

Wanda BURDECKA

Instytucje otoczenia biznesu

Badanie własne PARP, 2004 r.

Warszawa, 2004

Autor
Wanda Burdecka

Redakcja i korekta
Wanda Burdecka

© Copyright by Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, 2004

Projekt okładki
Jakub Osiński, Jacek Pacholec

Projekt serii
Tadeusz Korobkow

ISBN
83-88802-92-5

Wydanie I

Nakład 1000 egzemplarzy

Druk i oprawa
Instytut Technologii Eksploatacji
26-600 Radom, ul. K. Pułaskiego 6/10, tel. Centr. 364-42-41, fax 3644765
e-mail: instytut@itee.radom.pl <http://www.itee.radom.pl>

Spis Treści

WSTĘP	5
1. Charakterystyka badanych instytucji	7
1.1. Struktura organizacyjna instytucji okołobiznesowych	7
1.2. Forma organizacyjno-prawna	8
1.3. Rozkład terytorialny instytucji	9
1.4. Zasięg działania i odbioru oferty usług	10
1.5. Podmiotowy zakres działania	12
1.6. Czas działania instytucji, liczebność i struktura zatrudnionych, powierzchnia usługowa	15
1.7. Źródła finansowania	18
2. Funkcjonowanie instytucji okołobiznesowych	22
2.1. Ocena czynników mających wpływ na funkcjonowanie instytucji	22
2.2. Certyfikaty potwierdzające standardy działalności	24
2.3. Zakres tematyczny oferty	25
2.4. Zmiany, nowości, jakość oferty/usług	27
2.5. Badania oferty/usług	29
2.6. Promocja oferty/usług	30
2.7. Zdalna komunikacja z klientem bazy danych	32
3. Relacje instytucji okołobiznesowych z otoczeniem instytucjonalnym ..	35
3.1. Wewnątrzsektorowa współpraca krajowa i międzynarodowa	35
3.2. Współpraca w ramach krajowych i międzynarodowych sieci/serwisów usług, do których wymagana jest akredytacja	41
3.3. Współpraca z jednostkami naukowo-badawczymi	44
3.4. Współpraca z samorządami	46
4. Bariery działania instytucji wspierających	50
5. Inwestycje, dofinansowanie inwestycji, efekty działania	52
5.1. Zamierzenia instytucji dotyczące współpracy z PARP	55
5.2. Aplikowanie o środki finansowe z dotacji	57

6. Inkubatory przedsiębiorczości	59
7. Wnioski	61
ANEKSY	63
Słownik pojęć używanych w opracowaniu	64
Wybrane programy dotyczące instytucji okołobiznesowych	71
Fundusze/programy, inicjatywy, w jakich mogą pozyskiwać środki finansowe instytucje okołobiznesowe/instytucje pozarządowe	73
Wybrane akty prawne, na podstawie których działają instytucje okołobiznesowe/pozarządowe	76
Inicjatywy dotyczące instytucji okołobiznesowych/pozarządowych	79
SPIS WYKRESÓW	81
SPIS TABEL	83

Wstęp

Podstawą niniejszego opracowania jest badanie przeprowadzone przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) od czerwca do września 2004 r. Podmiotem badania były instytucje otoczenia biznesu, które współpracują lub nawiązały sporadyczny kontakt z PARP¹. Ankietyzacji poddano ponad 500 instytucji okołobiznesowych. W jej wyniku otrzymano 277 kwestionariuszy badawczych. Znaczna liczba przesyłek zwrotnych może wskazywać na mobilność instytucji lub zawieszenie działalności.

Celem badania było określenie kondycji, przymiotów i relacji z otoczeniem funkcjonalnym instytucji, które wspomagają sferę sektora MSP.

Obszar badania zdefiniowany został zgodnie z obszarem finansowego wsparcia dla instytucji otoczenia biznesu, określonym w Sektorowym Programie Operacyjnym – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw.

Badanie obejmowało: obszar i zasięg działania instytucji okołobiznesowych, jakość oferty, bariery promocji, grupy odbiorców oraz wielokierunkowe działania podejmowane przez te instytucje na rzecz poprawy jakości oferty/usług: certyfikację, uczestnictwo w sieciach usług, krajową i międzynarodową współpracę wewnątrz sektora instytucji otoczenia biznesu, współpracę z instytucjami naukowo-badawczymi i jednostkami samorządu terytorialnego oraz infrastrukturę teleinformatyczną.

W efekcie uzyskano materiał dotyczący ostatniego roku działalności instytucji, zawierający dane o aktywności instytucji, dane o profilu dokonanych inwestycji i zamierzeniach. W przypadku instytucji, które udostępniają powierzchnię na działalność gospodarczą zebrany materiał obejmuje dodatkowo dane o firmach lokatorów i kryteriach ich kwalifikacji.

Na potrzeby badania przyjęto, że **instytucje otoczenia biznesu** to instytucje non-profit, nie działające dla zysku lub przeznaczające zysk na cele statutowe zgodnie z zapisami w statucie lub równoważnym dokumencie, działające na terenie Polski. Podmioty posiadające bazę materialną, techniczną, zasoby ludzkie i kompetencyjne niezbędne do świadczenia usług na rzecz sektora MSP. Do tej kategorii instytucji zaliczamy: agencje rozwoju regional-

**instytucje
otoczenia
biznesu**

¹ Zakres kontaktów instytucji otoczenia biznesu z PARP obejmuje: uczestnictwo w programach wdrażanych przez PARP, uczestnictwo w konkursach na akredytowanych wykonawców usług do programów wdrażanych przez PARP, uczestnictwo w systemie usług KSU, realizację w regionie zadań delegowanych przez PARP w ramach zawartych umów z Regionalnymi Instytucjami Finansującymi itp., więcej informacji w witrynie internetowej PARP <http://www.parp.gov.pl>

nego i lokalnego, ośrodki szkoleniowo-doradcze², fundusze, organizacje reprezentujące przedsiębiorców, instytucje proinnowacyjne działające na rzecz innowacyjności³: centra transferu technologii, instytuty i ośrodki badawczo-rozwojowe pełniące rolę centrów oraz ośrodki innowacji i przedsiębiorczości, do których zaliczamy inkubatory przedsiębiorczości i inkubatory technologiczne, centra /parki naukowo-technologiczne, parki technologiczne itp. Definicje podstawowych pojęć związanych z omawianym tematem zawiera aneks do opracowania.

Badanie obejmowało szerokie spektrum instytucji zajmujących się wspieraniem biznesu, od instytucji świadczących usługi szkoleniowe i doradcze w zakresie prawa, podatków, finansów po instytucje zajmujące się transferem technologii⁴, inkubacją przedsiębiorzeń gospodarczych. W badaniu występowały jednostki wyspecjalizowane w określonych usługach na rzecz wspierania przedsiębiorczości, np. kojarzenie partnerów gospodarczych, wspomaganie wdrażania innowacji a obok nich instytucje wiążące różne formy aktywności: usługi szkoleniowe, doradztwo biznesowe, administrację i zarządzanie programami pomocowymi, udzielanie wsparcia finansowego. W badaniu nie uwzględniono instytucji poręczeniowych i pożyczkowych, jednakże duża grupa respondentów świadczy pomoc finansową, taką jak: udzielanie pożyczek, kredytów dla małych i średnich firm na tworzenie nowych miejsc pracy, finansowanie kosztów prowadzenia działalności.

Badanie wskazuje na wielokierunkową aktywność i terytorialne rozproszenie instytucji. Instytucje tworzą filie terenowe, sieci agencji lokalnych oraz sieci punktów konsultacyjno-doradczych. Przykładowo trzy badane agencje rozwoju regionalnego rozwinęły sieć własnych agencji rozwoju lokalnego, a inne instytucje prowadzą po kilka punktów konsultacyjno-doradczych w regionie swego działania. Natomiast terytorialne rozproszenie izb gospodarczych czy organizacji branżowych wynika z ich statutowej działalności.

² Ośrodki szkoleniowo-doradcze – podmioty funkcjonujące pod nazwami: ośrodki wspierania przedsiębiorczości, centra wspierania biznesu, kluby i centra przedsiębiorczości działające w ramach fundacji i stowarzyszeń ale również w strukturach izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych. Zaliczyć do nich można szkoły wyższe, ośrodki doradztwa, zakłady szkolenia zawodowego, centra szkolenia ustawicznego itp.

³ Do usług proinnowacyjnych zaliczamy: diagnozę potrzeb technologicznych odbiorców, promocję technologii i rozwiązań organizacyjnych dostawców, usługi doradcze i ekspertyzy, pomoc w zawieraniu umów o współpracę technicznej, umów licencyjnych, tworzenie nowych podmiotów gospodarczych (spółki join-venture, firmy start-up lub spin-off, inne działania, w których następuje transfer wiedzy lub innowacyjnej technologii od dostawcy do odbiorcy [wg definicji przyjętej w PARP].

⁴ Polecane źródła informacji o instytucjach okołobiznesowych: witryna internetowa Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości: <http://www.sooipp.org.pl>, witryna internetowa Agencji Rozwoju Przemysłu: <http://www.arp.com.pl>, platforma internetowa Stowarzyszenia KLON/JAWOR: <http://www.ngo.pl> prezentująca informacje (w tym bazy danych) dotyczące organizacji non-profit. Strony Ministerstwa Gospodarki i Pracy: <http://www.mgip.gov.pl/>.

1. Charakterystyka badanych instytucji

Statystyczna instytucja otoczenia biznesu działa od 5 do 10 lat i jest zlokalizowana na terenie miejskim do 50 tys. mieszkańców. Instytucje otoczenia najczęściej funkcjonują w formule stowarzyszenia lub fundacji. Do wykonywanych zadań dostosowują swoje struktury organizacyjne tworząc oddziały lub podstruktury wewnątrz własnych organizacji. Obszar odbioru oferty/usług na ogół pokrywa się z obszarem działania. Ofertę adresują do małych i średnich firm, osób fizycznych rozpoczynających działalność, samozatrudnionych i osób bezrobotnych. Personel instytucji tworzą pracownicy stali i okresowi. Liczebność i kwalifikacje personelu okresowego dostosowywane są do wykonywanych zadań.

1.1. Struktura organizacyjna instytucji okołobiznesowych

Badane instytucje kwalifikowały swoją organizację jako: centrum transferu technologii, inkubator przedsiębiorczości, inkubator technologiczny, park przemysłowy, park naukowo-technologiczny, ośrodek wspierania przedsiębiorczości, centrum innowacji technologicznych, organizacja wspierająca przedsiębiorców, inne.

Wśród badanych najliczniejszą, 43% reprezentację mają organizacje wspierające przedsiębiorców, ośrodki wspierania przedsiębiorczości stanowią 34,3% badanych, inkubatory przedsiębiorczości 14,4%, zaś centra transferu technologii 5,1%. Do grupy ogólnie zdefiniowanej jako „inne” zakwalifikowało się 13,7%. Poniżej 3% progu wystąpień znalazły się: izby gospodarcze – 2,2%, ośrodki szkoleniowe – 2,9%, parki naukowo-technologiczne – 1,1% i parki przemysłowe – 1,8%, centra innowacji technologicznych – 1,8% oraz inkubator technologiczny.

Wielokierunkowa aktywność badanych podmiotów podporządkowana wspieraniu przedsiębiorczości znajduje odzwierciedlenie w ich strukturze. Często jest to organizacja złożona z kilku komponentów wspólnie zarządzanych, która przykładowo zawiera: inkubator przedsiębiorczości (IP), ośrodek wspierania przedsiębiorczości (OWP) i centrum innowacji technologicznych.

Jednostki samodzielne to 74% badanych organizacji. 19,5% instytucji deklarowało struktury złożone z dwóch do czterech komponentów, 13,4% podmiotów wskazywało na dwie podstruktury działające w ramach ich organizacji, a 4,7% na trzy składowe, w kilku przypadkach wymieniono cztery podstruktury.

Przykładowo, w ramach jednej z fundacji działa inkubator przedsiębiorczości i ośrodek wspierania przedsiębiorczości. Agencja

Struktura organizacyjna instytucji okołobiznesowych

regionalna posiada w swojej strukturze: centrum transferu technologii, ośrodek wspierania przedsiębiorczości, centrum innowacji technologicznych i organizację wspierającą przedsiębiorców. Fundacja przy Uniwersytecie im. A. Mickiewicza w Poznaniu zarządza prężnie działającym od 1995 r. parkiem naukowo-technologicznym, centrum transferu technologii i centrum innowacji technologicznych.

Ponieważ organizacje wieloelementowe często mają wspólny zarząd, toteż zebrane dane mają charakter całościowy i dotyczą zatrudnienia, powierzchni i działalności wszystkich części składowych instytucji.

Układ, w jakim funkcjonują podmioty wspierania biznesu, nie jest bez znaczenia. Potwierdzają to doświadczenia z realizacji rozpoczętego w latach 90. projektu Banku Światowego „Rozwój Małej Przedsiębiorczości – TOR#10”⁵. Dane zgromadzone w trakcie realizacji ww. projektu wskazują, że znacznie lepsze wyniki były osiągnięte przez wspólne działania dwóch lub trzech komponentów, np. ośrodka wspierania przedsiębiorczości, inkubatora przedsiębiorczości i funduszu oferującego pożyczkę. Wzajemne partnerstwo i ścisła kooperacja ma duże znaczenie również dla działalności instytucji proinnowacyjnych.

1.2. Forma organizacyjno-prawna

Forma organizacyjno-prawna instytucji

Badane instytucje otoczenia biznesu funkcjonują w formule stowarzyszeń, fundacji, spółek, izb gospodarczych, jednostek badawczo-rozwojowych, jednostek budżetowych i uczelni⁶.

Najliczniej w badanej grupie reprezentowane są stowarzyszenia, fundacje, spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz izby gospodarcze. Poniżej 3% progu wystąpienia znalazły się uczelnie i jednostki budżetowe, które stanowiły 1,8% badanych. W formule stowarzyszeń działa 35% badanych instytucji, 20% podmiotów działa jako fundacje, a 13,7% instytucji to spółki (zob. wykres 1.1).

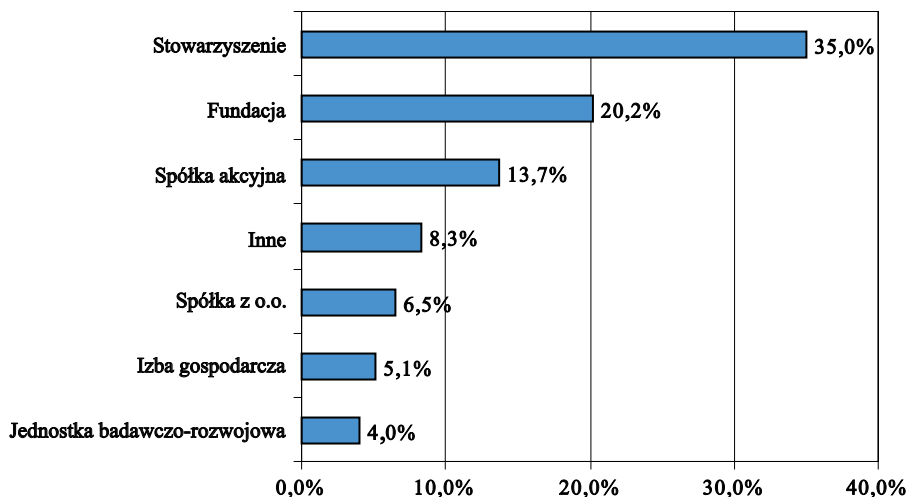
Ponad 50% badanych działa w formule fundacji i stowarzyszeń. Ta forma wydaje się być korzystna dla ośrodków innowacyjności⁷ i przedsiębiorczości ze względu na konstrukcję systemu podatkowego oraz możliwości pozyskiwania środków rządowych lub pomocy innego typu.

⁵ W ramach projektu TOR#10 w latach 90. 74 organizacje pozarządowe utworzyły 31 inkubatorów przedsiębiorczości, 62 ośrodki wspierania przedsiębiorczości oraz 34 fundusze rozwoju przedsiębiorczości.

⁶ Ośrodki badawczo-rozwojowe, jednostki budżetowe i uczelnie to ośrodki sfery B+R, pełniące rolę centrów transferu technologii lub ośrodków informacji, jednostkami uczelnianymi są niektóre centra transferu i parki naukowe.

⁷ Raport końcowy z badań „Analiza stanu i kierunków rozwoju parków naukowo-technologicznych, inkubatorów technologicznych i centrów transferu technologii w Polsce”, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, sierpień 2004 r.

Wykres 1.1. Forma organizacyjno-prawna badanych instytucji [%] (uwzględniono przypadki, których reprezentacja w grupie badanych przekroczyła 3%)

Źródło: Badanie własne PARP. N=277.

W całej grupie badanych 61% instytucji to stowarzyszenia, fundacje, izby gospodarcze i izby rzemieślnicze działające na podstawie⁸ ustaw o stowarzyszeniach, fundacjach, izbach. Ustawy legalizujące poszczególne pomioty artykułują, iż dochód z działalności gospodarczej służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków. Przy czym status instytucji non-profit nie wyklucza prowadzenia działalności gospodarczej.

1.3. Rozkład terytorialny instytucji

Badane instytucje zlokalizowane są głównie na terenach miejskich, z czego najwięcej w miastach do 50 tysięcy mieszkańców – 28,2%, druga co wielkości grupa – 25,3% instytucji usytuowana jest w miastach powyżej 250 tys. mieszkańców. Niewielka liczba instytucji (4,5%) zlokalizowana jest poza terenem miejskim.

Najsilniejszą liczebnie reprezentację w badaniu mają instytucje z województw: mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego, wielkopolskiego. W każdym z tych województw zbadano po 30 instytucji. W województwach: pomorskim, dolnośląskim, warmiń-

Rozkład terytorialny instytucji

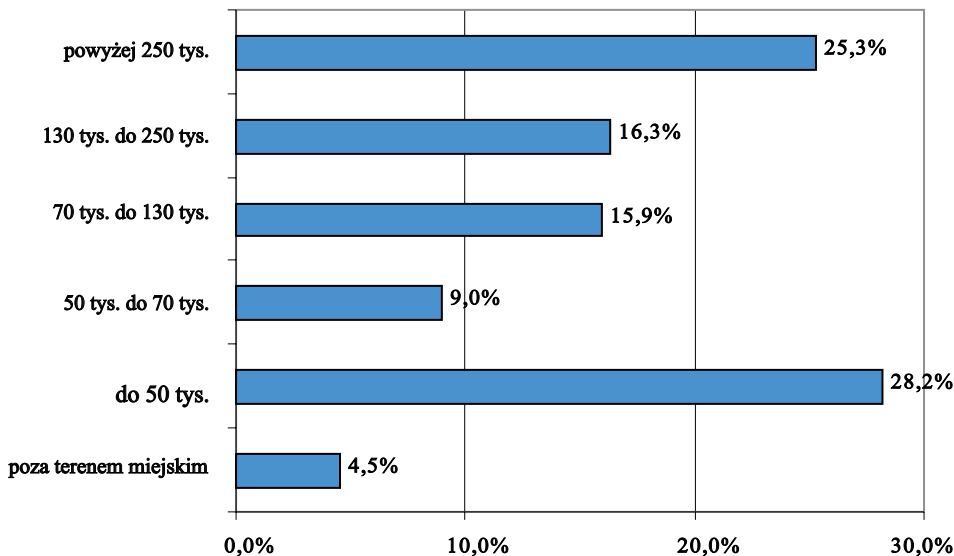
⁸ Stowarzyszenia – ustawa z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. 01.79.855);

Fundacje – ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. 91.46.203);

Izby Gospodarcze – ustawa z dnia 30 maja 1989 r. (Dz. U. 89.35.185) o izbach gospodarczych i inne o organizacjach przedsiębiorców, o samorządzie zawodowym niektórych przedsiębiorców i organizacjach pracodawców. Wybrane akty prawne z ustaw, na podstawie których funkcjonują instytucje okołobiznesowe i pozarządowe zawiera aneks do niniejszego opracowania.

sko-mazurskim, łódzkim, małopolskim i zachodniopomorskim zbadano od 15 do 20 instytucji. W województwach: kujawsko-pomorskim, lubelskim i świętokrzyskim zbadano od 10 do 15 instytucji otoczenia biznesu. Poniżej 10 instytucji badano w województwach: lubuskim, podlaskim, polskim.

Wykres 1.2. Rozkład terytorialny badanych instytucji [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N=245.

1.4. Zasięg działania i odbioru oferty usług

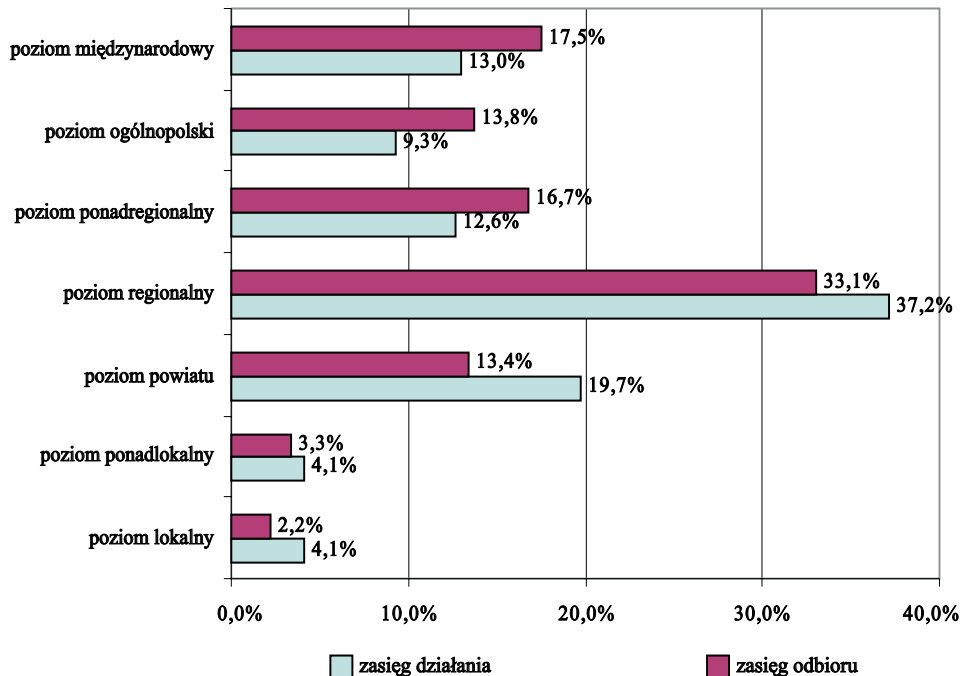
Zasięg działania instytucji

Badane instytucje różnią się zasięgiem prowadzonej działalności i obszarem odbioru oferty usług. Przeważająca liczba instytucji 37,2% działa na poziomie regionu – taki zasięg działania deklaruje 37,2% respondentów. Drugim deklarowanym poziomem działania jest powiat – 19,7%. W dalszej kolejności respondenci wskazywali na działalność na poziomie międzynarodowym 13%, ponadregionalnym 12,6%, lokalnym 4,1% oraz ponadlokalnym 4,1%.

odbiór oferty/usług instytucji

Zdaniem badanych, największy odbiór oferty/usług instytucji jest też na poziomie regionów. Opinię taką wyraża 33,1% respondentów. 17,5% instytucji deklaruje odbiór swojej oferty/usług na poziomie międzynarodowym. Zasięg działania i odbiór oferty na poziomach ponadregionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym są porównywalne: pierwszy kształtuje się na średnim poziomie 11,6%, drugi na poziomie 16%. Podobnie zasięg działania i zasięg odbioru oferty na poziomie lokalnym i ponadlokalnym są zbliżone – odpowiednie średnie wynoszą 4,1% i 2,8% (wykres 1.3).

Wykres 1.3. Zestawienie zasięgu działania i odbioru oferty/usług badanych instytucji [%]

Poziom lokalny – jedna miejscowość/gmina
 Poziom ponadlokalny – kilka miejscowości

Poziom regionalny – jedno województwo
 Poziom ponadregionalny – kilka miejscowości

Źródło: Badanie własne PARP. N=269.

Dla 74,7% instytucji obszar działania jest tożsamy z obszarem odbioru oferty. Podmioty deklarujące większy zasięg odbioru aniżeli zasięg działania stanowią 23% całości. Dla instytucji o ponadregionalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym zasięgu działania odbiór oferty wykracza poza terytorium działania. Inaczej jest w przypadku instytucji regionalnych, powiatowych i działających lokalnie zasięg odbioru oferty jest mniejszy aniżeli zasięg działalności.

Odczucia respondentów dotyczące zmian w obszarze odbioru oferty/usług w okresie ostatniego roku są pozytywne – 50,7% z nich deklaruje jego niezmienność, 47,4% rozszerzenie, a znikomy procent 1,8% skurczenie obszaru odbioru. Można sądzić, iż instytucje utrzymują zdobytą pozycję rynkową i swoją aktywność ograniczają do zdobytego rynku. Instytucje, które prowadzą ponadregionalną działalność, posiadają też większy odbiór, obszar odbioru ich oferty jest większy aniżeli obszar działania. To instytucje działające na poziomie powiatu, poziomie ponadlokalnym i lokalnym wymagają wsparcia, np. w promocji.

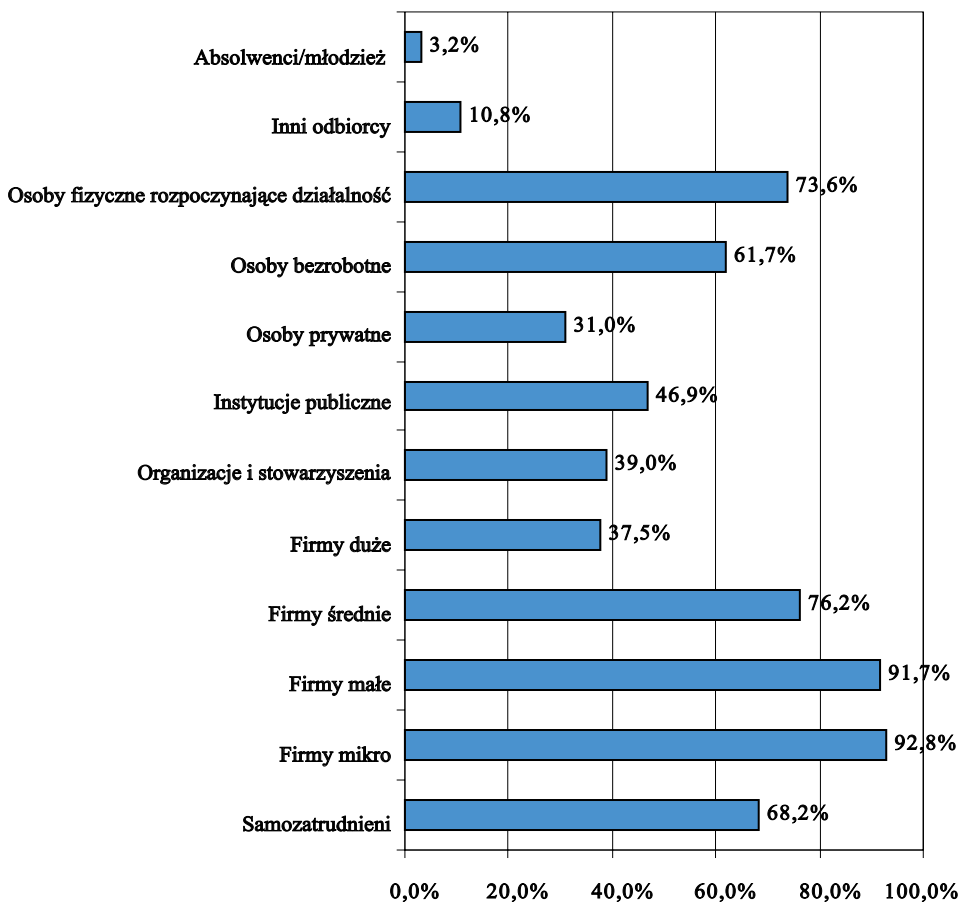
Zmiany w odbiorze oferty/usług

1.5. Podmiotowy zakres działania

Adresaci oferty/usług

Adresatami oferty usług świadczonych przez badane instytucje są firmy różnej wielkości (od samozatrudnionych po firmy duże), instytucje i organizacje publiczne oraz grupy społeczne, w tym młodzież i absolwenci.

Wykres 1.4. Zestawienie podmiotów, do których kierowana jest oferta /usługi badanych instytucji [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N=277.

W ponad 90% badane instytucje kierują swoją ofertę do firm małych i mikro (zatrudniających od 1 do 9 pracowników). Dla 92,8% instytucji podmiotem oferty /usług są firmy mikro, a dla 91,7% firmy małe. Firmy średnie są odbiorcami usług dla 76,2% instytucji. Wśród odbiorców oferty są samozatrudnieni, do których 68% instytucji adresuje swoje działania. Odbiorcami usług są także instytucje i organizacje publiczne. Do instytucji publicznych kieruje swoje usługi 46,9% badanych, a do organizacji publicznych 39% instytucji okołobiznesowych.

Dla 3% instytucji klientami są firmy zagraniczne. Wśród klientów z grup społecznych przodują osoby fizyczne rozpoczynające działalność gospodarczą – 73,6% instytucji świadczy usługi ułatwiające rozpoczęcie tego typu działalności. Niewiele większa grupa, 76,2% podmiotów, obsługuje firmy średnie. Znaczącym adresem oferty /usług są osoby bezrobotne, które są podmiotem oferty dla 61,2% instytucji. Absolwenci i młodzież to podmiot oferty dla 3% instytucji.

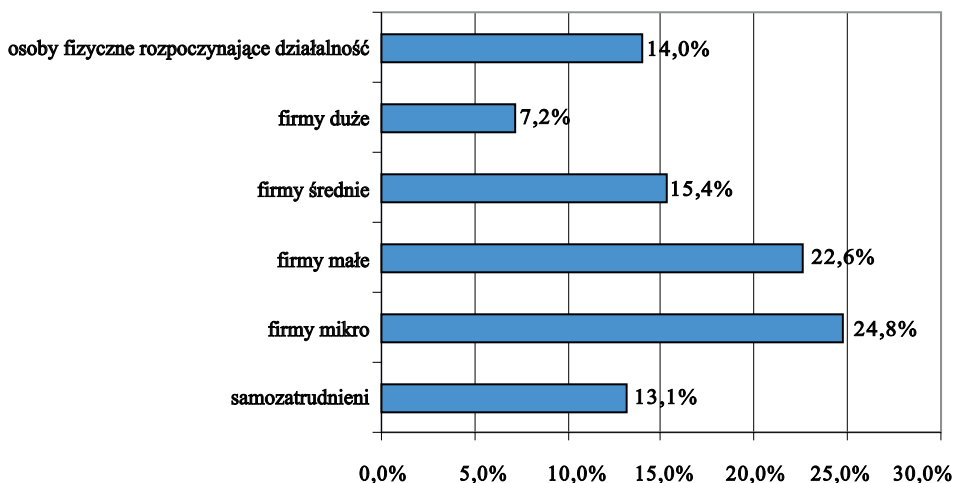
Odbiorcy usług

Respondenci określali procentowy udział poszczególnych grup klientów dla każdej kategorii odbiorców oferty. Wykres przedstawiany poniżej prezentuje średni procent klientów w podziale na kategorie odbiorców. Szacowany procentowo udział firm małych i średnich oraz samozatrudnionych w grupie wszystkich odbiorców oferty /usług instytucji mieści się pomiędzy 13% i 25%. Udział osób fizycznych rozpoczynających działalność osiąga 14% w grupie wszystkich klientów.

Największymi odbiorcami usług są firmy mikro i małe. W dalszej kolejności z usług instytucji korzystają osoby bezrobotne, absolwenci/młodzież, osoby fizyczne rozpoczynające działalność i samozatrudnieni.

Odbiorcy usług

Wykres 1.5. Średni procent klientów w kategorii firm i osób fizycznych rozpoczynających działalność [%]

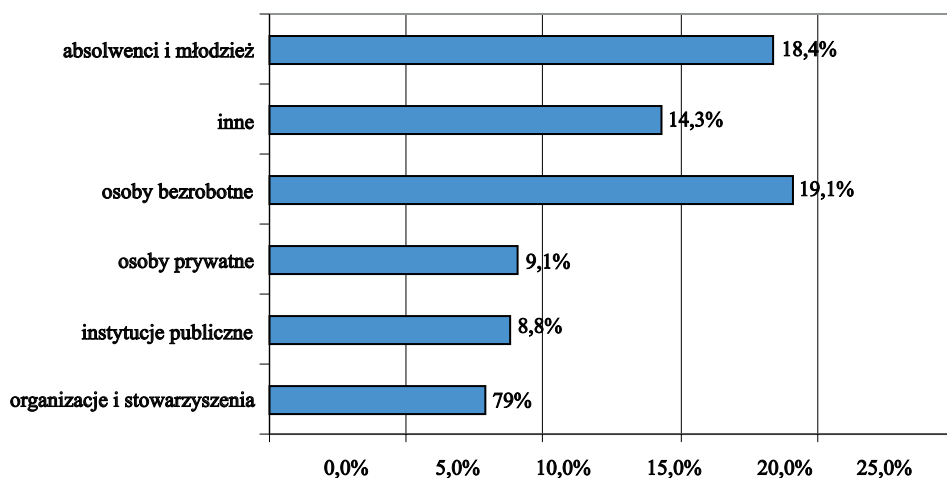

Źródło: Badanie własne PARP. N zróznicowane.

Dominują firmy sektora MSP, firmy mikro stanowią 24,8% całej grupy klientów, małe stanowią 22,6%, średnie 15,4% a samozatrudnieni 13,1%. Znaczący jest udział grup społecznych: osób prywatnych stanowiących 9,1% odbiorców usług i bezrobotnych stanowiących 19,1% wszystkich odbiorców. Osoby bezrobotne są trzecią co do wielkości grupą korzystającą z usług badanych

podmiotów⁹. Porównywalną 18,4% grupę odbiorców usług stanowią absolwenci i młodzież. O ile do osób bezrobotnych swoje usługi adresuje 61,7% instytucji, to absolwenci i młodzież są podmiotem usług zaledwie dla 3% instytucji. Wydaje się, że absolwenci i młodzież to nowa grupa odbiorców usług instytucji otoczenia biznesu, dla której tylko nieliczne przygotowały swoją ofertę. Udział firm dużych, instytucji i organizacji publicznych jest podobny i wynosi od 7% do 9%.

Wykres 1.6. Średni procent klientów w kategorii instytucji publicznych i grup społecznych [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N zróżnicowane.

Zmiany docelowej grupy odbiorców

W ciągu ostatniego roku działalności instytucji otoczenia biznesu nie nastąpiła zmiana grupy odbiorców. Brak zmian w docelowej grupie odbiorców deklarowało 85,6% instytucji. Zdecydowane wskazania respondentów na brak zmian potwierdzają stabilność rynku działania i niezmiennosć odbiorców oferty/usług badanych instytucji.

Tylko 13,4% respondentów uważa, że nastąpiły zmiany w strukturze odbiorców usług, lecz pytane o charakter zmian nie precyzują ich. Być może zmiany są dostrzegalne, lecz nie odzwierciedlone realnie w zmianie profilu grup odbiorców usług lub zmianie oferty usług. Zaledwie 5,4% respondentów opisało zaobserwowane zmiany. W opisach sygnalizowano: zwiększenie grupy osób prowadzących działalność gospodarczą oraz planujących jej uruchomienie przy wykorzystaniu funduszy strukturalnych, wzrost zainteresowania ofertą osób bezrobotnych i chcących roz-

⁹ Część jednostek wspierania biznesu powołana była w celu obsługi osób bezrobotnych lub zagrożonych utratą pracy i jednostki wciąż pełnią te zadania, ale już w 2002 r. zauważalne były tendencje odchodzenia w stronę komercji kosztem działań adresowanych do bezrobotnych [źródło: „Informacja o działaniach podejmowanych przez instytucje utworzone w ramach projektu TOR#10, MGPIPS, 2002 r.

począć działalność, wzrost zainteresowania ofertą wśród rzemieślników zagranicznych, pojawienie się firm z kapitałem zagranicznym, obserwowalny przyrost firm mikro i osób rozpoczynających działalność, wzrost zainteresowania bezpośrednim importem/eksportem zarówno produkcji, jak usług.

Respondenci wskazywali również na konsolidację działań firm. Wśród podawanych przykładów wymieniali: utworzenie powiatowej grupy partnerskiej, utworzenie sieci porozumienia zrzeszającego 18 firm tworzących załóżek klastra, zaobserwowano łączenie zakładów produkujących te same grupy asortymentowe wyrobów oraz kupowanie firm prywatnych z sektora MSP przez holdingi międzynarodowe, 10 odrębnych firm powołało konsorcjum. I wymieniając dalej: przedsiębiorstwa małe (a szczególnie mikro) tej samej lub zbliżonej branży łączyły się w grupy liczące 10–15 firm i grupowo wdrażały system zarządzania jakością, dzięki temu udało się obniżyć koszt wdrożenia tych systemów w poszczególnych firmach, firmy zrzeszone w inkubatorze przedsiębiorczości wspólnie występowały do przetargów na roboty budowlane.

W regionach przygranicznych pojawiły się inicjatywy adresowane do społeczności sąsiadujących państw, np. utworzenie Euroregionalnego Centrum Wolontariatu, skierowanego do młodzieży polskiej i słowackiej głównie z terenu powiatu Przeworskiego i Euroregionu Karpackiego.

1.6. Czas działania instytucji, liczebność i struktura zatrudnionych, powierzchnia usługowa

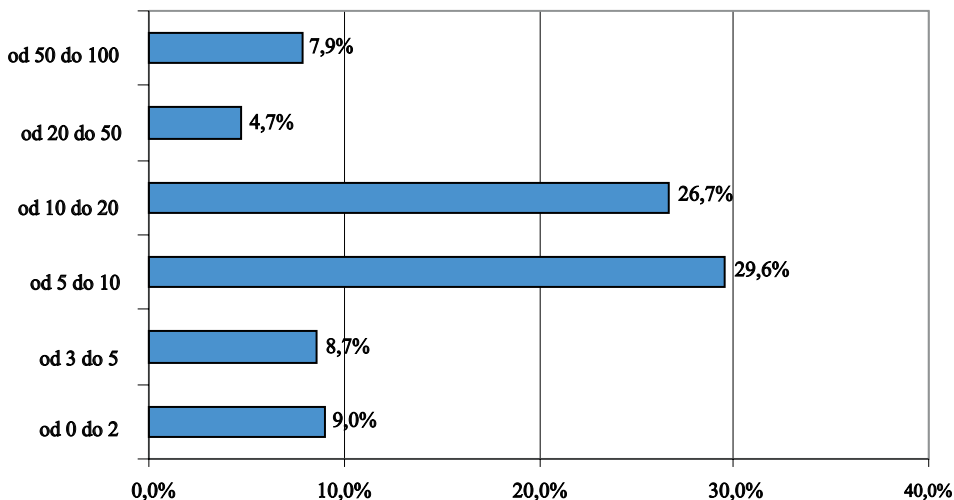
Czas działania¹⁰

Wśród instytucji otoczenia biznesu dominują instytucje młode, istniejące do 20 lat – stanowią one 85,4% grupy badanych. Największa grupa 29,6% instytucji istnieje od 5 do 10 lat, kolejna 26,7% grupa istnieje od 10 do 20 lat. Stosunkowo młode podmioty to ośrodki wspierania przedsiębiorczości, inkubatory przedsiębiorczości, centra transferu technologii i parki przemysłowe. Wśród badanych pojawiają się też instytucje z długoletnią tradycją działania, w tej grupie najstarsze to zrzeszenie handlu i usług oraz izby rzemieślnicze. Przykładowo: Wielkopolskie Zrzeszenie Handlu i Usług istnieje od 1904 r., Kujawsko-Pomorskie Zrzeszenie Handlu i Usług działa od 1919 r., Izba Rzemieślnicza w Katowicach działa od 1922 roku.

Czas działania

¹⁰ Najwięcej organizacji pozarządowych powstało po 1989 r., a swoją największą dynamikę III sektor odnotował w latach 1989–1994. W latach 90. na bazie organizacji pozarządowych wyłoniły się ośrodki wspierania przedsiębiorczości, fundusze, inkubatory przedsiębiorczości oraz inne podmioty proinnowacyjne.

Wykres 1.7. Podział instytucji ze względu na czas działania wyrażony w latach [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N=240

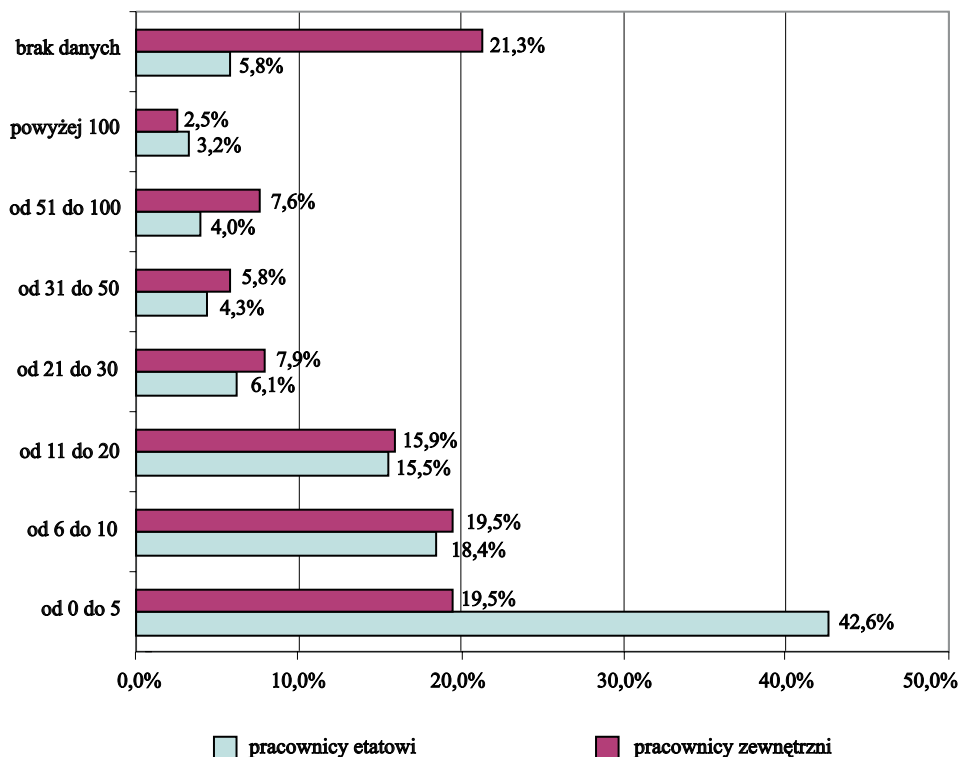
Liczebność i struktura personelu stałego i okresowego

Liczebność Statystyczna¹¹ instytucja otoczenia biznesu zatrudnia od 6 do 10 pracowników. Instytucje zatrudniające do 5 pracowników stanowią 42,6% ogółu badanych, zatrudnienie od 6 do 10 pracowników etatowych jest typowe dla 18,4% instytucji, od 11 do 20 pracowników zatrudnia 15,5% instytucji. Największe z nich zatrudniające więcej niż 100 pracowników etatowych to instytuty pełniące rolę centrów transferu technologii oraz zakłady doskonalenia zawodowego.

Personel stały Znaczący udział w grupie zatrudnionych instytucji mają pracownicy merytoryczni. Instytucje, w których cały personel składa się z pracowników merytorycznych stanowią 28,2% grupy. Większy liczebnie personel merytoryczny aniżeli personel zatrudniony w instytucji zadeklarowało 1,5% badanych, w przypadku jednej z instytucji powoływano się na pełniący społecznie funkcję zarząd. Wysoki procentowy udział w przedziale 75%–100% pracowników merytorycznych w składzie zatrudnionych zadeklarowało 47,7% badanych, udział 50%–75% wykazywało 28,2%, a wielkość w zakresie 25–50% pracowników merytorycznych w składzie personelu deklarowało 17,2 % podmiotów. W pozostałej grupie znalazło się 1,9% instytucji.

¹¹ Liczona mediana.

Wykres 1.8. Struktura zatrudnienia w badanych instytucjach, personel stały i okresowy [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N=277.

Typowe dla instytucji otoczenia biznesu jest zatrudnianie pracowników zewnętrznych. Charakter wykonywanych zadań, np. usług doradczych, konsultacji czy usług eksperckich sprzyja zatrudnianiu personelu zewnętrznego nazywanego też personelem okresowym. W okresie ostatniego roku 78,7% instytucji współpracowało z merytorycznymi pracownikami takimi jak: ekspert, konsultant, wykładowca itp. Firmy poproszono o przełożenie tej współpracy na wymierne liczby w postaci etatów. 20% firm przełożyło to na współpracę od 0 do 5 etatów i tyleż samo na więcej niż 6, lecz mniej niż 10 etatów. Powyżej 11, lecz mniej niż 20 etatów przeznaczyło na ten cel 16% instytucji. Około 8% firm współpracowało w zakresie od 21 do 30 etatów i tyle samo w zakresie od 31 do 50 etatów.

To przełożenie zatrudnienia personelu okresowego na etaty pozwala na porównanie personelu stałego i okresowego. Wykres zamieszczony powyżej ilustruje te proporcje. Działalność wielu instytucji otoczenia biznesu opiera się na personelu okresowym, jest to wygodne narzędzie pozwalające na dobór kadr adekwatny do aktualnie wykonywanych zadań i potrzeb.

**Personel
okresowy**

Instytucje okołobiznesowe swoją działalność opierają na personelu merytorycznym poszerzając jego potencjał o kompetencje zawodowe pracowników zewnętrznych, z którymi współpracują. Aż 78,7% instytucji w swej praktyce wykorzystywało zatrudnianie zewnętrznych pracowników stosując elastyczne formy zatrudnienia.

Z najliczniejszą grupą pracowników zewnętrznych – powyżej kilkuset osób – współpracują takie organizacje jak: Zakłady Doskonalenia Zawodowego, Rady Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT oraz Agencje Rozwoju Regionalnego i Lokalnego.

Powierzchnia usługowa

Odpowiednia powierzchnia usługowa jest ważna dla działań prowadzonych przez organizacje okołobiznesowe. Dla 82,7% instytucji powierzchnia usługowa jest mniejsza od powierzchni całkowitej, jaką dysponuje jednostka. Przeciętnie instytucja przeznaczająca 67,3% swojej powierzchni na cele usługowe. Dla 11,9% instytucji okołobiznesowych cała powierzchnia jest jednocześnie powierzchnią usługową.

Specyficznym rodzajem podmiotów są wyodrębnione organizacyjnie ośrodki oparte na nieruchomości, które dostarczają powierzchnię na prowadzenie działalności gospodarczej dla firm-lokatorów. Zaliczamy do nich: inkubatory przedsiębiorczości, inkubatory technologiczne oraz parki itp. W materiale zgromadzono dane dla 39 inkubatorów przedsiębiorczości. Uzyskane dane dotyczą firm-lokatorów, ich liczebności, stanu zatrudnienia i użytkowanej powierzchni, a prezentowane są w rozdziale inkubatory przedsiębiorczości.

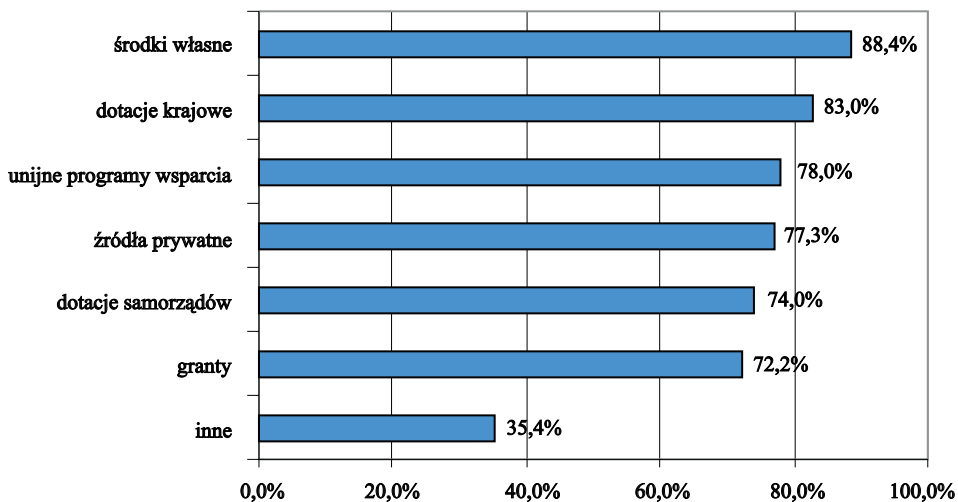
1.7. Źródła finansowania

Źródła finansowania instytucji

Instytucje okołobiznesowe pozyskują środki na finansowanie działalności z różnych źródeł. Badane instytucje w 88,4% wymieniały środki własne jako jedno ze źródeł finansowania działalności. 83% badanych korzystało ze środków pozyskiwanych z dotacji krajowych. Z unijnych programów wsparcia środki finansowe uzyskało 78% instytucji, a ze źródeł prywatnych 77,3% podmiotów. Badani korzystali też z dotacji samorządów (74%), grantów¹² (72,2%) oraz wykorzystywali inne źródła finansowania.

¹² Granty – forma dotacji na realizację projektów, badań, przedsięwzięć osób indywidualnych, zespołów, stowarzyszeń, organizacji, instytucji przez powołane do tego organizacje państw (komitety, komisje) lub fundacje i organizacje krajowe oraz międzynarodowe. System grantów ma promować projekty najbardziej potrzebne gospodarce, nauce i kulturze, ma też umożliwiać kontrolę ich wykonania. Dotacje te finansowane są ze środków Ministerstwa Nauki i Informatyzacji (KBN) i Europejskich Programów Ramowych (V, VI PR).

Wykres 1.9. Źródła finansowania działalności instytucji, dane z ostatniego roku [%]

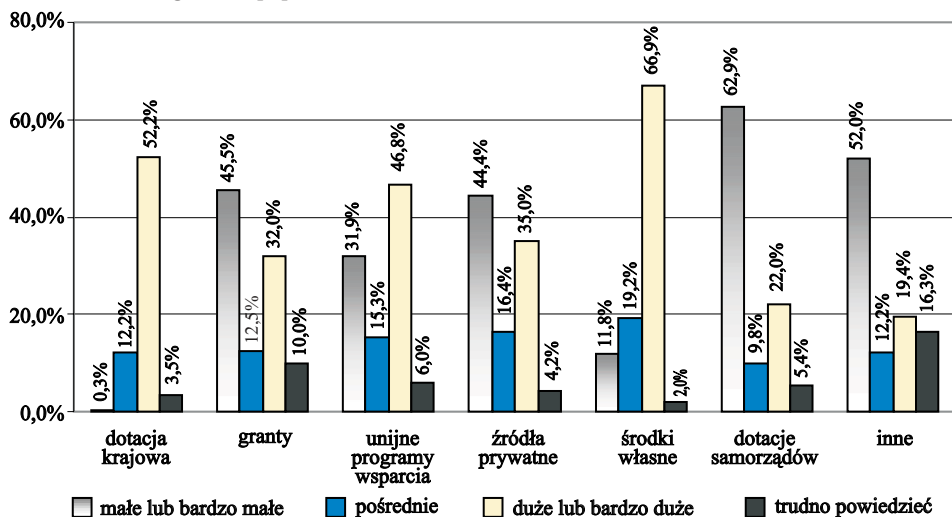

Źródło: Badanie własne PARP. N=277

Respondenci byli poproszeni o ocenę znaczenia, jakie przypisują poszczególnym źródłom finansowania działalności w skali od 1 do 5. Ocenę znaczenia źródeł finansowania działalności instytucji okołobiznesowych obrazuje poniższy wykres.

Znaczenie źródeł finansowania

Wykres 1.10. Zestawienie znaczenia źródeł finansowania działalności instytucji w ciągu ostatniego roku [%]

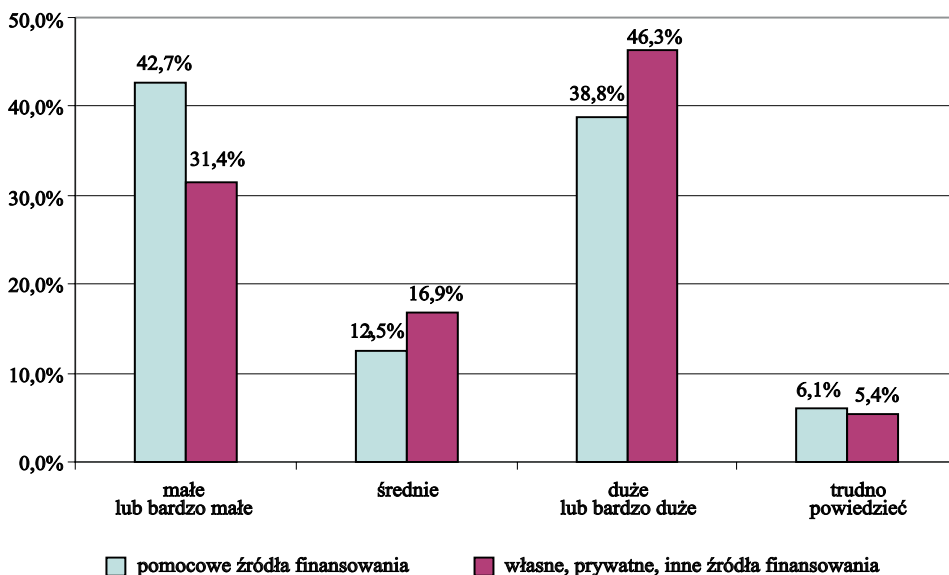

Źródło: Badanie własne PARP. N=277. Stosowano skalę ocen od 1 do 5.

Dla 66,9% instytucji okołobiznesowych środki własne stanowią podstawowe źródło finansowania i przypisywane jest im znaczenie duże lub bardzo duże. Większość instytucji wspierających przedsiębiorców swą działalność opiera na środkach własnych. Wśród porównywalnych źródeł finansowania opartych na programach pomocowych takich jak dotacja krajowa, granty, unijne programy wsparcia, wiodące znaczenie dla 52,2% podmiotów mają dotacje krajowe. Zaraz potem wymieniane są unijne programy wsparcia z 46,8% wskazań. Charakterystyczne jest, że dotacjom krajowym tylko sporadycznie przypisywane jest znaczenie małe lub bardzo małe. Świadczy to o popularności korzystania z tej właśnie formy pomocy. Instytucje w niewielkim stopniu mogą liczyć na środki pochodzące z dotacji samorządów lokalnych i regionalnych, aż 62,9% podmiotów przypisuje tym źródłom finansowania znaczenie małe lub bardzo małe. Duży odsetek badanych 44,4% małe lub bardzo małe znaczenie przypisuje finansowaniu działalności ze źródeł prywatnych. Grupa 35% instytucji uważa, iż źródła prywatne mają znaczenie duże lub bardzo duże. Dla grupy 32% takie samo znaczenie mają granty.

Inne zidentyfikowane źródła pomocy, z której korzystają instytucje otoczenia biznesu to między innymi: ulgi w podatku od nieruchomości wykorzystywane przez parki naukowo-technologiczne, dotacje uczelniane dla jednostek funkcjonujących przy uczelniach, subsydia od władz regionalnych, dotacje od podmiotów komercyjnych itp.

Wykres 1.11. Zestawienie znaczenia pomocowych źródeł finansowania i pozostałych w działalności instytucji w ciągu ostatniego roku [%]

(pomocowe źródła finansowania obejmują: dotacje krajowe, granty, unijne programy wsparcia)

Źródło: Badanie własne PARP. N=277.

Porównując znaczenia pomocowych źródeł finansowania (dotacje krajowe, granty, unijne programy wsparcia, dotacje samorządów) i środków własnych oraz pozyskiwanych ze źródeł prywatnych można zauważyć, że respondenci przypisują większe znaczenie „pozapomocowym” źródłom finansowania – 63,2% instytucji przypisuje środkom własnym znaczenie więcej niż średnie, a 51,3% instytucji takie samo znaczenie środkom pomocowym. Nie oznacza to jednak, że finansowanie działalności ze środków pomocowych jest dla organizacji okołobiznesowych mało istotne. Badani przypisywali w 46,3% znaczenie duże i bardzo duże środkom własnym, prywatnym i innym, takie samo znaczenie środkom pomocowym przypisała grupa 38,8% respondentów. Duża grupa (42,7%) respondentów wyraża opinię o małym lub bardzo małym udziale środków pomocowych w finansowaniu ich działalności. Zaznacza się tu dualizm i podział na dwie grupy instytucji: pierwszej, dla której pomoc finansowa jest istotna dla ich funkcjonowania i drugiej, opierającej swą działalność na środkach własnych lub pozyskiwanych ze źródeł prywatnych itp.

W kategorii jednostek uczelnianych, badawczo-rozwojowych i budżetowych (centra transferu technologii, ośrodki informacji itp.) to dotacje mają największy udział w źródłach finansowania, a na pierwszym miejscu wymieniane są unijne programy wsparcia. Dla fundacji równorzędne są dwa źródła finansowania z unijnych programów i środków własnych oraz dotacji samorządowych. Instytucje tworzące spółki wymieniają środki własne wraz z dotacjami jako istotne źródło finansowe swej działalności. Dla stowarzyszeń to środki własne są najistotniejsze. Natomiast dla izb gospodarczych i rzemieślniczych podstawą finansowania działalności są źródła prywatne i środki własne.

2. Funkcjonowanie instytucji okołobiznesowych

O sukcesie badanych instytucji decyduje personel, jakość oferty/usług, poziom środków finansowych i stabilność instytucji. Instytucje wysoko oceniają swoje kadry, 95,5% instytucji ocenia dobrze i bardzo dobrze wykształcenie swego personelu. Badani usprawniają systemy świadczenia usług, 57,4% instytucji posiada certyfikaty potwierdzające standardy działania – głównie ISO, a 60% badanych zamierza ubiegać się o certyfikaty w najbliższym czasie. Instytucje dostosowują ofertę do potrzeb rynku. W ciągu ostatniego roku 68,2% badanych wprowadziło nowości w ofercie, a duża grupa firm wprowadziła nowe usługi w kooperacji z innymi krajowymi instytucjami. Około 46% firm wykonało badania oferty usług. 88,4% promowało własne usługi kierując promocje głównie na dotychczasowe rynki działania.

2.1. Ocena czynników mających wpływ na funkcjonowanie instytucji

Czynniki wpływające na funkcjonowanie instytucji

Ogólnie ocena dotyczyła infrastruktury instytucji, zasobów informacyjnych i stosowanych technologii informatycznych, jakości i dostępności oraz promocji oferty usług, systemów/standardów świadczenia usług i systemów zarządzania instytucją, poziomu środków finansowych i poziomu inwestycji, a także lokalizacji i stabilności instytucji. Ocenie poddano zasoby ludzkie, wynagrodzenie i kwalifikacje kadr. Każdej badanej kategorii respondentów przypisywali znaczenie w skali od 1 do 5.

Kadry

Kwalifikacje personelu:

Kwalifikacje personelu i to jego obu grup: pracowników świadczących usługi doradcze i pracowników takich usług nie świadczących oceniane są bardzo wysoko. Nie podlegają wątpliwości kwalifikacje personelu wykonującego usługi doradcze. Żadna z instytucji nie oceniła ich jako słabe i raczej słabe. Przy niewielu (3,3%) odpowiedziach wskazujących na średni poziom kwalifikacji, aż 95,9% odpowiadających wykształcenie pracowników merytorycznych oceniło jako dobre i bardzo dobre. Zdecydowanie pozytywna opinia dotyczy też kwalifikacji pozostałego personelu i wyrażana jest przez 89,3% odpowiadających.

Wynagrodzenie:

63% badanych wynagrodzenia w swojej instytucji oceniało jako słabe, raczej słabe i średnie. Znikoma liczba ocenia poziom wynagrodzenia jako bardzo dobry. Znacząca grupa 32,6% instytucji wskazuje na dobrą ocenę poziomu wynagrodzenia.

Liczebność:

Dla znaczącej grupy 47,1% instytucji liczebność personelu jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb, ale 46,7% głosów ocenia jako dobry poziom zatrudnienia kadr.

W porównaniu wzajemnym kwalifikacji, wynagrodzenia i liczebności kadr najwyżej oceniane są kwalifikacje personelu wykonującego usługi doradcze, słabszą, lecz wciąż dobrą ocenę uzyskują kwalifikacje personelu nie świadczącego usług doradczych, kolejno umieszczana jest liczebność personelu, najslabiej zaś wypada jego wynagrodzenie.

Finanse, wyposażenie, stabilność instytucji, jakość i dostępność oferty usług

Do czynników mających wpływ na funkcjonowanie instytucji zakwalifikowano kategorie finansowe, materialne i parametry będące wypadkową stabilności instytucji, marki instytucji i oferowanych produktów/usług. Zdaniem badanych niekwestionowany jest wpływ poziomu środków finansowych przeznaczonych na działalność. Poziom środków finansowych znajduje się na drugim miejscu uszeregowania. Podstawą prawidłowego funkcjonowania instytucji wspierających jest sprzęt komputerowy i infrastruktura teleinformatyczna do świadczenia usług, jest to czwarta i piąta pozycja na liście. Z czynników niematerialnych najwyższy wpływ na funkcjonowanie instytucji ma jakość oferty usług i stabilność instytucji. Na kolejnych znaczeniowo pozycjach instytucje umieszczają dostępność oferty/usług, promocję oferty i systemy/standardy świadczenia usług. Wszystkie najwyżej umieszczane niematerialne czynniki są wypadkową czasu istnienia instytucji i długofalowej spójnej polityki związanej z wdrażaniem standardów świadczenia usług i tworzeniem atrakcyjnej oferty/usług.

Instytucje podejmują liczne działania w celu poprawy standardów świadczenia usług. Wdrażają systemy zarządzania ISO, uczestniczą w Krajowym Systemie Usług, a często równolegle w innych sieciach usług. Dla instytucji otoczenia biznesu szczególnie cenne jest uczestnictwo w sieciach usług, które umożliwia szkolenia, wymianę doświadczeń, uzupełnianie własnej oferty usług, efektywną promocję oferty i instytucji, niekiedy zaś dofinansowanie działalności.

Na niższym poziomie znaczenia znalazły się zasoby informacyjne w formie baz danych i lokalizacja instytucji. Nieco gorzej oceniane są: wyposażenie do świadczenia usług, systemy zarządzania instytucją, technologie informatyczne wykorzystywane do obsługi klienta i infrastruktura przeznaczona na realizację usług.

Finanse

Wyposażenie

Jakość oferty i stabilność instytucji

Standardy świadczenia usług

Tabela 2.1. Czynniki mające wpływ na funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu [średnia ocen]

Kategoria	Średnia z ocen
jakość oferty/usług	4,31
poziom środków finansowych przeznaczonych na działalność	4,14
stabilność instytucji	4,13
wyposażenie w sprzęt komputerowy	4,10
infrastruktura teleinformatyczna do świadczenia usług	4,09
dostępność na rynku oferty/usług	4,03
promocja oferty/usług	3,98
systemy/standardy świadczenia usług	3,96
zasoby informacyjne w formie baz danych	3,80
lokalizacja instytucji	3,75
pozostałe wyposażenie do świadczenia usług	3,64
systemy zarządzania instytucją	3,63
technologie informatyczne wykorzystywane do obsługi klienta	3,45
infrastruktura przeznaczona na realizację usług	3,43
poziom inwestycji	3,02

Źródło: Badanie własne PARP. N =234.

2.2. Certyfikaty potwierdzające standardy działalności

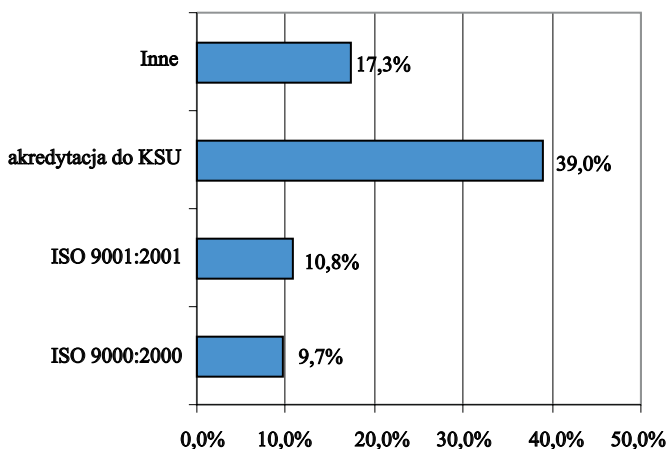
Standardy działalności

Instytucje dążą do usprawnienia wewnętrznych procedur. Ponad połowa wdrożyła systemy zarządzania jakością wg normy ISO 9000¹³. Z badanych instytucji 57,4% posiada certyfikaty potwierdzające standardy działalności. Liczbę wdrożonych certyfikatów podało ponad 55% instytucji, w tej grupie 60% posiada jeden certyfikat, 22% instytucji legitymuje się dwoma certyfikatami, a 10,7% – trzema.

Najczęściej wymieniany jest certyfikat wprowadzający standardy zarządzania, podaje się tu skróty: ISO 9000:2000 i ISO 9001:2001. Jak certyfikat traktowana jest też akredytacja do Krajowego Systemu Usług, ponieważ standardy organizacyjne i standardy świadczenia usług wymagane w ramach akredytacji w systemie KSU są zbieżne z wymaganiami normy ISO serii 9001:2001. Wszystkie ośrodki aplikujące o włączenie do KSU muszą posiadać taki certyfikat. Instytucje mówiąc o certyfikatach najczęściej wymieniają akredytację do Krajowego Systemu Usług, 39% badanych posiada akredytację tego systemu. Około 60% wszystkich instytucji zamierza ubiegać się o następne lub nowe certyfikaty w najbliższym roku.

¹³ System ISO 9000 – jest to międzynarodowy standard zarządzania, mający na celu stworzenie w firmie takiego systemu organizacyjnego, który zapewni wysoką i powtarzalną jakość produktów lub usług. Certyfikacja systemów jakości ISO jest dobrowolna. Seria ISO 9000 została opracowana w 1987 r. przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną (International Organization for Standardization ISO) i jest obecnie przyznawana w ponad 100 krajach. W większości państw rozwiniętych gospodarczo przyjęto ją jako krajową normę zarządzania jakością. Liderami pod względem liczby wydanych certyfikatów są państwa UE i USA. Liczba polskich podmiotów gospodarczych, które pracują nad wdrożeniem wymogów ISO, jest szacowana na kilka tysięcy.

Wykres 2.1. Zestawienie posiadanych certyfikatów [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N=277.

2.3. Zakres tematyczny oferty

Działalność instytucji jest najczęściej wielokierunkowa, łączone są często różne kategorie usług, np. wspomaganie wdrażania innowacji/transfer technologii z działalnością szkoleniową, proste doradztwo z kojarzeniem partnerów czy nawiązywaniem kontaktów kooperacyjnych.

Instytucje, które opisały działalność, najczęściej wymieniają działalność szkoleniową /oświatową, prowadzi ją 56% instytucji. Na kolejnych miejscach wymieniane są ogólne usługi informacyjno-doradcze i tę działalność prowadzi 27% respondentów, pożyczki/poręczenia kredytów wskazuje 26% podmiotów. W granicach 22% instytucje wymieniają doradztwo prawne i kojarzenie partnerów/nawiązywanie kontaktów kooperacyjnych. Wśród innych rodzajów działalności, 18% instytucji wymienia doradztwo w pozyskiwaniu środków z programów pomocowych i doradztwo dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą. Wspomaganie wdrażania innowacji, transfer technologii wymienia 12% respondentów.

Zakres tematyczny zadań wykonywanych przez instytucje okołobiznesowe najlepiej zilustrują przykłady. Poniższe opisy prezentują zadania wybranych jednostek: agencji rozwoju lokalnego, instytucji regionalnej, centrum transferu technologii, izby rzemieślniczej, cechu rzemieślniczego, funduszu pożyczkowego, centrum wspierania biznesu i inkubatora przedsiębiorczości.

Agencja rozwoju lokalnego:

Prowadzi usługi doradcze i szkoleniowe, informuje o możliwościach pozyskania najkorzystniejszych źródeł finansowania inwestycji na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz funkcjonowanie

**Działalność
instytucji**

**Agencja
rozwoju
lokalnego**

firmy, przygotowuje biznesplany, studia wykonalności, wnioski kredytowe oraz wnioski o dotacje.

Agencja regionalna:

Agencja regionalna

Udziela pomocy finansowej: administruje programami dotacji w ramach Phare 2000 i zarządza programami dotacji w ramach 2001 i 2002 dla sektora MSP w regionie. Prowadzi doradztwo w ramach Punktu Konsultacyjno-Doradczego, prowadzi Centrum Obsługi Inwestora. Kojarzy partnerów, w szczególności przedsiębiorstwa z rejonu województwa z partnerami z zagranicy oraz organizuje misje gospodarcze.

Centrum transferu technologii:

Centrum transferu technologii

Wykonuje audyty technologiczne. Centrum posiada duże doświadczenie w przeprowadzaniu auditów technologicznych, które wykonuje we współpracy z ekspertami regionalnej politechniki i ekspertami biznesowymi. Zajmuje się „technology watch” przez śledzenie bieżących osiągnięć technologii itp. Kojarzy partnerów do współpracy technologicznej, oferuje pomoc przy poszukiwaniu partnerów do konkretnych projektów współpracy technologicznej. Prowadzi bazy ofert i zapotrzebowań technologicznych. Centrum jako członek europejskiej sieci IRC (Innovation Relay Centres Network) posiada dostęp do serwisu informacyjnego CORDIS (Community Research & Development Information). Centrum na bieżąco zamieszcza oferty technologiczne i zapotrzebowania na technologie w bazie BBS IRC, która gromadzi informacje z całej Europy. Kojarzy partnerów do projektów europejskich (VI Program Ramowy). Dla firm zainteresowanych udziałem w projektach badawczych centrum wyszukuje partnerów, udziela informacji na temat istniejących konsorcjów i jest pośrednikiem w negocjacjach dotyczących udziałów klientów w projektach europejskich.

Centrum organizuje seminaria, szkolenia, targi, dni współpracy oraz dni transferu technologii. Specjalizuje się w szkoleniach poświęconych tematyce innowacyjności i finansowaniu działań innowacyjnych, grupowemu wdrażaniu systemów jakości, certyfikacji produktów znakiem CE, prawu własności intelektualnej.

Organizuje grupowe i indywidualne wyjazdy na targi, spotkania brokerskie, misje gospodarcze. Śledzi i gromadzi informacje na temat imprez organizowanych w Polsce i Europie. Prowadzi usługi doradcze: w zakresie finansowania inwestycji proinnowacyjnych, programów krajowych i europejskich (VI Program Ramowy, Phare, Funduszy Strukturalnych), funduszy pożyczkowych oraz konkretnych innowacyjnych rozwiązań.

Izba rzemieślnicza:

Izba rzemieślnicza

Prowadzi usługi szkoleniowe, takie jak: egzaminy kwalifikacyjne, pozaszkolne dokształcanie młodzieży, kształcenie ustawiczne rzemieślników. Świadczy usługi informacyjne z zakresu: kojarzenia partnerów gospodarczych, udziela informacji na temat warunków działania na wspólnym rynku, informacji teleadres-

wych oraz informacji na temat warunków kształcenia w rzemiośle. Prowadzi usługi doradcze dla rozpoczynających działalność gospodarczą w Polsce i za granicą w zakresie przepisów działalności gospodarczej, przepisów BHP, ochrony środowiska, pozyskiwania środków pomocowych, świadczy pomoc w wypełnianiu dokumentacji, m.in. biznesplanów, wniosków kredytowych, wniosków pomocowych.

Cech rzemieślniczy:

Prowadzi doradztwo finansowo-prawne w zakresie: podatków, finansów, księgowości. Reprezentuje przedsiębiorców przed organami samorządu terytorialnego i urzędami administracji publicznej i innymi instytucjami. Organizuje i uczestniczy w organizacji szkoleń dla sektora MSP. Pomaga w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych i pedagogicznych.

**Cech
rzemieślniczy**

Fundusz pożyczkowy:

Udziela pożyczek na rozwój małych firm oraz na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Udziela pożyczek w ramach programu „Praca dla absolwenta”. Realizuje program „Wspieranie przedsiębiorczości kobiet”, który obejmuje pożyczki, szkolenia, doradztwo. Udziela podstawowego doradztwa związanego z planowaniem i prowadzeniem biznesu.

**Fundusz
pożyczkowy**

Centrum wspierania biznesu:

Prowadzi doradztwo prawne w zakresie: typologii i przeglądu umów prawnych, ustanowienia prokury i pełnomocnictw, rejestracji nowej firmy – dokumenty rejestrowe i KRS, zmiany form organizacyjno-prawnych, prowadzenia firmy na rynku UE – obowiązujące przepisy i normy, podstaw prawnych certyfikacji. Prowadzi doradztwo finansowe dotyczące opodatkowania podmiotów gospodarczych, rachunkowości, poszukiwania preferencyjnego dofinansowania do działalności gospodarczej, doboru źródeł finansowania, przygotowania dokumentacji aplikacyjnej (biznesplany, studia wykonalności inwestycji). Organizuje szkolenia: z zakresu tworzenia, zarządzania przedsiębiorstwem, techniki sprzedaży, marketingu eksportowego, a także szkolenia dotyczące poszukiwania i dopasowania dotacji z funduszy PHARE 2002, Funduszy Strukturalnych oraz budżetu państwa.

**Centrum
wspierania
biznesu**

Inkubator przedsiębiorczości:

Udostępnia pomieszczenia dla firm sektora MSP na warunkach preferencyjnych uzależnionych od etapu rozwoju firmy. Prowadzi doradztwo prawne oraz usługi okołobiznesowe.

**Inkubator
przedsiębior-
czości**

2.4. Zmiany, nowości, jakość oferty/usług

Jakość oferty usług jest podstawą sukcesu instytucji okołobiznesowych. Instytucje pytano o zmiany w jakości oferty oraz nowości w ofercie/usługach wprowadzone w ostatnim roku działalności. 86,6% badanych instytucji uważa, że jakość ich oferty/usług

Zmiany w ofercie/usługach

wzrosła. 68,2% respondentów udziela odpowiedzi twierdzącej na pytanie o wprowadzenie nowości w produktach. Dodatkowo, jako jeden z głównych efektów swojej aktywności ubiegłorocznej instytucje wskazują wzrost jakości usług.

Wybierając z zaproponowanych kategorii zmian: wyodrębnienie pakietu usług, w którym instytucja specjalizuje się, zmiana specjalizacji, wprowadzenie nowych usług realizowanych samodzielnie, wprowadzenie usług realizowanych w kooperacji z krajowymi czy też zagranicznymi instytucjami otoczenia biznesu respondenci najczęściej wskazywali: *wprowadzenie nowych rodzajów usług realizowanych samodzielnie* – 47,7% odpowiedzi. Częściej wymieniano *wprowadzenie nowych usług w kooperacji z krajowymi instytucjami* aniżeli z zagranicznymi kooperantami. 27,1% badanych wprowadziło nowe usługi w kooperacji z innymi krajowymi instytucjami, a tylko 10,8% w kooperacji z zagranicznymi instytucjami. Około 9,4% instytucji zmieniło kierunek specjalizacji.

Jakość oferty/usług

Instytucje postrzegają wzrost jakości oferty i usług własnych. Znaczna ich część wprowadziła nowości w ofercie w ciągu ostatniego roku, a także nowe rodzaje usług realizowanych samodzielnie oraz podjęła realizację nowych usług w kooperacji z innymi krajowymi instytucjami.

Tabela 2.2. Charakter dokonanych zmian w ofercie/usługach

Kategoria	% odpowiedzi
wprowadzono nowe rodzaje usług realizowane samodzielnie	47,7
wprowadzono nowe usługi w kooperacji z innymi krajowymi instytucjami	27,1
wyodrębniono pakiet usług, w którym instytucja specjalizuje się	16,6
wprowadzono nowe usługi w kooperacji z innymi zagranicznymi instytucjami	10,8
zmieniono pakiet usług, w których instytucja specjalizuje się	9,4
inne	5,4

Źródło: Badanie własne PARP. N=201.

W porównaniu z liczebnością grupy deklarującej wprowadzenie zmian nieliczni respondenci opisali te zmiany i nieliczne firmy udzieliły odpowiedzi na adekwatne pytanie otwarte.

W opisach szczegółowych dotyczących wprowadzonych w ciągu ostatniego roku zmian dominuje doradztwo w zakresie funduszy strukturalnych i nowych edycji programów Phare, SAPARD, szkolenia z zakresu wdrażania HACCP¹⁴ i programów z zakresu ochrony środowiska. Instytucje wprowadzają nowe bardziej za-

¹⁴ Ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia definiuje „System analizy zagrożeń i krytyczne punkty kontroli (Hazard Analysis and Critical Control Points) jako postępowanie mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa żywności oraz ryzyka wystąpienia zagrożeń z punktu widzenia jakości zdrowotnej żywności oraz ryzyka wystąpienia zagrożeń podczas przebiegu wszystkich etapów procesu produkcji i obrotu żywnością.

awansowane oferty usług np. wykonywanie biznesplanów, przeprowadzanie analiz finansowych na potrzeby wniosków o kredyty i wniosków o dotacje, analizy rynku i analizy konkurencyjności, usługi doradcze z zakresu prawa gospodarczego itp. Instytucja świadcząca usługi finansowe wprowadziła nowe rodzaje pożyczek.

Podniesienie jakości oferty i nowości w ofercie jest zapewne odpowiedzią na rosnące wymagania jakościowe stawiane instytucjom otoczenia przez klientów biznesowych, a także na uruchomienie kolejnych edycji programów pomocowych.

Jako nowości wymieniane są: tworzenie nowych punktów konsultacyjno-doradczych, utworzenie Regionalnego Centrum Obsługi Inwestora, tworzenie Gminnych Centrów Informacji, utworzenie konsorcjum zarządzającego europejską siecią IRC w Polsce północno-wschodniej, usługi wspierające samozatrudnienie wśród absolwentów i doktorantów oraz liczne działania na rzecz przedsiębiorczości akademickiej.

W części otwartej pytania instytucje umieszczały informacje dotyczące współpracy z ośrodkami spoza granic Polski. Oto przykłady: wykonanie analizy porównawczej dla placówek handlowych w Europie Środkowowschodniej, utworzenie Sądu Polubownego z Izłą Przemysłowo-Handlową we Frankfurcie nad Odrą, organizacja cyklu szkoleń we współpracy z Instytutem Pracy (BGAG) i Zdrowia w Dreźnie przez dolnośląską izbę.

2.5. Badania oferty/usług

Badane instytucje podejmują wysiłek oceny oferty własnej, 45,8% z nich badało poziom satysfakcji klienta, a 44,4% dokonało wewnętrznej oceny jakości oferty. Grupa 29,6% instytucji badała ogólne zapotrzebowanie rynku na nowe rodzaje usług. Rzadziej penetrowano poszczególne grupy odbiorców i ich zapotrzebowanie na nowe rodzaje usług. Najrzadziej zaś instytucje badały dostępność swojej oferty/usług. Jednakże 30% badanych nie wykonywało badań oferty i zapotrzebowania rynku na usługi.

Badania oferty/usług

Tabela 2.3. Wykonywane badania oferty/usług

Kategoria	%odpowiedzi
badanie oceny klientów jakości oferty/usług	45,8
badanie wewnętrznej oceny jakości oferty/usług	44,4
instytucja nie wykonywała badań swojej oferty i zapotrzebowania na usługi	30,0
badanie zapotrzebowania rynku na nowe rodzaje usług	29,6
badanie adekwatności oferty do potrzeb rynku	22,0
badanie zapotrzebowania wybranych grup odbiorców na nowy rodzaj usług	20,9
badanie dostępności oferty/usług instytucji na rynku	13,7
inne	2,5

Źródło: Badanie własne PARP. N=253.

Preferowane są tradycyjne formy oceny oferty/usług, które koncentrują się na ocenie klienckiej i ocenie wewnętrznej własnej oferty. Znacznie rzadziej zaś badane jest zapotrzebowanie odbiorców na nowe formy usług.

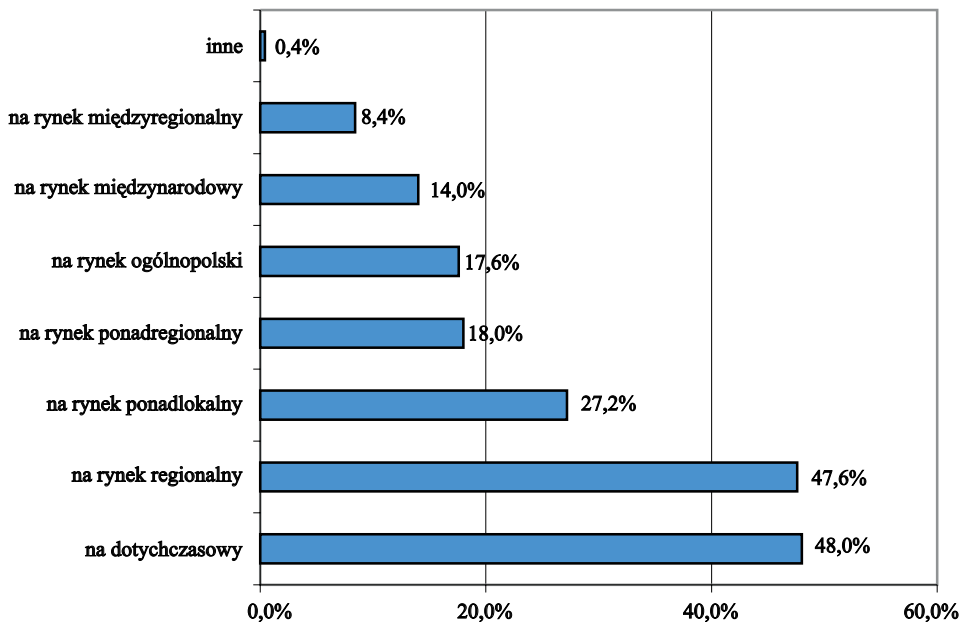
Respondenci sporadycznie wymieniają badania spoza listy, oto przykładowe wypowiedzi: badanie usług logistycznych na terenie Polski, badanie losów uczestników seminariów „Pierwszy krok w biznesie”, badanie poziomu innowacyjności firm w regionie, badanie efektywności i skuteczności oddziaływania ośrodka.

2.6. Promocja oferty/usług

Obszary promocji

Instytucje promują swoją ofertę usług, 88,4% z nich podjęło takie działania w ciągu ubiegłego roku. Poniższe zestawienie wskazuje, że najczęściej – 48% instytucji kierowało promocję na dotychczasowy rynek odbioru i prawie tyle samo – 47,6% – na rynek regionalny.

Wykres 2.2. Obszary, na które kierowana była akcja promocyjna oferty/usług [%]

Poziom lokalny – jedna miejscowość/gmina
Poziom ponadlokalny – kilka miejscowości

Poziom regionalny – jedno województwo
Poziom ponadregionalny – kilka miejscowości

Źródło: Badanie własne PARP. N =250.

Największą aktywność promocji wykazują instytucje działające na poziomie jednego województwa lub kilku województw. Instytucje te akcję promocyjną kierują na obszar własnego regionu i rynki lokalne w regionie działania. Rzadziej zaś promocję kierują na rynek ogólnopolski czy międzynarodowy.

Instytucje działające na poziomie powiatu promowały się w regionie ale również na poziomie kilku miejscowości.

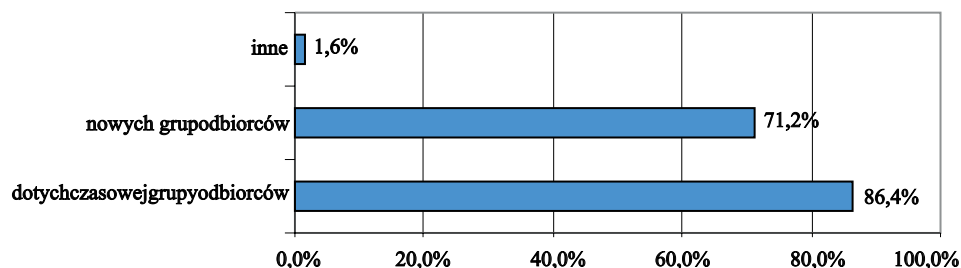
Im wyższy jest zasięg działania, tym bardziej zróżnicowane są kierunki promocji. Instytucje działające na poziomie ogólnopolskim lub międzynarodowym kierują swoją promocją na kraj i poza kraj, ale również promują się w regionach.

Najbardziej promowały się instytucje lokalne, a promocja dotyczyła na ogół dotychczasowego obszaru działania.

Instytucje okołobiznesowe rzadziej też kierują ofertę promocji do nowych grup odbiorców, częściej adresują ją do dotychczasowych klientów. Respondenci w 86,4% wskazywali na dotychczasową grupę odbiorców, w 71,2% na nowe grupy odbiorców. W odpowiedziach wolnych wyodrębniano dodatkowo samorządy jako adresata usług.

Adresaci promocji

Wykres 2.3. Grupy odbiorców, do których kierowana była akcja promocyjna oferty/usług [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N =250.

W promocji często stosowane są nowe narzędzia takie jak strony internetowe czy poczta elektroniczna w połączeniu z tradycyjnymi, takimi jak: publikacje w codziennej prasie lokalnej, rozsyłanie ulotek bezpośrednio do firm lub ich rozpowszechnianie w urzędach. Strony internetowe wymieniło 83,7% instytucji, prasę lokalną i ulotki do firm – 60% podmiotów. Znacznie rzadziej wskazywane były telewizja lokalna i kampania wizerunkowa. Z usług telewizji korzystało 27,9% instytucji, a 15% wykorzystało kampanię wizerunkową. Za pośrednictwem czasopism branżowych promuje się 27% instytucji, a na łamach codziennej prasy ogólnopolskiej 9% instytucji.

Formy promocji

Wybrane instytucje do promocji wykorzystują też wydawnictwa własne, np. wkładkę do gazety lokalnej, katalogi. Podmioty promują się poprzez organizację lub uczestnictwo w seminariach i konferencjach naukowych, organizację biznespikników czy uczestnictwo w targach pracy, wystawach. Jak formę promocji instytucje traktują szkolenia dla urzędników samorządowych.

Na niewystarczające środki finansowe, jako na główną barierę stosowania promocji, wskazuje aż 83,4% respondentów. Kolejną

Barriere promocji

wymienianą najczęściej barierą są braki kadrowe. Nieczęste wskazania respondentów na brak potrzeby promowania usług i brak koncepcji promocji świadczą o uświadomionej potrzebie propagowania usług i instytucji. Bariery stosowania promocji nie dostrzega 13,1% instytucji.

Tabela 2.4. Praktykowane formy promocji oferty/usług

Kategoria	% odpowiedzi
strony internetowe	83,7
codzienna prasa lokalna	60,6
ulotki przesyłane do firmy	60,2
poczta elektroniczna	59,8
ulotki udostępniane w urzędach	57,0
telewizja lokalna	27,9
czasopisma branżowe	27,1
inne	15,9
kampania wizerunkowa	15,1
codzienna prasa ogólnopolska	9,2
radio	4,8
wydawnictwa własne	4,4
organizacja seminariów, konferencji naukowych	4,0

Źródło: Badanie własne PARP. N =251.

Tabela 2.5. Bariery dla promocji oferty/usług

Kategoria	% odpowiedzi
niewystarczające środki finansowe	83,4
braki kadrowe	25,5
nie ma barier	13,1
brak potrzeby promowania naszych usług	3,1
brak koncepcji promocji	2,7
inne	2,7

Źródło: Badanie własne PARP. N =259.

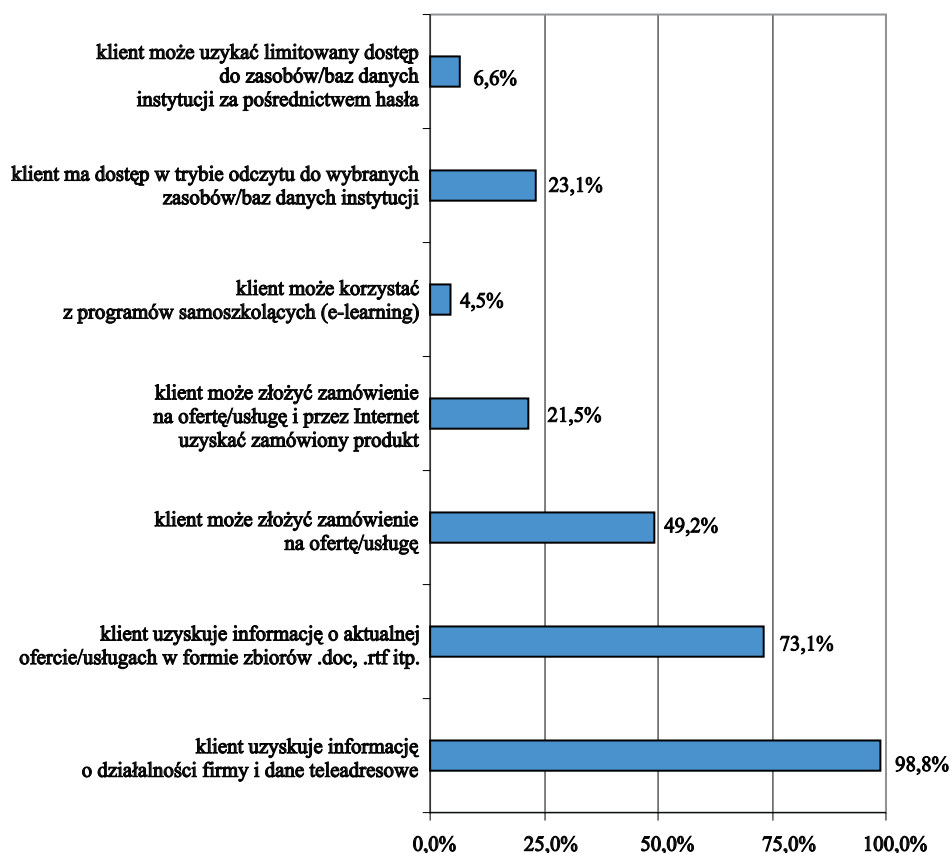
2.7. Zdalna komunikacja z klientem bazy danych

Strony internetowe

Posiadanie własnych stron internetowych jest standardem, 86,3% instytucji takie strony posiada. Kilka instytucji nie udzieliło odpowiedzi. Grupa 12,6% instytucji nie posiada własnych stron internetowych. Popularne jest korzystanie z usług firm zewnętrznych przy obsłudze witryn internetowych, 56,3% badanych umieszcza strony internetowe na serwerach nie należących do instytucji. Jednakże niemała grupa 28,5% utrzymuje oprogramowanie na serwerach własnych. Badani nie zawsze dysponowali wiedzą na temat posiadania stron internetowych – 15,2% instytucji nie udzieliło odpowiedzi wogóle lub podało odpowiedź „nie wiem”.

Instytucje wykorzystują możliwości Internetu w podstawowym zakresie. 98,8% instytucji przez Internet udostępnia ogólną informację o działalności firmy i jej dane teled adresowe. Mniejsza grupa instytucji (73,1%) udostępnia na swoich stronach zbiory informacyjne w formacie .doc, .rtf, itp., zawierające formularze zgłoszeniowe i aktualne dokumenty dotyczące oferty i usług. Stosunkowo duża grupa (49,2%) badanych instytucji umożliwia składanie zamówienia na usługę za pośrednictwem Internetu. Nieliczne firmy (6,6%) umożliwiają swoim klientom komunikację B2B¹⁵ przez udostępnianie zasobów informacyjnych w formie baz danych za pośrednictwem komunikacji zdalnej. Jeszcze mniejszy odsetek instytucji (4,5%) udostępnia przez swoje witryny programy samoszkolące itp.

Wykres 2.4. Sposób komunikacji z klientem za pośrednictwem Internetu [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N = 242.

¹⁵ B2B – forma komunikacji, która umożliwia klientowi złożenie zapotrzebowania za pośrednictwem komunikacji zdalnej i otrzymanie informacji zwrotnej tą drogą.

Bazy danych

Chociaż 23,1% instytucji deklaruje udostępnianie swoich zasobów informacyjnych z baz danych poprzez Internet, to na pytanie *czy podmiot posiada tematyczne bazy danych powiązane z działalnością usługową instytucji* tylko 14,8% udzieliło odpowiedzi twierdzącej. W tej grupie badanych znajdują się jednostki prowadzące profesjonalne platformy i witryny internetowe, przez które udostępniają własne bazy badanych. Należą do nich głównie centra transferu. Poniżej podajemy parę przykładów.

Uczestnik sieci Unido IPTO Network publikuje: bazę polskich ofert eksportowych i kooperacyjnych, informacje o ofertach, produktach i usługach z innych krajów oraz bazę polskich ofert technologii i oferty technologiczne z innych krajów. Instytut z Poznania uczestniczy w kształtowaniu treści portalu branżowego, służącego wymianie informacji i transferowi wiedzy logistycznej. Inny poznański instytut w swojej witrynie udostępnia bazę zakładów przemysłu drzewnego. Instytut z Warszawy udostępnia ogólnopolski rejestr certyfikatów systemów zarządzania zgodnych z normami ISO 9000, ISO 14001, PNN-18001, HACCP itp., a także bazę danych jednostek badawczo-rozwojowych. Instytut przy Politechnice Warszawskiej publikuje kwartalnik poświęcony tematyce innowacyjności.

Witryny internetowe regionalnych agencji rozwoju zawierają fachowe i użyteczne informacje o programach pomocowych i funduszach strukturalnych.

3. Relacje instytucji okołobiznesowych z otoczeniem instytucjonalnym

Badanie pokazuje, że najczęściej praktykowana jest krajowa współpraca z innymi instytucjami tego samego typu. Szczególnie ważne i cenione jest uczestnictwo w krajowych sieciach usług a najczęściej wymieniany jest system KSU. Badani w 52,7% deklarują uczestnictwo w krajowych serwisach usług ważne dla nich ze względu na wymianę informacji, współpracę, udoskonalanie pakietów usług i wspólną obsługę klientów itp.

Instrukcje uczestniczą w licznych działaniach na rzecz regionu i sektora MSP wspólnie z organami samorządu. Często są inicjatorem tych przedsięwzięć. Przy czym współpraca z samorządami podejmowana jest najczęściej na szczeblu powiatu i miasta.

Konstrukcja badania pozwalała na ocenę i charakterystykę współpracy z otoczeniem instytucjonalnym w kilku wybranych kategoriach:

- współpraca krajowa i międzynarodowa instytucji wewnątrz sektora,
- współpraca w ramach krajowych i międzynarodowych sieci/serwisów usług, do których wymagana jest akredytacja,
- współpraca z krajowymi i zagranicznymi jednostkami naukowymi,
- uczestnictwo w lokalnych, regionalnych i międzyregionalnych inicjatywach wspierających sektor MSP, podejmowanych samodzielnie lub z samorządami terytorialnymi.

3.1. Wewnątrzsektorowa współpraca krajowa i międzynarodowa

Badane formy współpracy wewnątrz sektora instytucji okołobiznesowych obejmowały:

- wymianę informacji,
- wymianę pakietów ofert/usług,
- udoskonalanie pakietów ofert/usług,
- opracowanie kompleksowych pakietów ofert/usług,
- obsługę klientów w kooperacji z innymi instytucjami wspierania,
- realizację indywidualnych projektów usług we współpracy,
- współpracę z innymi instytucjami w ramach sieci usług.

Wymienione kategorie podlegały wyborowi i ocenie respondentów.

Obu formom współpracy: krajowej i zagranicznej przypisywane jest znaczenie co najmniej duże. Przez 88% instytucji okołobiz-

Znaczenie współpracy wewnątrz sektora

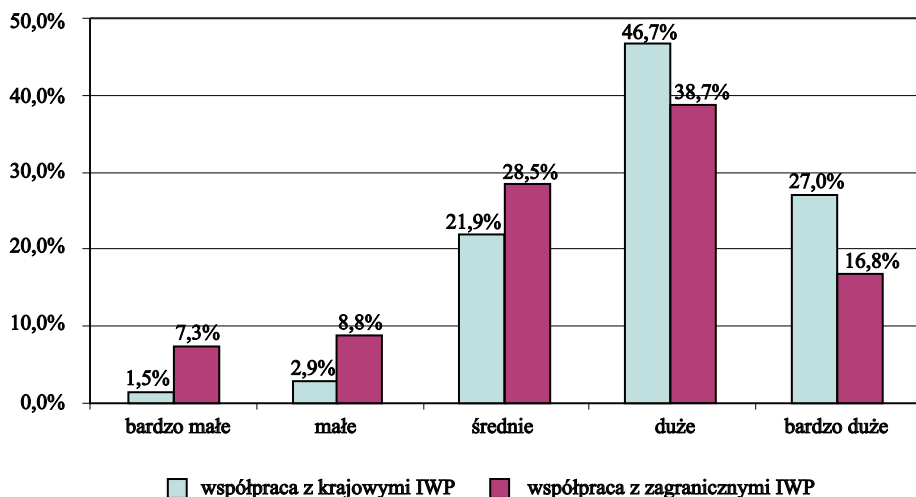
nesowych realizowana była współpraca krajowa. Współpracę międzynarodową z instytucjami badanego sektora realizowało w ciągu ostatniego roku 46,6% instytucji.

Instytucje w 88,8% określiły znaczenie współpracy posługując się skalą od 1 do 5. Statystyczna instytucja określa na poziomie dobrym współpracę krajową z innymi pochodnymi instytucjami. Średnia algebraiczna wystawionych ocen jest jeszcze wyższa i wynosi 4,65. Tylko 4,9% instytucji uważa, że znaczenie tej współpracy dla jej funkcjonowania w ciągu ostatniego roku było małe lub bardzo małe.

Rzadziej nawiązywana była współpraca z zagranicznymi instytucjami podobnego typu. Współpraca ta również uzyskała ocenę dobrą przy średniej arytmetycznej 3,49. Jednocześnie 16,3% instytucji prowadzących taką współpracę przypisuje jej znaczenie małe lub bardzo małe.

Porównując w grupie instytucji prowadzących jednocześnie obie formy kontaktów otrzymujemy średnią ocen dla współpracy krajowej 3,95, natomiast dla współpracy międzynarodowej 3,49, niższą, lecz zbliżoną. Rozkład ocen przypisywany obu formom współpracy przedstawia wykres 3.1. Przy wyborze zakresu współpracy najczęściej wskazywano *wymianę informacji*. We współpracy krajowej na kolejnym miejscu najczęściej umieszczana jest *obsługa klientów w kooperacji z innymi instytucjami*, natomiast we współpracy międzynarodowej *realizowanie indywidualnych projektów/usług we współpracy*.

Wykres 3.1. Znaczenie współpracy z krajowymi i zagranicznymi instytucjami wspierania przedsiębiorczości [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N = 137.

Współpraca z krajowymi instytucjami wspierającymi przedsiębiorczość:

Jak wyglądają relacje instytucji okołobiznesowych z innymi instytucjami tej kategorii w kraju? Coraz wyraźniej zaznacza się ich dążność do włączania się w systemy usług i dążenie do standaryzacji usług. Z badanych 72,2% instytucji odniosło się do pytania o zamiar nawiązania współpracy z innymi krajowymi jednostkami wspierającymi przedsiębiorców i prawie wszystkie – 92,5% – udzieliły odpowiedzi twierdzącej. W ciągu ostatniego roku wewnątrzsektorową współpracę prowadziło 88,4% instytucji. W tej grupie 68,6% instytucji przypisuje tej współpracy znaczenie duże lub bardzo duże. Tylko 3,4% instytucji współpracujących z innymi pochodnymi instytucjami krajowymi podkreśla małe lub bardzo małe znaczenie tej współpracy.

Najczęściej deklarowana jest współpraca z ogólnie zdefiniowanymi organizacjami wspierającymi przedsiębiorców, 81,6% badanych powołuje się na nią. Na kolejnym miejscu znalazła się współpraca z ośrodkami wspierania przedsiębiorczości, 66,9% respondentów nawiązało ją w ciągu ostatniego roku. Następnie po około 40% instytucji wymienia współpracę z funduszami pożyczkowymi i poręczeniowymi oraz inkubatorami przedsiębiorczości. Z Centrami transferu technologii współpracę deklaruje 18,4% instytucji.

Respondenci jako znaczącą dla ich działalności wymieniali też współpracę z izbami gospodarczymi oraz Krajową Izbą Gospodarczą i instytucjami pomostowymi takimi jak PARP czy Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa.

**Krajowa
współpraca
wewnątrz
sektora**

Tabela 3.1. Współpraca krajowa wewnątrz sektora instytucji okołobiznesowych

Kategoria	% odpowiedzi
Organizacje wspierające przedsiębiorców	81,6
Ośrodki wspierania przedsiębiorczości	66,9
Fundusze pożyczkowe	43,3
Fundusze poręczeniowe	40,8
Inkubatory przedsiębiorczości	33,9
Centra transferu technologii	18,4
Inne	15,5
Parki naukowo-technologiczne	14,7
Centra innowacji technologicznych	10,2
Parki przemysłowe	8,2
Inkubatory technologiczne	6,1

Źródło: *Badanie własne PARP. N =245.*

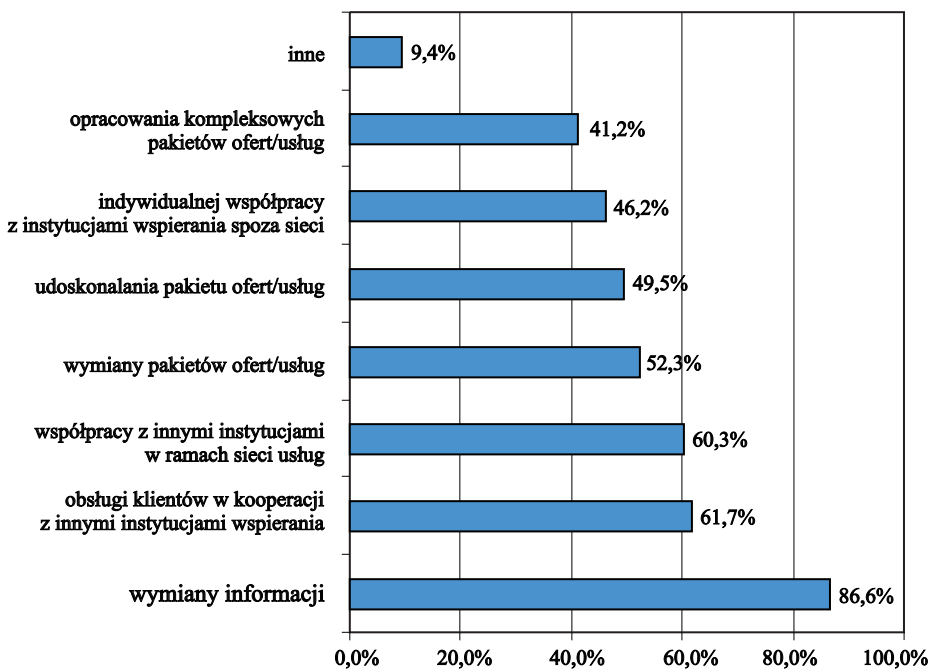
Instytucje pytane o zakres współpracy najczęściej podawały *wymianę informacji*, 86,6% wybrało tę formę współpracy. Dążność do działań w kooperacji przejawia się pośrednio poprzez umiej-

**Zakres
współpracy
krajowej**

scowienie *obsługi klientów w kooperacji z innymi instytucjami wspierania czy współpracy w ramach sieci usług* na dwóch kolejnych, wysokich pozycjach. 61,7% instytucji prowadzi obsługę klienta w kooperacji z innymi instytucjami wspierania, a 60,3% deklaruje współpracę z pokrewnymi instytucjami w ramach sieci usług.

Wskazania powyżej 40% grup respondentów miały też takie formy współpracy jak: *udoskonalanie pakietu ofert/usług, wspólne opracowywanie kompleksowych pakietów ofert/usług*. Każdy rodzaj kooperacji sprzyja transferowi wiedzy i nauce poprzez wymianę doświadczeń.

Wykres 3.2. Zakres współpracy z innymi krajowymi instytucjami wspierania przedsiębiorczości [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N =277.

Znaczenie współpracy krajowej

Wymienionym formom współpracy w większości przypisywane jest znaczenie średnie w przyjętej skali: małe, bardzo małe, średnie, duże, bardzo duże. Najczęściej wymieniana i najlepiej oceniana przez wybierających jest *wymiana informacji* pomiędzy instytucjami, ze średnią oceną dobrą. Dobrze w swojej grupie jest również oceniana *współpraca z innymi instytucjami w ramach sieci usług*. Najmniejsza liczebność i najniższe oceny przypisane są współpracy w zakresie *opracowania kompleksowych pakietów ofert/usług*.

Tabela 3.2. Zakres współpracy z krajowymi instytucjami otoczenia biznesu

Kategoria	Liczba odpowiedzi	średnia ocen w grupie
wymiany informacji	240	3,98
współpracy z innymi instytucjami w ramach sieci usług	167	3,46
udoskonalania pakietu ofert/usług	137	3,42
obsługi klientów z innymi instytucjami wspierania	171	3,41
wymiany pakietów ofert/usług	145	3,27
indywidualnej współpracy z innymi instytucjami wspierania spoza sieci	128	3,16
opracowania kompleksowych pakietów ofert /usług	114	3,05

Źródło: *Badanie własne PARP.*

Mówiąc o współpracy krajowej, instytucje wymieniały współpracę z PARP w ramach zawartych umów, związaną z realizacją projektów pomocowych, w tym projektów Phare. Taka współpraca dotyczy 16 instytucji okołobiznesowych nazywanych umownie Regionalnymi Instytucjami Finansującymi, które na podstawie umów zawartych z PARP zarządzają regionalnymi programami rozwoju przedsiębiorczości.

Współpraca z zagranicznymi instytucjami wspierania przedsiębiorczości

Badane instytucje utrzymują kontakty z zagranicznymi instytucjami o podobnym profilu działania. Współpracę wewnątrzsektorową na poziomie międzynarodowym deklaruje 46,6% instytucji. W tej grupie 58,2% podmiotów przypisuje tej współpracy znaczenie duże i bardzo duże, a 26,4% znaczenie średnie w skali małe, bardzo małe, średnie, duże i bardzo duże. Podobnie jak w przypadku współpracy krajowej pytano o typ instytucji, kategorie współpracy i znaczenie przypisywane badanym kategoriom. Instytucje najczęściej nawiązały współpracę z zagranicznymi organizacjami wspierającymi przedsiębiorców (61,2%), w następnej kolejności taką współpracę nawiązano z ośrodkami wspierania przedsiębiorczości (32,6%), centrami transferu technologii (16,3%), parkami naukowo-technologicznymi, parkami przemysłowymi i inkubatorami przedsiębiorczości. Poniżej 4% wystąpięń miały podejmowane kontakty z funduszami pożyczkowymi i poręczeniowymi oraz izbami gospodarczymi.

Wewnątrzsektorowa współpraca międzynarodowa nawiązywana była zdecydowanie rzadziej aniżeli współpraca krajowa. Przy obu rodzajach kontaktów najczęściej współpracowano z dwoma typami organizacji: organizacjami wspierającymi przedsiębiorców i ośrodkami wspierania przedsiębiorczości.

**Międzynarodowa
współpraca
wewnątrz
sektora**

Tabela 3.3. Współpraca z zagranicznymi instytucjami otoczenia biznesu

Kategoria	% odpowiedzi
Organizacje wspierające przedsiębiorców	61,2
Ośrodki wspierania przedsiębiorczości	32,6
inne	17,8
Centra transferu technologii	16,3
Parki naukowo-technologiczne	13,2
Parki przemysłowe	12,4
Inkubatory przedsiębiorczości	11,6
Centra innowacji technologicznych	10,9
Inkubatory technologiczne	7,8

Źródło: Badanie własne PARP. N =129.

Znaczenie i zakres współpracy międzynarodowej

W odpowiedzi na pytanie o zakres i znaczenie współpracy najczęściej wymieniana była *wymiana informacji*. W grupie instytucji współpracujących 83,7% podało właśnie tę kategorię współpracy. Na kolejnym miejscu wymieniane było *realizowanie indywidualnych projektów/usług we współpracy* (59,7%), *udoskonalanie pakietu ofert/usług* (41,1%). Wskazania na *wspólną obsługę klientów i współpracę w ramach sieci usług* były dosyć wysokie, około 45% instytucji wskazywało na tę formę współpracy.

Tabela 3.4. Zakres współpracy z zagranicznymi instytucjami otoczenia biznesu

Kategoria	Liczba odpowiedzi	Średnia ocen w grupie
wymiany informacji	108	3,9
realizowanie indywidualnych projektów/usług we współpracy	77	3,6
udoskonalania pakietu ofert/sług	63	3,4
obsługi klientów z innymi instytucjami wspierania	59	3,4
współpracy z innymi instytucjami w ramach sieci usług	57	3,3
wymiany pakietów ofert/usług	53	3,2
opracowania kompleksowych pakietów ofert/usług	52	3,3
inne	18	3,2

Źródło: Badanie własne PARP. N =129.

Znaczący procent 68,2% wszystkich badanych instytucji planuje nawiązać współpracę z zagranicznymi instytucjami wspierającymi przedsiębiorców w ciągu najbliższego roku.

Część instytucji zajmujących się wspieraniem i wdrażaniem innowacyjności współpracę międzynarodową potwierdza uczestnictwem w międzynarodowych sieciach usług.

3.2. Współpraca w ramach krajowych i międzynarodowych sieci/serwisów usług, do których wymagana jest akredytacja

Współpracę wzajemną z instytucjami krajowymi i międzynarodowymi wzmocnia uczestnictwo w sieciach usług lub specjalnych serwisach sieciowych, świadczących usługi dla sektora MSP. Badano przynależność instytucji do serwisów potwierdzoną posiadanymi akredytacjami, a także znaczenie tej przynależności dla funkcjonowania instytucji na wybranych obszarach współpracy.

W całej grupie badanych 52,7% instytucji deklaruje przynależność do serwisów krajowych, a tylko 10,1% do serwisów międzynarodowych. Wzajemna dysproporcja grup przenosi się na grupy respondentów, które zamierzają ubiegać się o akredytacje w najbliższym roku. 61,7% badanych zamierza występować o akredytacje do sieci krajowych, a 13,7% o akredytacje do sieci międzynarodowych. Zatem działalność instytucji ma charakter krajowy a rzadko międzynarodowy i taką pozostanie również w roku najbliższym.

Tylko 22 instytucje deklarują jednoczesną przynależność do krajowych i międzynarodowych sieci i to uczestnictwo ma dla nich duże znaczenie.

Współpraca w ramach krajowych sieci/serwisów usług

Wśród uczestników sieci krajowych dominująca jest przynależność do Krajowego Systemu Usług, do którego akredytację¹⁶ posiada 49% badanych instytucji. Typowa jest przynależność do jednej sieci, przynależność do dwóch deklaruje zaledwie 14 instytucji, do trzech i więcej tylko nieliczne. Pytano o systemy: KSU, sieć krajowych punktów kontaktowych VI Programu Ramowego i sieci informacji dla biznesu. Instytucje dodatkowo wymieniały: sieć Agroinfo, sieć wspierania zatrudnienia i przedsiębiorczości oraz sieć kształcenia modułowego. Przynależność do krajowych sieci w opinii instytucji, które ją deklarują, ma znaczenie bardzo duże – średnia arytmetyczna 4,51. W 87,7% instytucji przypisuje jej znaczenie duże lub bardzo duże, a tylko 2,9% nie nadaje istotnego znaczenia tej współpracy.

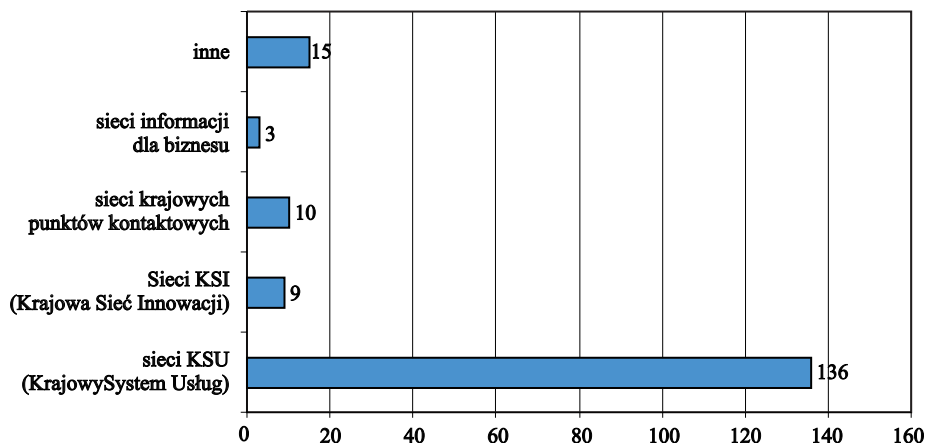
Instytucje odpowiadały na dwie główne grupy pytań:

- 1) jak współpraca w ramach sieci wpływa na jakość usług własnych, tworzenie i udoskonalanie oferty własnej i ogólną wymianę informacji oraz
- 2) jak oceniają ofertę, doradztwo i szkolenia w ramach sieci, pomoc w niestandardowych działaniach niesioną za pośrednictwem sieci i jakość internetowych platform wymiany informacji.

Uczestnictwo w krajowych sieciach usług

¹⁶ Akredytację do KSU instytucje uzyskują na trzy lata w drodze konkursu organizowanego przez PARP.

Wykres 3.3. Przynależność do krajowych sieci świadczących usługi na rzecz sektora MSP [liczba obserwacji]

Źródło: Badanie własne PARP. N = 146.

Ze względu na niską przynależność do innych systemów usług oceny respondentów odnoszą się w zasadzie do systemu KSU. Będąca w rozruchu sieć KSI miała charakter nieformalny w czasie trwania badania.

Tabela 3.5. Współpraca w ramach krajowych sieci usług

Kategoria	Liczba odpowiedzi	Średnia ocen w grupie
wymiana informacji	139	4,37
szkolenia oferowane w ramach sieci	132	4,14
doradztwo oferowane w ramach sieci	123	3,81
współpraca z innymi instytucjami w ramach sieci usług	117	3,79
oferta/usługi dostępne poprzez sieć	116	3,64
udoskonalania pakietu ofert/usług	117	3,62
dostęp do wiedzy ogólnej, np. zmiany prawne i ich interpretacja	120	3,62
wymiana pakietów ofert/usług	113	3,55
realizacja ofert/usług we współpracy z instytucjami wspierania	112	3,46
obsługa klientów w kooperacji z innymi instytucjami wspierania	116	3,40
jakość sieciowych internetowych platform wymiany informacji	119	3,29
opracowanie kompleksowych pakietów ofert/usług	109	3,25
pomoc w niestandardowych działaniach własnych	106	2,94
inne	13	2,23

Źródło: Badanie własne PARP. N = 146.

Współpraca w ramach krajowych sieci usług

Najczęściej i najwyżej wymieniane są takie formy współpracy jak: *wymiana informacji, szkolenia i doradztwo oferowane w ramach sieci* czy ogólnie rozumiana *współpraca w ramach sieci*. Stosunkowo wysoko oceniana była *współpraca opierająca się na*

kontaktach bezpośrednich: szkolenia i doradztwo. Rzadziej wymieniana i z niższą średnią w grupie była *jakość sieciowych internetowych platform wymiany informacji*. Na najniższych pozycjach znalazły się bardziej zaawansowane formy współpracy: *opracowanie kompleksowych pakietów ofert/usług w kooperacji i pomoc w niestandardowych działaniach własnych* instytucji.

Instytucje uczestniczące w sieciach zamierzają tę współpracę rozszerzać. Zamiar ubiegania się o dalsze akredytacje do krajowych sieci wyraża 54,1% podmiotów, a do międzynarodowych sieci 13% z nich.

Przynależność do KSU lub innych sieci usług gwarantuje zachowanie standardów świadczenia usług, adekwatność składu i kwalifikacji personelu stałego i okresowego do zakresu wykonywanych świadczeń oraz szkolenia podnoszące kwalifikacje i zachowanie zasad kodeksu etycznego w działaniach. Przykładowo fakt uczestnictwa w KSU gwarantuje przynajmniej dwie podstawowe rzeczy:

- instytucja posiada wdrożony system zarządzania jakością normy ISO serii 9000 potwierdzony certyfikatem,
- instytucja posiada regularnie aktualizowaną strategię rozwoju ośrodka i strategia ta powiązana jest z aktualną strategią rozwoju regionu działania bądź strategią sektora, do którego instytucja swe działania adresuje.

Uczestnictwo w sieciach międzynarodowych

Współpraca w międzynarodowych sieciach usług jest sporadyczna. Tylko 28 instytucji zadeklarowało przynależność do tych sieci potwierdzoną akredytacją, z czego 14 instytucji należy do sieci Euroinfo, 6 instytucji należy do sieci ośrodków innowacji IRC, 11 instytucji określa swoją przynależność do „inne rodzaje sieci”. Wśród respondentów byli pojedynczy uczestnicy sieci UNIDO ITPO Network oraz ESTO (Eueropean Science and Technology Observator).

Badani korzystający z usług sieci IRC to centra transferu technologii lub jednostki pełniące rolę centrów transferu oraz ośrodki informacji. Część tych instytucji pełni jednocześnie rolę Centrów Przekazu Innowacji IRC Central Poland. Ośrodki ww. sieci korzystają z serwisu informacyjnego i komercyjnych baz sieci, np. bazy BBC TRC – bazy ofert i zapytań technologicznych. Przynależność ta daje instytucjom również dostęp do środków finansowych przeznaczonych na transfer technologii, doradztwo i konsulting.

Wymieniane sieci w kategorii „inne” to wymieniony kilkakrotnie Centralny Rejestr Konsultantów w Brukseli, do którego przynależność deklarowały 4 instytucje, dwukrotnie wymieniana była sieć SAVE (odnawialna energia). A jedna z fundacji powołuje się na przynależność do CRESCENDO Tematic Network. Jedna instytucja wspierająca przedsiębiorców powołuje się na uczestnictwo w sieci organizacji mikropożyczkowych Opportunity International.

Uczestnictwo w sieciach międzynarodowych

W działalność sieciową chętniej włączają się instytucje, które zajmują się wspieraniem innowacyjności. Ten rodzaj aktywności wymusza charakter realizowanych zadań.

Z grupy 28 instytucji posiadających akredytacje do sieci międzynarodowych 22 przypisują tej aktywności znaczenie duże i bardzo duże. Najliczniejsze odpowiedzi dotyczące zakresu współpracy wskazywały: *wymianę informacji* oraz *szkolenia i doradztwo oferowane w ramach sieci*.

3.3. Współpraca z jednostkami naukowo-badawczymi

Współpraca krajowa ze szkołami wyższymi, jednostkami badawczo-rozwojowymi, instytutami deklarowana była przez 61,4% badanych. Tę samą współpracę z zagranicznymi instytucjami naukowymi deklarowało już tylko 17,3% instytucji.

Zamiar nawiązania współpracy w ciągu najbliższego roku z krajowymi jednostkami artykułuje 61%, natomiast z zagranicznymi jednostkami – 26,4% instytucji. Nie wydaje się zatem, by współpraca z zagranicznymi instytucjami naukowymi miała ulec znacznej zmianie w ciągu najbliższego roku.

Współpraca z krajowymi instytucjami naukowymi

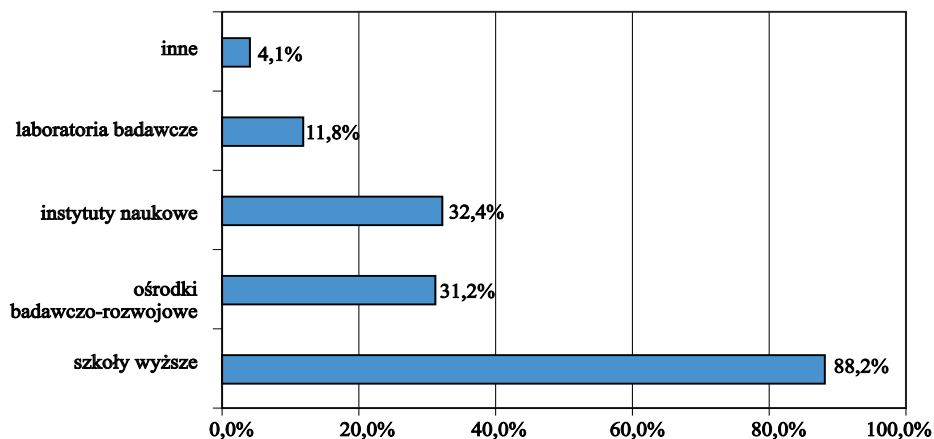
Współpraca z krajowymi instytucjami naukowymi

Podjęte kontakty z jednostkami naukowymi dotyczą najczęściej jednostek polskich. Współpracę taką deklaruje 48% instytucji i obejmuje ona jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe, a także uczelnie regionu działania. W przypadku instytucji proinnowacyjnych często idea ich działania oparta jest o uczelnię regionalną, tak jest w przypadku parków naukowo-technologicznych i niektórych centrów transferu technologii czy inkubatorów. Instytucje proinnowacyjne w sieci KSI będą musiały potwierdzić umowami współpracę z instytucją badawczo-rozwojową.

Mimo iż 48% instytucji deklaruje współpracę z krajowymi jednostkami naukowymi, to tylko 51 instytucji scharakteryzowało zakres współpracy krajowej. Najważniejsza jest *wymiana informacji* (46) i *współpraca doradcza/konsultacje* (23). Wskazania porównywalne z doradztwem miała *współpraca przy kojarzeniu środowisk naukowych z przedsiębiorcami* (20) i *współpraca przy opracowywaniu oferty/usług* (18). Najrzadziej wybierano *współpracę przy komercjalizacji rozwiązań naukowo-technicznych* (15), *pozyskiwanie specjalistów i nowych technologii* oraz *współpracę przy certyfikacji*.

Jednostki, które podjęły współpracę krajową tylko w 7,3%, przypisują jej niewielkie znaczenie, 62,4% instytucji uważa, że ma duże i bardzo duże znaczenie.

Wykres 3.4. Współpraca z krajowymi instytucjami naukowymi i badawczymi [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N =170.

Współpraca najczęściej dotyczy szkół wyższych, 88,2% instytucji okołobiznesowych nawiązało kontakty uczelniami wyższymi. Znacznie mniej kontaktów nawiązywano z instytutami naukowymi, takie kontakty prowadziło 32,4% instytucji. Kontakty z uczelniami miały najczęściej charakter ciągły¹⁷, 57,3% instytucji wskazywało właśnie na ciągły charakter współpracy. Współpraca z instytutami naukowymi jest przeważnie sporadyczna.

Współpraca ze szkołami wyższymi dotyczy najczęściej szkół usytuowanych w regionie: uniwersytetów, uczelni technicznych, a także uczelni medycznych. Dla przykładu Agencja z Torunia współpracuje z Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu i Akademią Techniczno-Rolniczą w Bydgoszczy. Incydentalnie wymieniono współpracę z centrami doskonałości.

Współpraca z zagranicznymi instytucjami naukowymi

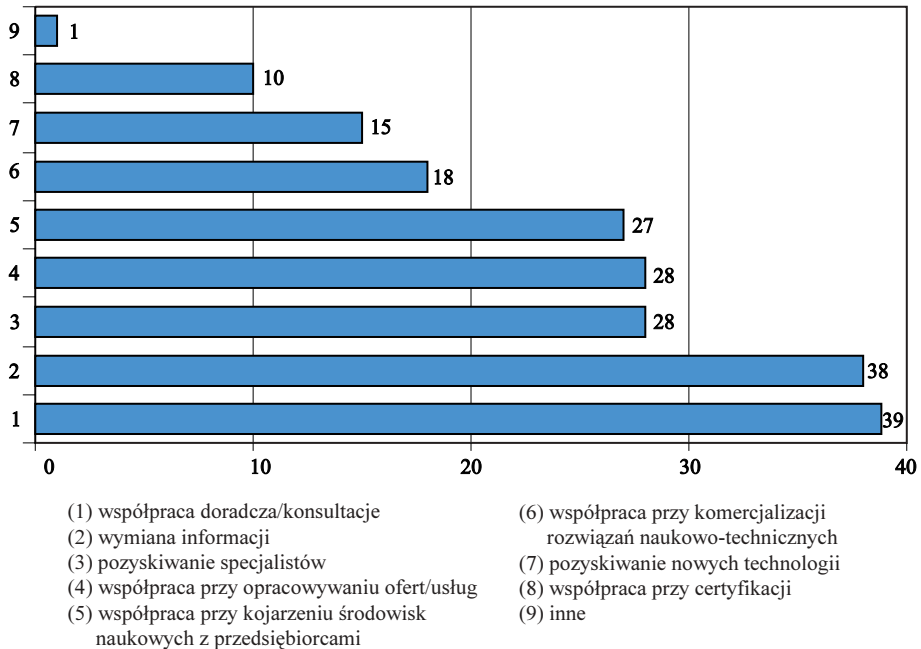
Niewiele jednostek prowadzi współpracę z zagranicznymi instytucjami naukowymi (48). 36 instytucji deklaruje współpracę ze szkołami wyższymi, 26 instytucji z instytutami naukowymi, a 22 z jednostkami o charakterze badawczo-rozwojowym 9 podmiotów współpracowało z zagranicznymi laboratoriami badawczymi. Najczęściej podejmowana współpraca ze szkołami wyższymi przyjmowała charakter sporadyczny.

Zakres współpracy z zagranicznymi instytucjami naukowymi obejmuje: współpracę doradczą/konsultacje (39), wymianę informacji (38), pozyskiwanie specjalistów (28) i współpracę przy opracowywaniu ofert/usług (28), kojarzenie środowisk naukowych z przedsiębiorcami (27). Rzadziej wymieniane są działania powiązane z transferem technologii: współpraca przy komercjalizacji rozwiązań naukowo-technicznych (18) i pozyskiwanie nowych technologii (15).

Współpraca z zagranicznymi instytucjami naukowymi

¹⁷ Respondenci mieli do wyboru dwie opcje: współpraca ciągła, współpraca sporadyczna.

Wykres 3.5. Współpraca z zagranicznymi instytucjami naukowymi i badawczymi [liczba obserwacji]

Źródło: Badanie własne PARP. N =48.

Współpraca międzynarodowa dotyczy najczęściej instytucji z Niemiec (15) i Francji (6) i podejmują ją głównie podmioty z regionów zachodniej Polski. Kontakty z innymi krajami nawiązało 10 instytucji. Współpracę z zagranicą prowadziło kilka jednostek badawczo-rozwojowych i uczelni, które zajmują się wspieraniem innowacyjności i kilka instytucji wspierających przedsiębiorców. Taką współpracę wymieniają: instytuty z Poznania, Gliwic i Katowic, dwie fundacje z Łodzi i Szczecina, dwa stowarzyszenia z Leska i Bydgoszczy, Szkoła Wyższa z Częstochowy, agencje rozwoju z Gdańska i Słupska, organizacja samorządu gospodarczego z Wrocławia i organizacja pracodawców z Legnicy.

Instytucje oceniają ten rodzaj współpracy dobrze w skali od 1 do 5 – średnia arytmetyczna 3,57. Duże i bardzo duże znaczenie tej współpracy przypisały 33 instytucje. Dla 14 instytucji miała znaczenie średnie, a dla 9 małe lub bardzo małe.

3.4. Współpraca z samorządami

Inicjatywy wspierające sektor MSP

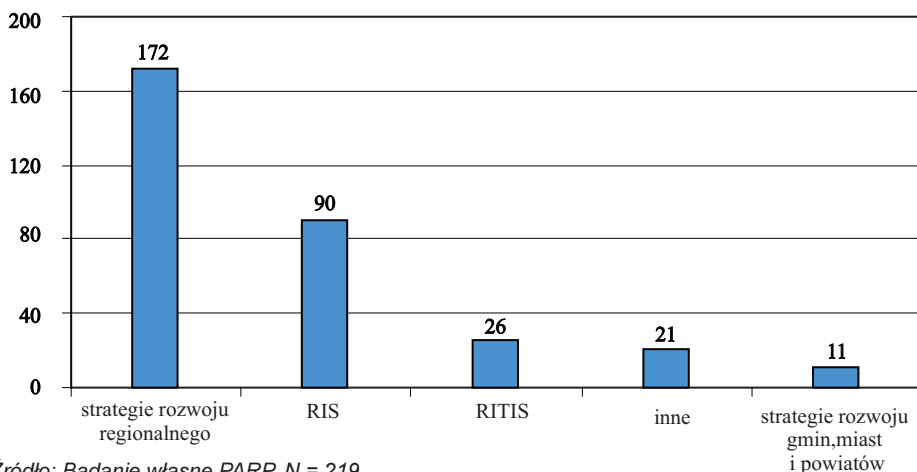
Badani aktywnie uczestniczą w inicjatywach lokalnych, regionalnych i międzyregionalnych, których celem jest wszechstronny rozwój sektora MSP. Takie instytucje stanowią 84,8% grupy badanych. Przeciętna instytucja uczestniczyła w 7,35 inicjatywach lokalnych w ciągu ostatniego roku. 55% instytucji podjęło mniej niż 4 inicjatywy mające na celu wsparcie sektora MSP. Nieliczne

instytucje podjęły więcej niż 20 inicjatyw, dwie zaś mówią o uczestnictwie w ponad 100 przedsięwzięciach. Znaczenie takich wspólnych inicjatyw jest duże dla funkcjonowania instytucji. Tylko 4,3% podmiotów przypisuje tej działalności znaczenie małe i mniej niż małe.

Najczęściej przedmiotem wspólnych przedsięwzięć lokalnych, regionalnych lub podejmowanych na poziomie międzyregionalnym były strategie rozwoju regionu. Wymienia je 78,5% instytucji. Respondenci uczestniczyli w tworzeniu regionalnych strategii innowacji¹⁸, których zadaniem była budowa narzędzi dostosowujących podaż innowacji ze strony nauki i instytucji wspomagających dla przedsiębiorców. W tej grupie badanych 53% instytucji uczestniczyło w tworzeniu metodologii RIS i RITTS. Jednostki uczestniczyły w budowie strategii rozwoju dla miast, gmin i powiatów itp. Takie uczestnictwo sygnalizowało 11 instytucji.

Strategie rozwoju

Wykres 3.6. Uczestnictwo w strategiach lokalnych, regionalnych i międzyregionalnych [liczba odpowiedzi]

Źródło: Badanie własne PARP. N = 219.

Inne wymieniane strategie to strategia rozwoju turystyki, strategie rozwoju eksportu, powiatowe strategie rozwoju przedsiębiorczości, lokalny system aktywizacji zawodowej.

Kontakty z organami samorządowymi są powszechne dla tego typu instytucji. Wiele z badanych instytucji posiada spisane strategie rozwoju powiązane z aktualną strategią rozwoju regionu, w którym działają. Te statutowe zapisy potwierdzane są rzeczywistymi działaniami. 82,3% instytucji kontaktowało się z organami samorządowymi w kwestii prowadzonych polityk: gospodarczej i regionalnej wobec sektora MSP. Przeciętna instytucja podjęła 5 działań wspólnie z samorządem terytorialnym, średnio

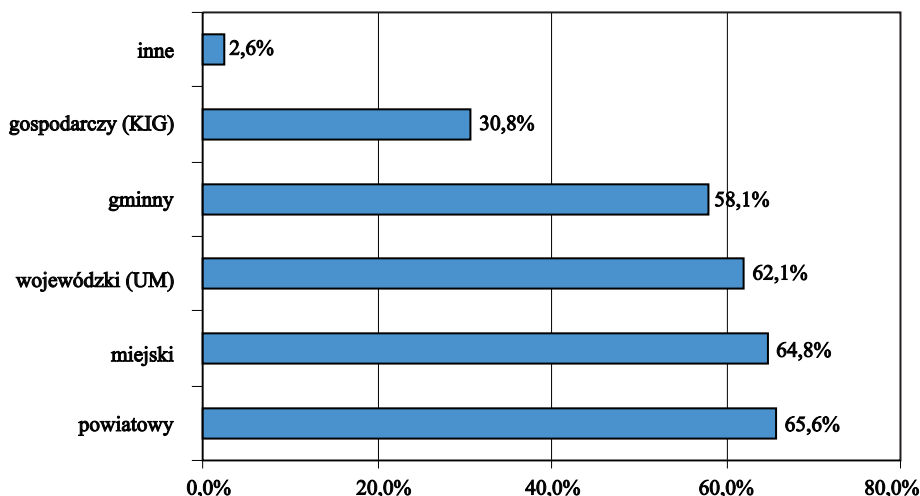
Kontakty z organami samorządowymi

¹⁸ W skrócie RIS (Regionalne strategie innowacji lub RITTS Regionalne strategie innowacji/transferu technologii), inicjatorami tych strategii są przedsiębiorstwa, uczelnie, instytucje badawcze, same instytucje okołobiznesowe oraz władze samorządowe

tych działań było około 9. Najwięcej – 63% instytucji podjęło mniej niż 5 wspólnych działań z samorządem terytorialnym. Nieliczne instytucje podają 50 aktywności i więcej.

Instytucje okołobiznesowe podejmowały częste kontakty z samorządami powiatowym, miejskim i wojewódzkim, rzadsze zaś z organizacjami gospodarczymi takimi jak Krajowa Izba Gospodarcza.

Wykres 3.7. Współpraca z samorządami przy uzgadnianiu polityki gospodarczej i regionalnej wobec sektora MSP [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N = 227.

Znaczenie i zakres współpracy

W zakresie uzgadniania polityki gospodarczej i regionalnej najczęściej współpracowano z samorządami powiatowymi (65,6%). Porównywalne są kontakty na poziomie samorządu miejskiego (64,8%) i wojewódzkiego (62,1%), nieco rzadsze na poziomie gminy (58,1%), co wyjaśnia terytorialny rozkład badanych instytucji. Rzadziej praktykowane są kontakty z samorządem gospodarczym (30,8%). Instytucje wysoko oceniają kontakty z samorządami. Uważają, że mają one duże i bardzo duże znaczenie dla funkcjonowania instytucji, tylko 25,4% oceniających przypisuje im znaczenie średnie i mniej niż średnie. Podejmowane działania najczęściej dotyczyły *realizacji wspólnych celów służących rozwojowi regionu (80,5%) oraz opracowywania strategii regionu (65%), podejmowania starań o dofinansowanie projektów nakierowanych na rozwój terytorialny.*

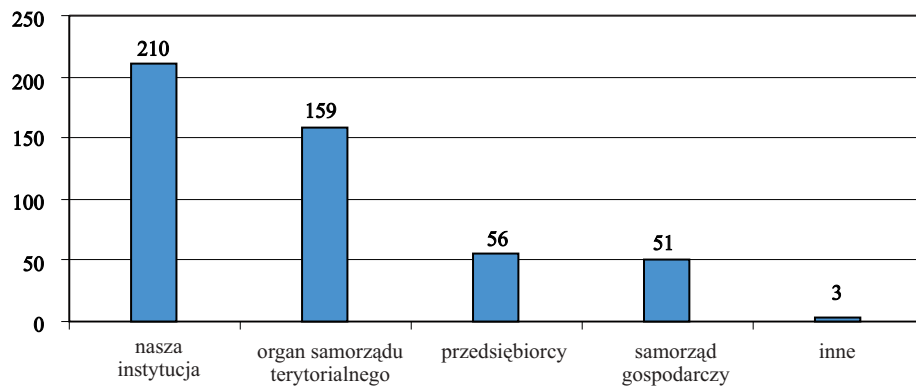
W grupie inne wymieniano: wspólne organizowanie szkoleń/spotkań/konferencji (3) oraz współpracę przy tworzeniu inkubatorów (3).

Tabela 3.6. Zakres współpracy z samorządem terytorialnym

Kategoria	Liczba odpowiedzi
współpraca przy realizacji wspólnych celów służących rozwojowi regionu	182
współpraca przy opracowaniu strategii regionu	147
podejmowanie wspólnych starań o dofinansowanie projektów nakierowanych na rozwój terytorialny	112
reprezentacja przed samorządami interesów grup przedsiębiorców	90
opiniowanie projektów samorządowych dotyczących rozwoju regionu	83
współpraca wynika z nadzoru nad instytucją	44
inne	10

Źródło: *Badanie własne PARP. N = 226*

Najwięcej przedsięwzięć podejmowanych z samorządem terytorialnym wynikało z inicjatywy badanych instytucji. Taką opinię wyraża 92,1% respondentów. 69,7% instytucji uważa, że podejmowane przedsięwzięcia były inicjatywą organu samorządu administracyjnego.

Wykres 3.8. Inicjatorzy działań podejmowanych wspólnie z samorządem terytorialnym [liczba obserwacji]

Źródło: *Badanie własne PARP. N = 228.*

Badane instytucje przyjmują postawy proaktywne i podejmują praktyczne działania na rzecz rozwoju regionów. Często jest to wymóg ich statutów. Dla przykładu, agencje regionalne i lokalne w zakresie swych podstawowych obowiązków mają: aktywizację gospodarczą obszarów, koordynowanie przedsięwzięć mających na celu zwiększanie rozwoju gospodarczego regionu, wspieranie przedsiębiorczości, wspieranie inicjatyw wspólnot lokalnych, wspieranie zmian strukturalnych w regionie w oparciu o standardy europejskie itp.

4. Bariery działania instytucji wspierających

Zgłaszane we wcześniejszych badaniach¹⁹ bariery funkcjonowania instytucji okołobiznesowych koncentrowały się w trzech warstwach:

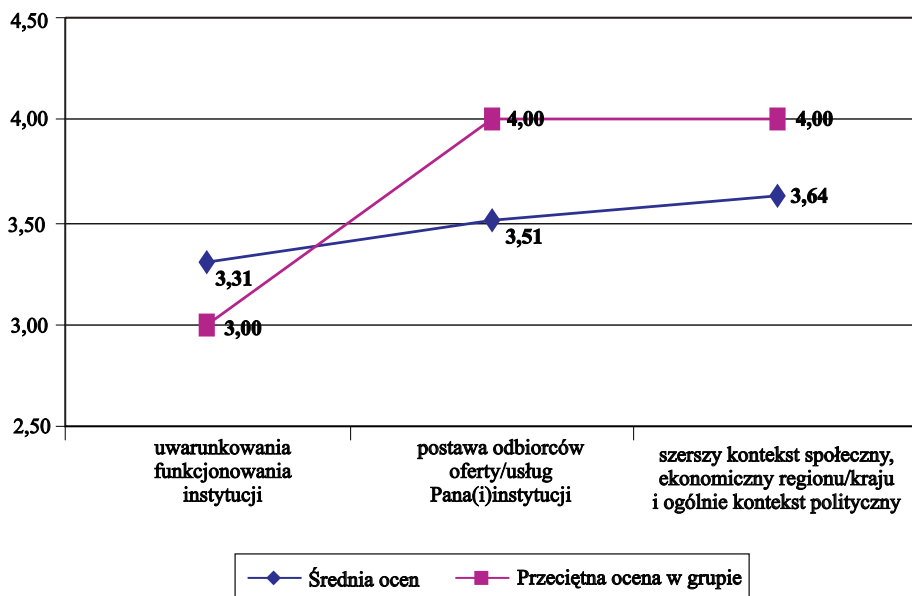
- uwarunkowań funkcjonowania instytucji,
- postawie odbiorców oferty/usług instytucji,
- szerszym kontekście społecznym, ekonomicznym regionu/kraju i ogólnie kontekście politycznym.

Instytucje pytane były o wpływ ww. barier na ich funkcjonowanie i wypowiadały się poprzez wystawianie ocen w skali od 1 do 5.

Ocena barier działania

Jako największą barierę działania instytucje odbierają społeczno-ekonomiczne uwarunkowania regionu i kraju oraz uwarunkowania polityczne, w jakich realizują swoje zadania. Mniejszą barierą w ich przekonaniu jest postawa odbiorców oferty (bierność, bariery informacyjne itp.). Najślabszą barierę stanowią uwarunkowania funkcjonowania instytucji (wyposażenie, infrastruktura, personel, kwalifikacje personelu itp.).

Wykres 4.1. Wpływ barier na funkcjonowanie instytucji [średnia ocen, przeciętna ocena w grupie]

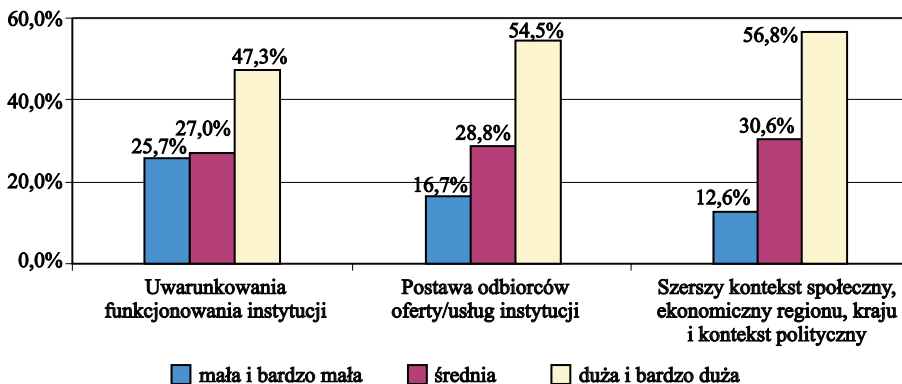

Źródło: Badanie własne PARP. N = 222.

¹⁹ Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w latach 2002–2003.

Rozkład przypisanych ocen wskazuje, iż dla większości instytucji każda z wymienionych barier ma duży lub bardzo duży wpływ na jej funkcjonowanie, przy czym najmniejszą stanowią wewnętrzne uwarunkowania działalności. Tej barierze 25,7% instytucji przypisuje znaczenie bardzo małe.

Wykres 4.2. Ocena barier funkcjonowania instytucji [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N = 222.

5. Inwestycje, dofinansowanie inwestycji, efekty działania

Inwestycje

Struktura inwestycji

W badaniu sondowano instytucje na temat dokonanych w ubiegłym roku inwestycji, analizowano ich znaczenie, kategorie dokonanych inwestycji oraz udział dotacji w finansowaniu przedsięwzięć. Jedno z pytań dotyczyło efektów, które przyniosły kompleksowe działania podjęte przez instytucje w ciągu ostatniego roku. Inwestycje w środki materialne do tworzenia bazy usługowej, szkolenia, wdrożenie systemów zarządzania, promocję itp. dokonało 73,4% instytucji. Inwestycje dokonane zostały mimo sygnalizowanych kłopotów finansowych. Środki lokowano najczęściej w sprzęt komputerowy (79,2%), szkolenia osób wykonujących usługi doradcze (75,6%), promocję oferty (71,1%), wyposażenie stanowiące bazę dla realizowanych usług (69,5%). W podejmowanych działaniach przejawia się dbałość o jakość usług, ich promocję i formę świadczeń.

Tabela 5.1. Inwestycje dokonane w ciągu ubiegłego roku

Kategoria	Liczba obserwacji	Procent	Znaczenie inwestycji średnia ocen
sprzęt komputerowy	156	79,2	4,21
szkolenia osób wykonujących usługi doradcze	149	75,6	4,25
promocja oferty/usług	140	71,1	4,03
wyposażenie umożliwiające świadczenie realizowanych usług	137	69,5	4,08
rozbudowa funkcjonalności stron internetowych	120	60,4	4,05
ulepszenie oferty produktów/usług	120	60,9	4,13
infrastruktura teleinformatyczna umożliwiająca świadczenie usług	116	58,9	4,12
infrastruktura przeznaczona na realizację usług (pomieszczenia)	115	58,4	4,07
rozbudowa baz danych istotnych dla działania instytucji	101	51,3	3,83
systemy/standardy świadczenia usług	90	45,7	3,93
systemy zarządzania instytucją	71	36,0	3,87
nowe bazy danych istotne dla działania instytucji	65	33,0	3,71
technologie informatyczne wykorzystywane do obsługi klienta	52	26,4	3,60

Źródło: Badanie własne PARP. N = 197.

Na zbliżonym poziomie wymieniano inwestycje w ulepszenie oferty/usług, rozbudowę funkcjonalności stron internetowych. Inwestycje w wyposażenie pomieszczeń są porównywalne z inwestycjami w infrastrukturę teleinformatyczną, umożliwiającą świadczenie usług. Instytucje inwestowały zdecydowanie częściej

w rozbudowę baz danych aniżeli w tworzenie nowych. Inwestowanie w tworzenie nowych baz danych było mniej istotne aniżeli inwestycje w systemy/standardy świadczenia usług i wdrażanie systemów zarządzania instytucją. Zwróćmy uwagę, że średnie ocen przypisane znaczeniu systemów/standardów świadczenia usług (3,93) i wdrażanych systemów zarządzania instytucją (3,87) są relatywnie wysokie mimo niższej liczebności odpowiedzi, co świadczy o wysokiej ocenie tych narzędzi w grupie instytucji, które pokonały próg inwestycyjny. Najbardziej dokonywano inwestycji w technologie informatyczne wykorzystywane do obsługi klienta.

Instytucje wspomagały swoje wydatki inwestycyjne środkami pomocowymi. Największy procentowy udział instytucji, które korzystały ze współfinansowania (w danej kategorii) zaznaczył się w szkoleniach osób wykonujących usługi doradcze (37,3%), zakupach sprzętu komputerowego (30,8%), oraz wyposażeniu umożliwiającym świadczenie realizowanych usług (21,4%). Najbardziej dotowane były: rozbudowa funkcjonalności stron internetowych i rozbudowa baz danych. Reasumując, środki finansowe uzyskiwane z dotacji lokowane były w różnoraki sposób, ale najczęściej przeznaczane na podnoszenie kwalifikacji personelu wykonującego usługi doradcze.

Dofinansowanie

Tabela 5.2. Struktura inwestycji

Kategoria	Liczba instytucji, które deklarowały inwestycje	[%] instytucji z udziałem dotacji
szkolenia osób wykonujących usługi doradcze	153	37,3
sprzęt komputerowy	159	30,8
wyposażenie umożliwiające świadczenie realizowanych usług	140	21,4
infrastruktura teleinformatyczna umożliwiająca świadczenie usług	117	16,2
nowe bazy danych istotne dla działania instytucji	66	15,2
promocja oferty/usług	146	15,1
systemy zarządzania instytucją	73	15,1
systemy/standardy świadczenia usług	93	14,0
infrastruktura przeznaczona na realizację usług (pomieszczenia)	117	13,7
technologie informatyczne wykorzystywane do obsługi klienta	52	9,6
ulepszenie oferty produktów/usług	126	8,7
rozbudowa funkcjonalności stron internetowych	125	8
rozbudowa baz danych istotnych dla działania instytucji	104	7,7

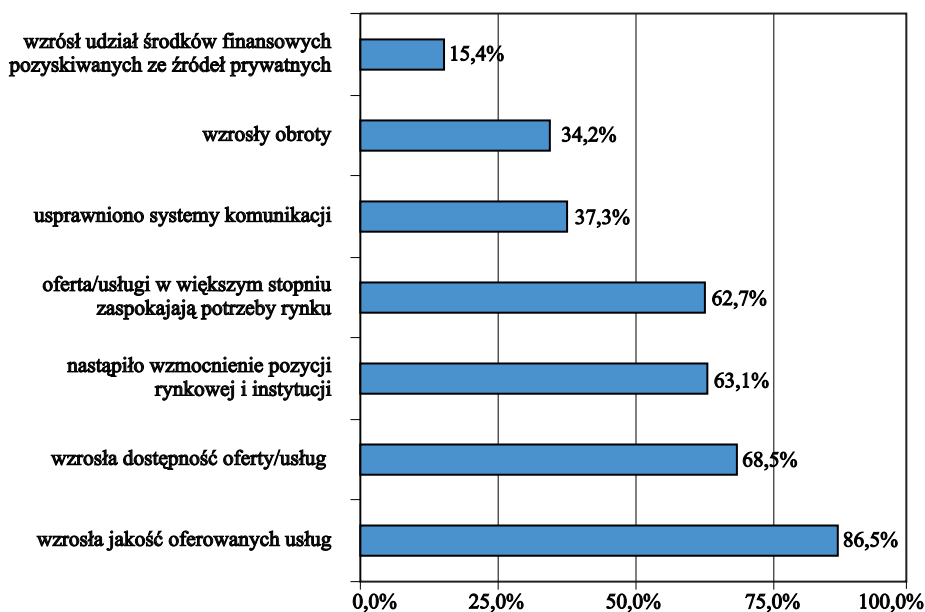
Źródło: Badanie własne PARP. N = 197.

Instytucje oceniały realne efekty osiągnięte w ciągu ostatniego roku działalności, oceniając jakość i dostępność oferty /usług, pozycję rynkową instytucji, środki finansowe pochodzące z komercyjnych źródeł (głównie pozyskiwanych ze źródeł prywatnych), obroty i usprawnienia systemów komunikacji. Efekty oceniło 93,8% instytucji, z czego tylko 3,8% uważa, że nie wystąpiły

Efekty działania

znaczące efekty dokonanych inwestycji, a 10,4% nie potrafi sprecyzować dostrzeżonych zmian. Jednostkowe odpowiedzi (poniżej 3%) dotyczyły wyboru opcji: trudno powiedzieć, inne. Instytucje potwierdzają wysoką samoocenę własnych usług, 86,5% z nich uważa, że istotnie poprawiły swoje usługi i nastąpił wzrost jakości usług. Pamiętajmy, że badane instytucje najliczniej inwestowały w szkolenia personelu, a także sprzęt komputerowy, co nie pozostało bez wpływu na jakość oferty i jakość usług. Usprawnienia jakości usług dokonywane są też pod wpływem presji otoczenia biznesu i rynkowego wzrostu zapotrzebowania na tego typu usługi. Przekonanie, że nastąpiło wzmocnienie pozycji rynkowej instytucji, wyraża 63,1%. Zbliżone w charakterze przekonanie, że oferta w większym stopniu dostosowana jest do potrzeb rynku, artykułuje 62,7% instytucji. 37,3% instytucji uważa, że usprawniło systemy komunikacji. Efekty te korespondują ze zdeklarowanymi wcześniej inwestycjami w promocję oferty, rozbudowę własnych stron internetowych oraz wyposażenie umożliwiające świadczenie usług. Pozytywny wpływ na jakość pracy instytucji okołobiznesowych ma uczestnictwo w sieciach/serwisach usług czy też doświadczenia wyniesione z wdrażania programów pomocowych. Wzrost obrotów zgłaszany jest przez 34,2% instytucji, wzrost udziału środków finansowych pozyskiwanych ze źródeł prywatnych zgłaszany przez 15,4%. Wydaje się, że pozyskiwanie środków z komercyjnych źródeł będzie miało największe znaczenie dla funkcjonowania tych instytucji w przyszłości.

Wykres 5.1. Efekty osiągnięte w poprzednim roku działalności [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N = 260.

W wypowiedziach wolnych jako efekty działania ostatniego roku działalności instytucje wymieniały: rozwój istniejących i utworzenie nowych firm, wzrost zatrudnienia, wykreowanie innowacyjnego przedsięwzięcia, rozszerzenie obszaru działalności.

5.1. Zamierzenia instytucji dotyczące współpracy z PARP

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości udziela akredytacji²⁰ na świadczenie usług doradczych finansowanych z udziałem wsparcia udzielanego przez PARP do:

- wybranych projektów programów Phare,
- programów Sektorowego Programu Operacyjnego – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO-WKP) administrowanych przez PARP.

Dodatkowo PARP udziela:

- akredytacji do sieci Krajowego Systemu Usług,
- akredytacji do Krajowej Sieci Innowacji (instytucje non-profit),
- prowadzi konkursy grantów na prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla jednostek zrzeszonych w systemie KSU.

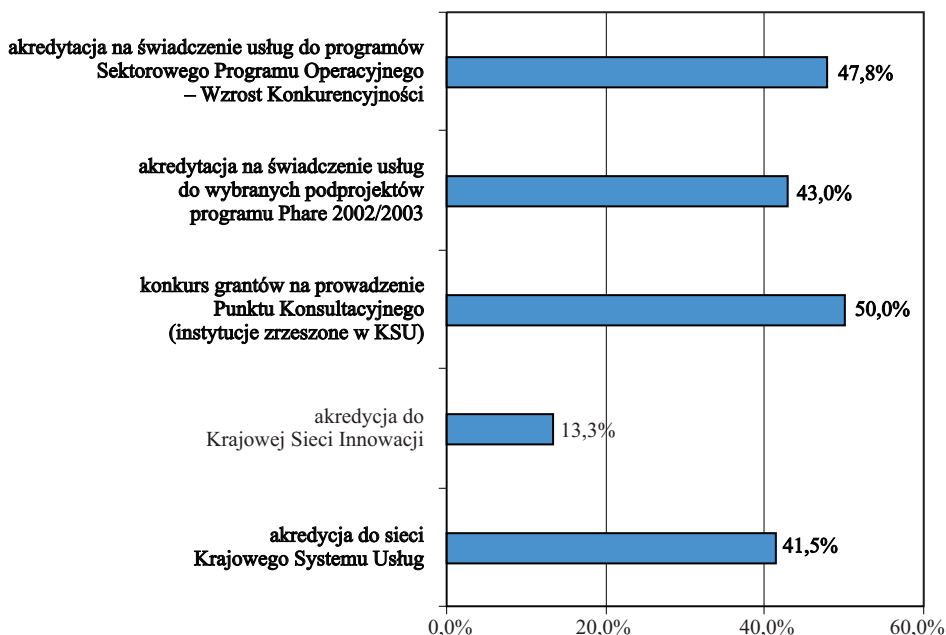
Więcej informacji na ten temat można znaleźć na stronach internetowych www.parp.gov.pl. Wiedza badanych instytucji na temat ww. akredytacji przejawia się w deklaracji uczestnictwa w konkursach. Tylko 20,4% nie zamierza aplikować lub ma wątpliwości czy będzie aplikowało. O akredytacje nie mogą aplikować instytucje związane z PARP umowami. Największa grupa instytucji zamierza przystąpić do konkursu na prowadzenie Punktu Konsultacyjnego (50%) i akredytacje do programów SPO-WKP. Niemalże jednakową popularnością cieszą się akredytacje na świadczenie usług do Phare 2002/2003 (43%) i akredytacje do systemu KSU (41,5%).

Instytucje aktywizują się w różnych kierunkach, te należące do krajowego systemu KSU będą startowały w konkursie grantów na prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, czyli zainteresowane są udzielaniem doradztwa w podstawowym zakresie. Znaczne jest zainteresowanie przynależnością do systemów usług głównie do posiadającego ugruntowaną pozycję na rynku systemu KSU. Zainteresowanie okazywane jest też sieci KSI (w rozruchu), do której aplikować będą głównie jednostki proinnowacyjnej, a zakres usług dotyczył będzie innowacyjności.

Akredytacje do programów i sieci usług

²⁰ Agencja udziela akredytacji podmiotom, które świadczą usługi w następujących dziedzinach specjalizacji: prowadzenie przedsiębiorstwa na terytorium UE, zapewnianie jakości, innowacje i technologie, wprowadzanie przez przedsiębiorców produktów na nowe rynki zagraniczne, tworzenie sieci kooperacyjnych, łączenie się przedsiębiorstw, pozyskiwanie zewnętrznego finansowania na rozwój działalności gospodarczej. Szczegółowe warunki i tryb udzielania i uchylania akredytacji wykonawcom usług doradczych finansowanych z udziałem wsparcia udzielanego przez PARP określa Dz.U. z dnia 27 sierpnia 2004 r.

Wykres 5.2. Zamierzenia dotyczące akredytacji do programów i uczestnictwa w sieciach [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N = 270.

Duże zainteresowanie okazywane jest akredytacjom. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości od ponad 3 lat zarządza funduszami wsparcia na usługi doradcze dla małych i średnich przedsiębiorstw w ramach Phare, do których prowadzi system akredytacji wykonawców tych usług. Przy naborze PARP kieruje się kryteriami: profesjonalizmu i doświadczenia²¹ oraz zasadą dotyczącą narodowości. Akredytowani wykonawcy usługi winni świadczyć z należytą starannością zgodnie z przyjętym kodeksem etyki swojej profesji. Mimo wysokiego progu wymagań prawie 50% instytucji zainteresowane jest świadczeniem usług akredytacyjnych do programów SPO-WKP, a 43% wyraża zamiar uczestnictwa w konkursach na akredytacje do programów Phare 2002/2003. Wymieńmy ostatnio ogłoszone akredytacje przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości:

- na świadczenie usług doradczych w ramach SPO-WKP, działanie 2.1 „Wzrost konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez doradztwo”,

²¹ Główne kryteria naboru akredytowanych wykonawców usług:

- kryterium profesjonalizmu – wykonawca oferuje zakres usług, który jest kwalifikowany w ramach wskazanych dziedzin specjalizacji/działań kwalifikowanych oraz posiada ekspertów o odpowiednich kwalifikacjach,
- kryterium doświadczenia – wykonawca zrealizował dla MSP co najmniej 3 usługi doradcze, które są zgodne z założeniami danego funduszu wsparcia w ostatnich 3 latach,
- kryterium narodowości – usługi mogą realizować konsultanci /firmy z państw członkowskich UE oraz z krajów objętych programem Phare.

- program Phare 2002 – „Bezpieczeństwo i higiena pracy w sektorze MSP”,
- programy Phare 2002/2003 – „Program rozwoju przedsiębiorstw”,
- programy Phare 2002/2003 – „Program rozwoju przedsiębiorstw eksportowych”,
- programy Phare 2002/2003 – „Technologie informatyczne dla Przedsiębiorstw”,
- programy Phare 2002/2003 – „Ścieżki od innowacji do biznesu”,
- programy Phare 2002/2003 – „Rozwój i modernizacja przedsiębiorstw w oparciu o nowe technologie”.

Wcześniejsze akredytacje dotyczyły wybranych podprojektów realizowanych w ramach programów Phare 2000 i Phare 2001: Rozwoju Przedsiębiorstw, Rozwoju Przedsiębiorstw Eksportowych.

5.2. Aplikowanie o środki finansowe z dotacji

Instytucje zamierzają aplikować o środki finansowe z dotacji. Za interesowanie pozyskaniem środków finansowych jest powszechne. Tylko 8% wybrało opcje: nie dotyczy, nie będziemy występować. Jednakową uwagą cieszą się programy wdrażane przez PARP i program SPO-WKP, 67,8% instytucji zamierza ubiegać się o wsparcie finansowe z programów krajowych i tyle samo z programów SPO-WKP. Dużą popularnością cieszą się ostatnie edycje kolejnych programów Phare 2002/2003. Instytucje zamierzają też aplikować do innych programów i wymieniają: SPO-RZL (szkolenia), ZPORR (Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego), dotacje celowe z budżetu państwa na pokrycie kosztów operacyjnych obsługi programów pomocowych, program Leonardo da Vinci – projekty finansowane bezpośrednio z Komisji Europejskiej. Wymieniany był często ogólnie określany EFS (Europejski Fundusz Społeczny)²².

Badane instytucje posiadają szeroką wiedzę z zakresu form finansowania własnej działalności i wykorzystują ją w działaniach praktycznych.

Dotychczas instytucje wykorzystywały środki z programów Phare, programów ramowych (V,VI) oraz środki z inicjatyw Komisji Europejskiej itp. obecnie mają zamiar sięgać do Sektorowego Programu Operacyjnego. Do SPO-RZL będą aplikować instytucje zajmujące się organizowaniem szkoleń.

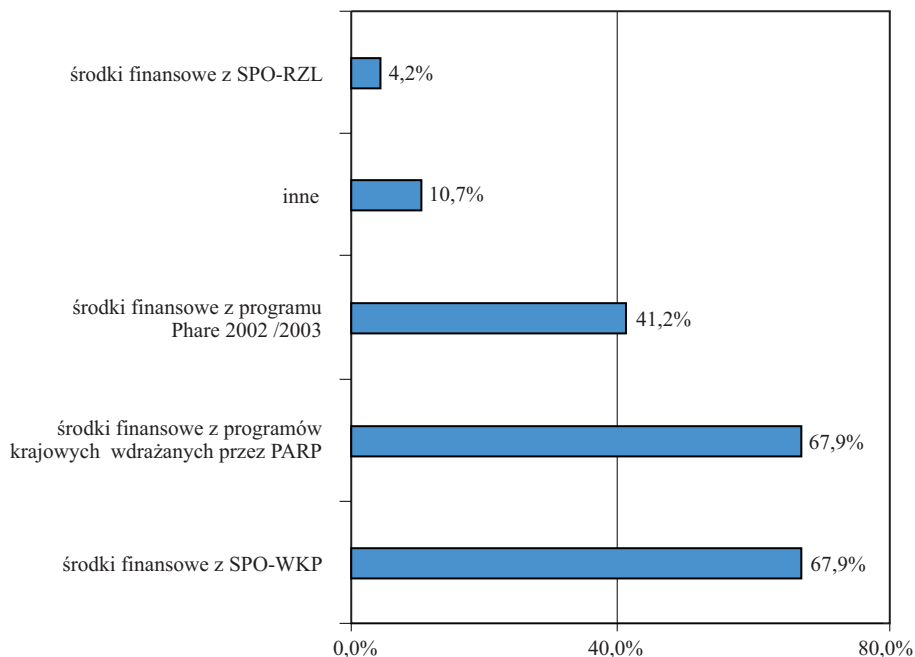
Instytucje zrzeszone w systemie KSU i instytucje przynależące do KSI będą mogły aplikować do SPO-WKP, a w grę wchodziło będzie uzyskanie środków: na zakup wyposażenia, na infrastrukturę do świadczenia usług (dostosowanie pomieszczeń), wdrażanie nowych pakietów usług, na współpracę regionalną i ponadregionalną [*działanie 1.1, wsparcie nawet do 100%, jednostka za-*

²² Informacje na stronach internetowych <http://www.efs.gov.pl/>.

rzządzająca PARP]. Instytucje proinnowacyjne (parki, inkubatory technologiczne itp.) będą mogły aplikować o środki finansowe w ramach działania 1.3, a uzyskane środki będą mogły być wydatkowane na: inwestycje w infrastrukturę techniczną i instalacje technologiczne, inwestycje w budowlę i budynki, a także doradztwo dla jednostek zarządzających [*finansowanie do 100%, udział środków publicznych, środków EFRR, budżetu państwa i środków samorządów, jednostka zarządzająca ARP*]. Fundusze pożyczkowe i poręczeniowe występowały będą o wsparcie i dokapitalizowanie oraz środki na tworzenie kapitału speed-capital [*działanie 1.2, PARP*].

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości wdraża programy i podejmuje liczne inicjatywy adresowane do instytucji okołobiznesowych ze szczególnym uwzględnieniem instytucji proinnowacyjnych i funduszy. Informacje o wybranych programach i konkursach realizowanych w przeszłości i aktualnie zawiera aneks do opracowania. Wspierając instytucje proinnowacyjne PARP organizuje warsztaty i konferencje wymiany doświadczeń pomiędzy tymi ośrodkami, a w związku z ustawą o wspieraniu działalności innowacyjnej rozszerza zadania adresowane do tego sektora.

Wykres 5.3. Zamierzenia dotyczące występowania o środki finansowe z dotacji [%]

Źródło: Badanie własne PARP. N = 262.

Środki pozyskane z ww. źródeł mogą usprawnić te obszary, w których dostrzegane są niedobory: jak chociażby komunikacja on-line z klientem.

6. Inkubatory przedsiębiorczości

W badaniu zgromadzono dane dotyczące 39 inkubatorów przedsiębiorczości. Zgromadzony materiał dotyczy liczby firm, którym inkubator udostępniał powierzchnię tzw. firm-lokatorów z rozróżnieniem na lokatorów strategicznych i lokatorów istniejących nie dłużej niż rok; dodatkowo danych dotyczących: średniej liczby zatrudnionych w firmach lokatorach, ich średniego czasu pobytu w inkubatorze, powierzchni netto przez nich użytkowanej oraz kryteriów, według których dokonywana jest klasyfikacja tych firm.

Większość inkubatorów jest subwencionowana, otrzymane środki zasilają budżet instytucji i stanowią źródło utrzymania wspólnych urządzeń serwisowych, finansowania szkoleń, kursów i wydatkowania na reklamę. Zatem są pewną formą subwencionowania firm lokatorów, które mogą być wspomagane finansowo do 3 lat swojej początkowej działalności. Badane inkubatory udostępniały powierzchnię od 1 do 37 firmom-lokatorom. Inkubatorów udostępniających powierzchnię 37 lokatorom było kilku w grupie badanych.

Inkubatory średnio udostępniały powierzchnię 18 lokatorom, w tej grupie było 8 lokatorów strategicznych i 7,5 firm istniejących na rynku nie dłużej niż rok. 23 inkubatory udostępniały powierzchnię 20 i mniej niż 20 firmom-lokatorom. Z grupy badanych 24 inkubatory wynajmują pomieszczenia mniej niż 8 lokatorom strategicznym²³, a 33 z nich firmom, które rozpoczęły działalność i działają na rynku krócej niż rok.

W 23 inkubatorach, działające w nich firmy-klienci zatrudniali średnio mniej niż 10 pracowników. W 7 inkubatorach firmy zatrudniały od 10 do 20 pracowników. Zatrudnienie w pozostałych firmach wynosiło 20 i więcej pracowników.

Średnia powierzchnia badanego inkubatora to 2906,78 m², z czego 1817,6,9 m² udostępniane jest firmom-lokatorom. Powierzchnia znajdująca się w dyspozycji firm-lokatorów mieści się w granicach od 129 m² do 14147 m², a w 11 inkubatorach powierzchnia użytkowana przez firmy-lokatorów nie przekraczała 1000 m².

Dane badania (N=36), dotyczące wstępnej klasyfikacji firm-lokatorów, są następujące: najczęściej preferowane są firmy zakładane przez bezrobotnych i firmy nowo powstałe, w dalszej kolejności uwzględniana jest branża działalności i kolejno biznesplan wraz z pochodnymi dokumentami i na koniec szanse na przetrwanie firmy. Nowatorstwo działalności, zbieżność działalności firmy z regionalnymi programami rozwoju czy przygotowanie

**Wstępna
klasyfikacja
firm-lokatorów**

²³ Lokator strategiczny to stały klient inkubatora płacący czynsz komercyjny. Często pozyskanie lokatora strategicznego jest podstawą sukcesu dla ośrodka.

i doświadczenie właścicieli wymieniane są rzadziej i na dalszych miejscach. Decydujące znaczenie ma tu priorytet podstawowy, określony przy powstawaniu inkubatorów – umożliwienie rozpoczęcia działalności osobom bezrobotnym.

Tabela 6.1. Klasyfikacja firm-lokatorów w inkubatorach

Kryteria	Odpowiedzi [liczba]
firmy zakładane przez bezrobotnych	29
nowo powstałe firmy	27
branża działalności	21
biznesplan, analiza rynku, studium wykonalności	16
planowana struktura zatrudnienia	12
oszacowanie przeżywalności firm	11
nowatorstwo działalności	10
zbieżność działalności firmy z regionalnymi programami rozwoju	6
przygotowanie i doświadczenie właścicieli	5
wielkość firmy	5
forma prawna firmy	4
stosowane technologie	4
wielkość obrotów/zyski	3

Źródło: Badanie własne PARP. N=36.

Przykłady:

Inkubator z Radomia posiada 34 firmy lokatorów, 5 lokatorów strategicznych i 7 nowo powstałych firm. Średni czas pobytu firm w inkubatorze wynosi od 2 do 3 lat, średnia liczba zatrudnionych w firmach-klientach nie przekracza 10. Przy doborze lokatorów uwzględniane są nowo powstałe firmy i firmy zakładane przez bezrobotnych, dla których stosowane są następujące kryteria: biznesplan, oszacowanie przeżywalności firmy oraz branża działalności.

Inkubator z Łodzi zrzesza 27 firm-lokatorów z 4 lokatorami strategicznymi i 2 firmami działającymi krócej niż rok. Średni czas pobytu w inkubatorze wynosi od 2 do 3 lat, firmy lokatorzy średnio zatrudniają 10 pracowników. Przy doborze lokatorów uwzględniane są firmy nowo powstałe i założone przez bezrobotnych, jako kryteria kwalifikacyjne przyjmuje się branżę działalności, biznesplan, analizę rynku, studium wykonalności, oszacowanie przeżywalności, stosowane technologie i nowatorstwo działalności.

7. Wnioski

Analizując odpowiedzi badanych wyłania się pozytywny obraz instytucji okołobiznesowych, ich zaangażowania i uczestnictwa w różnych formach aktywizacji.

- Odczucia badanych instytucji dotyczące zmian na własnym rynku działania są pozytywne: rynek działania nie uległ zmianie lub rozszerzył się, 50,7% instytucji deklaruje jego niezmiennosc, a 47,4% rozszerzenie.
- Grupy odbiorców oferty/usług pozostały niezmiennione, choć postrzegane są pewne działania konsolidacyjne jak zrzeszanie firm małych, czy tworzenie grup w celu osiągnięcia okresowych korzyści, np. w celu obniżenia kosztów certyfikacji przy grupowym wdrażaniu systemów zarządzania. 85,6% instytucji wyraża opinię, że nie nastąpiły zmiany grupy odbiorców.
- Instytucje okołobiznesowe dobrze oceniają kwalifikacje kadr. Badani w 95,9% ocenili wykształcenie pracowników merytorycznych jako dobre i bardzo dobre. W roku ubiegłym instytucje inwestowały najwięcej w szkolenia. Większość instytucji określa liczbę pracowników i ich wynagrodzenie jako niewystarczające.
- Instytucje pozostają w kręgu odczuć pozytywnych, dotyczących: wzrostu jakości własnej oferty, 86,6% z nich deklaruje wprowadzenie w ciągu ostatniego roku nowości w usługach. Około 45% instytucji badało jakość oferty wykonując najczęściej tradycyjne badania: satysfakcja klienta i ocena wewnętrzna usług. Rzadko wykonywane było monitorowanie rynku i badanie rzeczywistych potrzeb i oczekiwań potencjalnych odbiorców.
- Zachowawczy charakter działań ujawnia się w ukierunkowaniu promocji, która przeważnie kierowana jest na dotychczasowe rynki działania, 48% instytucji swoją akcję promocyjną kieruje na dotychczasowy rynek działania.
- Międzynarodowa współpraca nawiązywana jest najczęściej wewnątrz sektora instytucji otoczenia biznesu – współpracę taką prowadzi 46,6% instytucji, 10,1% instytucji uczestniczy w międzynarodowych serwisach/sieciach usług, 17,3% instytucji współpracuje z zagranicznymi jednostkami naukowymi.
- Plany dotyczące współpracy międzynarodowej są następujące: 24,6% instytucji zamierza nawiązać współpracę z zagranicznymi instytucjami naukowymi, 13,6% występować o akredytację w międzynarodowych sieciach usług, a 68,2% nawiązać współpracę z zagranicznymi instytucjami wspierania przedsiębiorczości.
- Najczęściej wymieniane formy współpracy *wymiana informacji* oraz *szkolenia i doradztwo* czy to w kontaktach krajowych, czy zagranicznych wydają się świadczyć o ogólnym charakterze kontaktów z otoczeniem instytucjonalnym, które nieczęsto przeistaczają się w kooperację.
- Zmienia się też charakter wzajemnych kontaktów instytucji okołobiznesowych, ewoluje w stronę ściślejszych kontaktów kooperacyjnych o czym między innymi świadczy wyrażany przez 61,7% instytucji zamiar ubiegania się o akredytację do krajowych sieci/serwisów świadczących usługi dla sektora MSP (głównie KSU, KSI).
- Zachowanie dbałości o jakość usług przejawia się w zamiarze ubiegania się o certyfikaty potwierdzające standardy działania, wyrażanym przez 60% respondentów i wyżej wymienione akredytacje do sieci usług oraz inwestycjach w szkolenia osób wykonujących usługi doradcze – 75,6% instytucji wydatkowało środki na ten cel.
- Instytucje przejawiają skłonność do tradycyjnych form działania poprzez preferowanie tradycyjnych form kontaktów wzajemnych, tradycyjnego wykorzystywania łączy internetowych (tylko nieliczne wykorzystują komunikację B2B), preferowaniu tradycyjnych form promocji.

- Instytucje deklarują aktywne uczestnictwo w podejmowaniu lokalnych, regionalnych i międzyregionalnych inicjatyw na rzecz sektora MSP. 84,8% instytucji uczestniczyło w takich inicjatywach. Takie działania są ważne dla samych instytucji. Tylko 4,3% z nich przypisuje im znaczenie małe i mniej niż małe.
- Instytucje współpracują z wszystkimi typami samorządów terytorialnych, przy czym 92% z nich twierdzi, iż kontakty te wynikają z inicjatywy samych instytucji.
- Instytucje aktywnie uczestniczą we współtworzeniu regionalnych strategii. 78,5% deklaruje uczestnictwo w tworzeniu strategii rozwoju regionu a 41,9% uczestnictwo w metodologiach RIS i RITTS opracowywanych w celu podniesienia innowacyjności regionów.
- Aktywność badanych instytucji przejawia się też na innych polach działania, takich jak świadczenie usług dla przedsiębiorców w ramach uzyskanych akredytacji do programów Phare i SPO-WKP, podejmowanie działań zmierzających do wzmocnienia własnej kondycji poprzez aplikowanie o środki finansowe z dostępnych programów pomocowych itp. Instytucje są świadome dostępnych źródeł finansowania ze środków UE i krajowych programów i większość z nich o te środki będzie występowała w ciągu najbliższego roku.
- W dobie społeczeństwa informacyjnego instytucje nie korzystają w pełni z możliwości, jakie daje Internet, wykorzystując tylko jego najprostsze możliwości, choć przypisują tej formie komunikacji więcej niż duże znaczenie. Internet wykorzystywany jest głównie do prezentacji instytucji i ich danych teleadresowych. Tylko 6,6% instytucji udostępnia za pośrednictwem internetu swoje zasoby w formie baz danych.
- Ostatni rok obfitował we wprowadzanie nowych usług. Instytucje w 68,2% deklarowały wprowadzenie nowości a pytane o efekty działalności w 86,5% sygnalizowały wzrost jakości oferty/usług. Ma to związek z uruchomieniem nowych edycji programów pomocowych, ale może świadczyć o odchodzeniu od usług nisko specjalistycznych na rzecz bardziej zaawansowanych, działania takie po części wymusza rynek i rosnąca wiedza odbiorców.
- Instytucje upatrują bariery dla funkcjonowania częściej w warunkach społeczno-ekonomicznych i politycznych regionu i kraju oraz postawie odbiorców usług aniżeli w uwarunkowaniach funkcjonowania własnej instytucji.
- Zdaniem instytucji ubiegłoroczne działania przełożyły się na wzmocnienie pozycji rynkowej instytucji. 63,1% instytucji uważa, że wzrosła pozycja rynkowa ich instytucji, 37,3% sygnalizuje usprawnienia w systemie komunikacji z klientami.

ANEKSY

Słownik pojęć używanych w opracowaniu

Wybrane programy dotyczące instytucji okołobiznesowych

Fundusze/programy, inicjatywy, w jakich mogą pozyskiwać środki finansowe instytucje okołobiznesowe/instytucje pozarządowe

Wybrane akty prawne, na podstawie których działają instytucje okołobiznesowe/pozarządowe

Inicjatywy dotyczące instytucji okołobiznesowych/pozarządowych

Słownik pojęć używanych w opracowaniu

Organizacje reprezentujące przedsiębiorców

Organizacje reprezentujące przedsiębiorców – instytucje zrzeszające przedsiębiorców z jednego regionu lub jednej branży, takie jak: cechy rzemieślnicze, izby gospodarcze i stowarzyszenia branżowe, a także organizacje zrzeszające przedsiębiorców, mające ponadregionalny i ponadbranżowy zasięg działania. Są to instytucje o charakterze niekomercyjnym. Ich celem jest działanie na rzecz wzmocnienia konkurencyjności określonych segmentów rynku.

Ośrodki szkoleniowo-doradcze

Ośrodki szkoleniowo-doradcze – podmioty działające na rynku pod nazwami: Ośrodki wspierania przedsiębiorczości, Centra wspierania biznesu, Kluby i Centra przedsiębiorczości itp. o charakterze non-profit, działające w ramach fundacji i stowarzyszeń, ale również w strukturach izb przemysłowo-handlowych i rzemieślniczych. Zaliczyć do nich można szkoły wyższe, ośrodki doradztwa rolniczego, zakłady szkolenia zawodowego, centra szkolenia ustawicznego oraz inne. Działają na rzecz rozwoju przedsiębiorstw oraz poprawy konkurencyjności sektora MSP. Obok zadań edukacyjnych doradczych i informacyjnych ośrodki podejmują zadania związane z transferem i komercjalizacją technologii, pośrednictwem kooperacyjnym, realizacją specjalnych programów rządowych lub programów pomocowych itp. Istotną rolę w ich rozwoju miały programy pomocowe inicjujące powstanie sieci wspierania przedsiębiorczości: Phare (Fundusz Współpracy), Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, USAID, Brytyjski Fundusz Know-How, Bank Światowy. Dzięki tym programom przeniknęła do Polski wiedza i niezbędne doświadczenia o organizacji infrastruktury przedsiębiorczości [*informacje na podstawie SOOIPP – raport 1998 pt. „Ośrodki Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce”*].

Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości

Ośrodki innowacji i przedsiębiorczości (inkubatory przedsiębiorczości, centra/parki technologiczne itp.) – w latach 1990–1997 rozpoczęło działalność 55 ośrodków innowacji i przedsiębiorczości oferujących powierzchnię pod działalność gospodarczą. Ich liczba zmieniała się w ramach upływu czasu, niekiedy zmieniał się charakter prowadzonej działalności. W czasie tworzenia miały one różny charakter: pięć spełniało wymagania centrów technologicznych, jeden stanowił załączek parku technologicznego, pozostałe były inkubatorami przedsiębiorczości. W latach 1994–1997 główne źródło zewnętrznego finansowania inkubatorów stanowił „Projekt rozwoju małej przedsiębiorczości – TOR#10”. Wśród organizatorów i inicjatorów przedsięwzięć były głównie urzędy administracji lokalnej. W zdecydowanej większości ośrodki funkcjonują w adaptowanych obiektach poprzemysłowych [*informacje na podstawie SOOIPP – raport 1998 pt. „Ośrodki Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce”*].

Inkubatory przedsiębiorczości

Inkubatory przedsiębiorczości – to wyodrębnione organizacyjne i oparte na nieruchomości ośrodki łączące ofertę lokalową

z usługami wspierającymi rozwój małych firm. Główne funkcje inkubatorów obejmują wspomaganie rozwoju nowo powstałych firm oraz optymalizację warunków dla transferu technologii poprzez: dostarczanie powierzchni na działalność gospodarczą, usługi wspierające biznes, doradztwo ekonomiczne, finansowe, prawne, patentowe, organizacyjne i technologiczne, pomoc w pozyskiwaniu środków finansowych, tworzenie właściwego klimatu dla podejmowania działalności gospodarczej i realizacji przedsięwzięć innowacyjnych. Działalność w inkubatorze może rozpocząć firma spełniająca kryteria właściwe dla inkubatora. Pobyt w inkubatorze jest ograniczony czasowo. Jeśli firma nie osiągnie sukcesu w wyznaczonym czasie, musi ustąpić miejsca. Jeśli ten sukces osiągnie, również opuszcza inkubator. Zdarza się, że pozostaje na terenie inkubatora, ale opłaty za usługi i czynsz ponosi już w pełnej wysokości.

Inkubator technologiczny – wyodrębniona organizacyjnie, budżetowo i lokalowo jednostka, która zapewnia początkującym przedsiębiorcom z sektora MSP pomoc w uruchomieniu i prowadzeniu firmy oferującej produkt lub usługę powstałą w wyniku wdrożenia nowej technologii.

Inkubator technologiczny oferuje przede wszystkim: atrakcyjne cenowo warunki lokalowe przystosowane do rozwoju działalności gospodarczej opartej na wykorzystaniu technologii, obsługę administracyjno-biurową firm w inkubatorze, doradztwo biznesowe (kształtowanie profilu firmy, dostęp do pomocy prawnej, patentowej, pomoc w pozyskaniu zewnętrznego finansowania, dostęp do ekspertów technologicznych) promocję firm działających w inkubatorze, dostęp do laboratoriów i biblioteki lokalnej oraz instytucji naukowej o profilu technicznym. Osrodek zapewnia sprzyjające środowisko innych, nie konkurujących ze sobą przedsiębiorców z inkubatora, stojących w obliczu podobnych problemów [*def. strony internetowej: www.arp.com.pl*]. W Polsce w większości przypadków inkubatory technologiczne dopiero powstają, niekiedy w ramach parków, przy uczelniach czy centrach transferu technologii Część z nich ma swoją genezę w inkubatorach przedsiębiorczości.

Park naukowo-technologiczny – oparte na nieruchomości podmioty często działające w formule komercyjnej, których główną funkcją jest dostarczanie infrastruktury technicznej i ułatwianie przedsiębiorcom kontaktów z jednostkami naukowymi. Parki gromadzą na własnym terenie firmy technologiczne i innowacyjne o podobnym profilu produkcji z określonego sektora lub sektorów zbliżonych. Często są to firmy dojrzałe, płacące czynsz komercyjny za możliwość korzystania z infrastruktury i uczestniczenia w grupie firm działających w parku. Podstawą dla sukcesu przedsięwzięć parkowych jest lokalizacja (miejsca dobrze skomunikowane) i działanie w partnerstwie lokalnym. Współpraca firm lokatorów wiązuje się w sposób nieformalny. Rozróżniamy dodatkowo: parki przemysłowo-technologiczne.

Inkubator technologiczny

Park naukowo-technologiczny

W Polsce działa aktualnie 6 parków, a ujawnionych jest około 50 inicjatyw parkowych, których celem jest utworzenie parków funkcjonujących w różnych formułach. Najstarszy z parków: Poznański Park Naukowo-Technologiczny działa od 1995 roku. Polskie Parki świadczą dodatkowe usługi doradcze firmom lokatorom: doradztwo technologiczne i naukowe, doradztwo finansowe i prawne, a także prowadzą szkolenia.

Park technologiczny

Park technologiczny – zespół wyodrębnionych nieruchomości wraz z infrastrukturą techniczną, utworzony w celu dokonywania przepływu wiedzy i technologii pomiędzy jednostkami naukowymi w rozumieniu art. 3 pkt 4 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o Komitecie Badań Naukowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 33, poz. 389 oraz z 2003 r. Nr 39, poz. 335) a przedsiębiorcami, na którym oferowane są przedsiębiorcom wykorzystującym nowoczesne technologie, usługi w zakresie doradztwa w tworzeniu i rozwoju przedsiębiorstw, transferu technologii oraz przekształcania wyników badań naukowych i prac rozwojowych w innowacje technologiczne, a także stwarzający tym przedsiębiorcom możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przez korzystanie z nieruchomości i infrastruktury technicznej na zasadach umownych.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 29 sierpnia 2003 r. o zmianie ustawy o finansowym wspieraniu inwestycji oraz ustawy o warunkach dopuszczalności i nadzorowaniu pomocy publicznej dla przedsiębiorców (Dz. U.03. 159.1537)

[def. strony internetowe: [www.arp.com.pl](http://www arp.com.pl)]

Centra transferu technologii

Centra transferu technologii – ośrodki te mają na celu wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w Polsce, tworzenie nowych możliwości inwestowania, różnicowanie gospodarki i zwiększanie konkurencyjności firm. Centra transferu technologii ze względu na swoją specyfikę często powstają przy uczelniach. Gromadzą wiedzę o pomysłach i innowacjach opracowywanych przez naukowców oraz, z drugiej strony, o potrzebach innowacyjnych przedsiębiorstw działających w określonym regionie. Centra pośredniczą w przepływie informacji między jednostkami naukowo-badawczymi, posiadającymi pomysły, patenty i wyniki badań naukowych a przedsiębiorstwami, które mogą wykorzystywać tę wiedzę w praktyce.

W Polsce działa w sumie 39 centrów transferu technologii, z czego 14 to centra przyuczelniane, zaś 14 to działające przy różnych agencjach, fundacjach bądź przedsiębiorstwach, a także samodzielne jednostki. Funkcje ośrodków transferu technologii pełnią niektóre jednostki badawczo-rozwojowe a częściowo stowarzyszenia techniczne itp., taką funkcję pełni placówka dyplomatyczna Biuro Promocji Inwestycji i Technologii UNIDO.

Parki przemysłowe

Parki przemysłowe – zespół wyodrębnionych nieruchomości, w którego skład wchodzi co najmniej nieruchomość, na której znajduje się infrastruktura techniczna pozostała po restruktury-

zowanym lub likwidowanym przedsiębiorcy, utworzony na podstawie umowy cywilnoprawnej, której jedną ze stron jest jednostka samorządu terytorialnego, stwarzający możliwość prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorcom, w szczególności małym i średnim [def. na podstawie ustawy z dnia 20 marca 2002 r. Dz.U. Nr 41, poz. 363 z późniejszymi zmianami o finansowym wspieraniu inwestycji]. Więcej informacji na stronach <http://www.arp.com.pl>

Fundusze poręczeń kredytowych – fundusze najczęściej funkcjonują jako samodzielne podmioty prawa przy zasadzie wyłączności jako podstawowej formy działalności. Większość funduszy nie jest nastawiona na zysk. Fundusze poręczeń kredytowych poręczają przeważnie od 50% do 80% kwoty kredytu. Zabezpieczenie pozostałej części należy do kredytobiorcy. Fundusze najczęściej specjalizują się we wspieraniu określonych grup średnich i małych przedsiębiorstw, np. fundusze przeznaczone dla grup rzemieślniczych, handlowych, rolniczych. Rozróżnia się tu indywidualne i portfelowe fundusze poręczeń. Pierwszy w Polsce fundusz poręczeń kredytowych uruchomiony został w 1994 r. dzięki finansowemu wsparciu Unii Europejskiej w ramach programu Phare. W Polsce działa około 47 lokalnych i regionalnych funduszy poręczeniowych. Instytucje i organizacje prowadzące fundusze poręczeniowe skupione są w Krajowym Stowarzyszeniu Funduszy Poręczeniowych (**KSFP**).

Fundusze poręczeń kredytowych

Fundusze pożyczkowe – instytucje udostępniające środki finansowe, między innymi na wsparcie sektora MSP, umożliwiające dostęp do tańszego niż oferują banki kapitału. Powstają z reguły z inicjatywy władz lokalnych i organizacji pozarządowych, działających na rzecz rozwoju gospodarczego regionu, a ich fundusze przeznaczone są przede wszystkim na wspieranie rozwoju lokalnej infrastruktury oraz sektora MSP. W Polsce działa około 45 lokalnych i regionalnych funduszy pożyczkowych. Instytucje i organizacje prowadzące fundusze pożyczkowe skupione są w Polskim Stowarzyszeniu Funduszy Pożyczkowych (**PSFP**).

Fundusze pożyczkowe

Krajowy System Usług dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw (KSU) – system funkcjonuje od 1996 r. Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości wspiera system organizacyjnie i merytorycznie oraz koordynuje jego działania. KSU zrzesza około 200 akredytowanych ośrodków, takich jak: agencje rozwoju regionalnego i lokalnego, centra wspierania biznesu, izby przemysłowo-handlowe, instytuty badawczo-rozwojowe, fundusze poręczeń kredytowych, fundusze pożyczkowe, szkoły biznesu, organizacje rzemiosła, fundacje i stowarzyszenia. Zrzeszanie odbywa się przy zachowaniu zasad: niezależności, samofinansowania i dobrowolności. Akredytacja dotyczy pięciu kategorii usług dla sektora MSP: doradcze, szkoleniowe, informacyjne, finansowe i innowacyjne, a uzyskiwana jest w drodze corocznego ogólnopolskiego konkursu (począwszy od 2004 r. prowadzona będzie na podstawie normy EN-PN ISO 9001-2001), w którym zasadni-

KSU

czym kryterium wyboru są doświadczenie ośrodka i jakość oferty/usług.

Więcej informacji w witrynie internetowej KSU udostępnianej pod adresem <http://www.parp.gov.pl>.

KSI Krajowa Sieć Innowacji (KSI) – rozpoczynająca swoją działalność, będzie skupiała ośrodki specjalizujące się w świadczeniu usług o charakterze proinnowacyjnym. Usługi te to głównie pomoc w zakresie tworzenia warunków do transferu i komercjalizacji nowych rozwiązań technologicznych oraz realizacji przedsięwzięć innowacyjnych w przedsiębiorstwach sektora MSP. W skład Krajowej Sieci Innowacyjnej będą mogły wchodzić organizacje świadczące usługi doradcze, szkoleniowe, informacyjne i finansowe. Przynależność do KSI powiązana jest z uzyskaniem akredytacji w systemie KSU w zakresie usług o charakterze proinnowacyjnym.

RIF Regionalne Instytucje Finansujące (RIF) – regionalne instytucje będące partnerem PARP. Współpracują przy wdrażaniu polityki sektorowej adresowanej do sektora MSP z PARP i samorządowymi władzami regionalnymi, aktywnie uczestniczą w realizacji regionalnych strategii rozwoju dotyczących sektora MSP. Do współpracy z PARP wyłonione zostały w drodze konkursu, a do ich zadań należy: zarządzanie regionalnymi programami, administrowanie sektorowymi instrumentami wsparcia MSP w imieniu PARP, udzielanie pomocy doradczej dla przedsiębiorców.

PKD Punkty Konsultacyjno-Doradcze (PKD) – punkty, w których przedsiębiorcy lub osoby podejmujące działalność gospodarczą uzyskują bezpłatne porady i informacje, nie wymagające dłuższego zaangażowania czasu pracy, obejmujące: administracyjno-prawne aspekty prowadzenia działalności gospodarczej, zarządzanie przedsiębiorstwem, finansowanie zewnętrzne, dofinansowanie z programów pomocowych itp. Organizacje prowadzące PKD wybierane są w drodze konkursu przez PARP. W 2003 r. na terenie całego kraju działało 158 punktów, prawie wszystkie zarządzane były przez ośrodki należące do KSU.

Regionalne Strategie Innowacyjne

RIS, RITTS – metodologie RIS (Regionalne Strategie Innowacyjne) i RITTS (Regionalne Strategie Innowacyjne/Transfer Technologii) opierają się na oddolnym procesie współpracy między różnymi podmiotami systemu innowacji: przedsiębiorstwami, uczelniami, instytucjami badawczymi, dostawcami usług finansowych i doradczych, władzami samorządowymi oraz instytucjami użyteczności publicznej. W budowie ww. strategii wykorzystywane są profesjonalne ekspertyzy potrzeb gospodarki w zakresie innowacji oraz narzędzi dostosowujących podaż technologii ze strony nauki i instytucji wspomagających.

<http://www.ris-silesia.org/pl/>

RIS Silesia

<http://www.ppnt.poznan.pl/cwi/ris.php/> RIS Wielkopolska itp.

IRC Polskie Ośrodki Przekazu Innowacji – Innovation Relay Centers (IRC) – Działają od lipca 2000 r., powołane zostały

w wyniku konkursu ogłoszonego w ramach 5 Programu Ramowego Unii Europejskiej. W Polsce Ośrodki Przekazu Innowacji działają w trzech obszarach realizacji:

IRC East Poland (woj. mazowieckie, lubelskie, podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie)

<http://www.irc-eastpoland.org.pl/>,

IRC South Poland (woj. łódzkie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie) <http://www.transfer.edu.pl/>,

IRC West Poland (woj. dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubuskie, opolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie) <http://www.irc-westpoland.org.pl/>.

- Europejska Sieć IRC Ośrodków Przekazu Innowacji działa w ramach Programu Innowacyjność/MSP Komisji Europejskiej. Sieć ta złożona z blisko 70 ośrodków obejmuje swym zasięgiem Unię Europejską, Islandię, Norwegię, Szwajcarię (kraj stowarzyszony) oraz Izrael i kraje Europy Środkowowschodniej.
- Zasadniczym celem sieci IRC jest promocja innowacyjności i wymiany technologicznej między organizacjami w Europie. Działalność obejmuje m.in. doradztwo, konsulting oraz szkolenia. Wszystkie te działania służą zaspokojeniu potrzeb każdej organizacji oraz lokalnego przemysłu. Sieć IRC świadczy usługi firmom, zwłaszcza MSP. Również uniwersytety i instytuty badawcze korzystają z usług IRC w zakresie transferu ich osiągnięć do przemysłu.
- Nadrzędnym zadaniem sieci jest pomoc regionom europejskim i przedsiębiorstwom w identyfikacji ich potrzeb technologicznych, jak również w znalezieniu rozwiązań technologicznych. Ośrodki IRC pomagają w prowadzeniu negocjacji w zakresie transferu technologii oraz zajmują się promocją innowacji w całej Europie we współpracy z Europejską Siecią IRC.
- Ośrodki IRC działają jako niezależne organizacje (konsorcja), które zostały wyselekcjonowane w drodze ogólnodostępnego konkursu, przez co są najlepszymi centrami transferu innowacyjności w poszczególnych regionach.

<http://irc.cordis.lu/showroom/>

Sieć Regionalnych Punktów Kontaktowych – Krajowy Punkt Kontaktowy VI PR UE (dotychczas V Programu Ramowego UE) koordynuje działania sieci, do której należy 8 Regionalnych, 140 Lokalnych i 31 Branżowych Punktów Kontaktowych.

<http://www.npk.gov.pl/>

Główne zadania RPK to współpraca z KPK, przekaz informacji, akwizycja ofert, kontakty z instytucjami badawczymi i firmami, pomoc w pisaniu projektów, organizacja szkoleń, nadzór i koordynacja pracy Lokalnych PK, przygotowywanie materiałów promocyjnych dotyczących własnego regionu oraz podpisanie współpracy z zaprzyjaźnionymi regionami UE.

**Regionalne
Punkty
Kontaktowe**

Zadania LPK to przede wszystkim przekaz informacji, ale także akwizycja ofert, kontakty z instytucjami badawczymi i firmami oraz roboczy kontakt z RPK i BPK.

Rolą BPK w sieci jest konsultacja tematyczna w wybranej wąskiej specjalności, pomoc w pisaniu projektów, poszukiwanie partnerów oraz akwizycja ofert.

Adresy Regionalnych Punktów Kontaktowych znajdują się na stronie internetowej:

<http://www.6pr.pl/s5o/adresy/siec-RPK.html>

Adresy Lokalnych Punktów Kontaktowych znajdują się na stronie internetowej:

<http://www.6pr.pl/s5o/adresy/siec-LPK.html>

Adresy Branżowych Punktów Kontaktowych znajdują się na stronie internetowej:

<http://www.6pr.pl/s5o/adresy/siec-BPK.html>

EuroInfo

Ośrodki EuroInfo – <http://www.euroinfo.org.pl/>, <http://europa.delpol.pl/>

Euro Info Center – program Komisji Europejskiej dla małych i średnich przedsiębiorstw. W Polsce działa ponad 10 ośrodków, w Europie – około 300. Działalność ośrodków obejmuje:

- informacje o programach dla MSP,
- oferty współpracy, poszukiwanie partnerów, rynki zagraniczne,
- targi, seminaria, konferencje,
- prawo wspólnot europejskich,
- klub eksportera,
- informacje związane z integracją z UE.

UNIDO ITPO

UNIDO ITPO Network International Centers – <http://www.unido.org/>

Zadaniem Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju Przemysłowego UNIDO z siedzibą w Wiedniu jest wspieranie procesów industrializacji i pomaganie krajom rozwijającym się oraz krajom w okresie transformacji w uzyskaniu właściwego miejsca w globalizującej się gospodarce światowej. Organizacja posiada 36 placówek i 12 biur w ponad czterdziestu krajach świata (jednym z biur jest warszawskie biuro UNIDO). Ten potencjał został w 2002 roku połączony internetową platformą informacyjną „UNIDO Exchange”, umożliwiającą dostęp do zasobów informacji i wiedzy zgromadzonych przez organizację i jej partnerów w ponad 40 krajach, nawiązanie współpracy handlowej, technologicznej i inwestycyjnej z partnerami na całym świecie.

ESTO

ESTO – European Science and Technology Observatory – Sieć organizacji afiliowanych przy Komisji Europejskiej – DG Research Center’s Institute for Prospective Technological (IPTS) – działająca od 1997 roku. Obecnie ESTO tworzą instytucje, które posiadają doświadczenie w zakresie zastosowań nauki i najnowszych technologii, polityki technologicznej, prognozowaniu czy ocenie na szczeblu narodowym.

Wybrane programy dotyczące instytucji okołobiznesowych

TOR#10 „Rozwój małej Przedsiębiorczości” – komponent Projektu Promocji Zatrudnienia i Rozwoju Służb Zatrudnienia uruchomiony w latach 90. (MG), którego celem było stworzenie systemu instytucji aktywnie wspierających przedsiębiorczość bezrobotnych i osób zagrożonych bezrobociem. Sukcesem TOR-u#10 jest funkcjonująca do dnia dzisiejszego sieć Inkubatorów Przedsiębiorczości oraz Funduszy Pożyczkowych a także stworzenie modelowych Ośrodków Szkoleniowo-Doradczych. W ramach projektu 76 organizacji pozarządowych utworzyło na terenie całej Polski 31 Inkubatorów Przedsiębiorczości, 62 Ośrodki Wspierania Przedsiębiorczości oraz 34 Fundusze Rozwoju Przedsiębiorczości. [Informacje z raportu z 2002 r. na stronach <http://www.mgpips.gov.pl>].

Granty na Gminne Centra Informacji²⁴ – uruchomione w ramach programu „Pierwsza Praca” (Ministerstwo Gospodarki i Pracy). Celem projektu było wyrównanie dysproporcji w dostępie do nowych technologii i zapewnienie mieszkańcom mniejszych miejscowości i terenów wiejskich dostępu do: wszechstronnej wiedzy i informacji ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień rynku pracy, szkoleń, podejmowania i prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnej gamy usług teleinformatycznych. Program adresowany między innymi do organizacji pozarządowych (fundacje, stowarzyszenia), działające statutowo na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, aktywizacji zawodowej, rozwoju lokalnego – funkcjonujące co najmniej dwa lata i współpracujące z samorządem gminnym. Głównym adresatem były samorzady gminne. W wyniku konkursu powstało w województwie mazowieckim i śląskim – po 21 a w wielkopolskim i dolnośląskim odpowiednio 20 i 19, najmniej w województwie opolskim i podlaskim – po 6.

Phare 2000 Spójność Społeczno-Gospodarcza – podprojekt „Tworzenie środowisk wspierających rozwój regionalnej przedsiębiorczości – inwestycje” realizowany na obszarze woj. podkarpackiego (PARP+ARR MARR S.A.). W projekcie startowały: Stowarzyszenia wyłączając stowarzyszenia gmin/powiatów, Fundacje z wyłączeniem Skarbu Państwa, Izby gospodarcze. Aplikanci (analiza zgłoszeń została dokonana na podstawie bazy danych) najczęściej zwracali się o środki na:

- poszerzenie oferty/usług,
- utworzenie nowych struktur, takich jak: Ośrodek Wspierania Biznesu, Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, Centrum Wspierania Przedsiębiorczości, Europejskie Centrum Współpracy Gospodarczej, Euroregionalny Punkt Informacji Gospodarczej, Centrum Transferu Technologii, Centrum Wspierania Przedsiębiorców na Obszarach Wiejskich,
- wsparcie dotychczasowej działalności ogólnie lub wsparcie specyficznych obszarów jej działalności, np. doradztwa w zakresie ochrony własności przemysłowej, promocji eksportu,
- podniesienie jakości oferty/usług,
- promocja usług własnej instytucji,
- utworzenie bądź rozbudowę baz danych i rozbudowę lub budowę internetowych aplikacji bazodanowych działających w sieci.

W pozostałej grupie ogólnie wymienianych pozycji do finansowania znalazły się: dofinansowanie podnoszenia kwalifikacji kadr, dofinansowanie badań dotyczących modeli zachowań lub badań regionu, konsolidacja usług, środki na wprowadzenie standardów usług obowiązujących dla sieci KSU.

²⁴ Informacje na stronach <http://www.mgip.gov.pl>

Konkurs na dokapitalizowanie funduszy poręczeń kredytowych oraz funduszy pożyczkowych w 2002 r. – konkurs (PARP) skierowany do osób prawnych, które w myśl statutu działają na rzecz rozwoju przedsiębiorczości oraz nie działają w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczają zysk na cele statutowe oraz uchwałą właściwego organu utworzyły wyodrębniony księgowo fundusz, z którego udzielają: pożyczek wyłącznie dla przedsiębiorców, którzy na podstawie odrębnych przepisów podlegają opodatkowaniu w formie karty podatkowej, ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych bądź prowadzą podatkową księgę przychodów i rozchodów.

Konkurs na wspieranie rozwoju parków naukowych, technologicznych, inkubatorów technologicznych oraz centrów transferu technologii – konkurs (PARP) umożliwia opracowanie kompletnych studiów wykonalności, dokumentacji technicznej, kampanii promocyjnych itp. dla nowo powstających inicjatyw parkowych lub nowych przedsięwzięć w ramach istniejących parków. W wyniku konkursu zrealizowano 23 przedsięwzięcia, które oprócz wymiernych efektów wyzwoliły inicjatywy lokalne, zaszczyliły ideę tworzenia parków wśród lokalnych i regionalnych samorządów, uświadomiły decydom skale problemów związanych z tego typu inicjatywami.

Program „Dotacja na inicjatywę wspierającą rozwój przedsiębiorczości” w 2003 r. – konkurs (PARP) adresowany między innymi do: osób prawnych, w szczególności stowarzyszeń, fundacji, organizacji zrzeszających przedsiębiorców, szkół wyższych przeznaczony na współfinansowanie kosztów przedsięwzięcia lub udziału w przedsięwzięciu, mającego na celu wspieranie przedsiębiorczości lub kształtowanie postaw przedsiębiorczych w społeczeństwie, polegającego na: organizacji lub udziale w konkursie, konferencji, seminarium; opracowaniu programu lub publikacji rozpowszechnianej w środkach masowego przekazu, wydaniu publikacji.

Fundusze/programy, inicjatywy, w jakich mogą pozyskiwać środki finansowe instytucje okołobiznesowe/instytucje pozarządowe

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (SPO-WKP)²⁵ – środki finansowe funduszu będą współfinansowały działania 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 Sektorowego Programu Operacyjnego – Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw adresowane do instytucji okołobiznesowych. Instytucje okołobiznesowe mogą ubiegać się o środki na finansowanie projektów:

1. W ramach działania 1.1 (PARP) – wzmocnienie instytucji wspierających działalność przedsiębiorstw:
 - 1.1. Przygotowania i wdrożenia nowych usług dla przedsiębiorstw,
 - 1.2. Poprawy istniejącej oferty usługowej dla przedsiębiorstw, w tym jej jakości i dostępności (np. zakup nowego wyposażenia i inne inwestycje wspomagające wdrażanie i obsługę nowych pakietów usług dla przedsiębiorców, współpraca z międzynarodowymi sieciami instytucji wspierania biznesu, rozwój krajowych sieci instytucji otoczenia biznesu itp.),
 - 1.3. Działalności promocyjnej (np. tworzenie profesjonalnych serwisów internetowych, materiałów promocyjnych i informatorów, a także organizacja konferencji i seminariów),
2. W ramach działania 1.2, (PARP) – poprawa dostępności do zewnętrznego finansowania inwestycji przedsiębiorstw:
 - 2.1. Wsparcia i dokapitalizowania funduszy mikropożyczkowych, funduszy poręczeń kredytowych oraz tworzenia funduszy kapitału załączkowego (speed capital),
3. W ramach działania 1.3, (ARP): tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju firm
 - 3.1. Tworzenia i rozwoju infrastruktury parków przemysłowych, parków naukowo-technologicznych,
 - 3.2. Budowy lub modernizacji inkubatorów technologicznych, w tym inkubatorów przedsiębiorczości akademickiej,
 - 3.3. Studiów wykonalności, biznesplanów, ocen oddziaływania na środowisko oraz doradztwa w zakresie wspomagania zarządzania i funkcjonowania dla parków przemysłowych, parków naukowo-technologicznych oraz inkubatorów technologicznych, w tym inkubatorów przedsiębiorczości akademickiej,
4. W ramach działania 1.4, (Ministerstwo Nauki i Informatyzacji) – wzmocnienie współpracy pomiędzy sferą badawczo-rozwojową a gospodarką:
 - 4.1. Projekty celowe obejmujące badania stosowane i prace rozwojowe: wyłącznie w zakresie badań przemysłowych i przedkonkurencyjnych prowadzonych przez przedsiębiorstwa lub grupy przedsiębiorstw samodzielnie albo we współpracy z instytucjami sfery B+R,
 - 4.2. Inwestycje związane z budową, modernizacją i wyposażeniem laboratoriów świadczących specjalistyczne usługi dla przedsiębiorstw, realizowane przez jednostki naukowe,

²⁵ Informacje na stronach internetowych: <http://www.parp.gov.pl/> -> Fundusze strukturalne, <http://www.arp.com.pl/> <http://konkurencyjnosc.gov.pl/>, <http://www.mnii.gov.pl/>.

- 4.3. Inwestycje związane z budową, modernizacją i wyposażeniem specjalistycznych laboratoriów Centrów Zaawansowanych Technologii (CZT) i Centrów Doskonałości, działających w priorytetowych dziedzinach rozwoju polskiej gospodarki,
- 4.4. Projekty celowe realizowane przez CZT.
5. W ramach działania 1.5, (Ministerstwo Nauki i Informatyzacji) – rozwój systemu dostępu przedsiębiorców do informacji i usług publicznych on-line.

Europejski Fundusz Społeczny²⁶ (SPO-RZL, SPO-ZPORR, inicjatywa wspólnotowa EQUEL) – organizacje pozarządowe mogą ubiegać się o środki z tego funduszu na finansowanie projektów mających na celu:

1. Aktywną politykę rynku pracy oraz integrację zawodową i społeczną (**I priorytet SPO-RZL**), a w szczególności:
 - 1.1. Rozwój i modernizację instrumentów i instytucji rynku pracy,
 - 1.2. Perspektywy dla młodzieży,
 - 1.3. Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia,
 - 1.4. Integrację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych,
 - 1.5. Promocję aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka,
 - 1.6. Integrację i reintegrację zawodową kobiet.
2. Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy (**II priorytet SPO-RZL**), w tym w szczególności:
 - 2.1. Zwiększenie dostępu do edukacji i promocja kształcenia przez całe życie,
 - 2.2. Podnoszenie jakości edukacji w odniesieniu do potrzeb rynku pracy.
3. Wzmocnienie rozwoju regionalnych zasobów ludzkich (**II priorytet ZPORR – Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego**), w tym w szczególności:
 - 3.1. Rozwój umiejętności związanych z potrzebami rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie,
 - 3.2. Reorientację zawodową osób odchodzących z rolnictwa,
 - 3.3. Reorientację zawodową osób dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi,
 - 3.4. Promocję przedsiębiorczości,
 - 3.5. Regionalne Strategie innowacyjne i transfer wiedzy.
4. **Inicjatywa Wspólnotowa EQUEL²⁷**, w ramach której organizacje pozarządowe mogą uczestniczyć w Partnerstwach obejmujących 5 priorytetowych tematów:
 - 4.1. Temat priorytetowy A – *ulatwienie wchodzenia i powrotu na rynek pracy osobom mającym trudności z integracją lub reintegracją celem promowania rynku pracy otwartego dla wszystkich*. Celem tego działania jest wyrównywanie szans na znalezienie zatrudnienia grup społecznych doświadczających nierówności ze względu na brak kwalifikacji oraz niski poziom wykształcenia i umiejętności oraz zapewnienie udziału w rozwoju społeczeństwa informacyjnego.
 - 4.2. Temat priorytetowy D – *wzmocnienie krajowej strategii gospodarki społecznej, a w szczególności usług na rzecz społeczności lokalnych, z akcentem na podnoszenie jakości miejsc pracy*. Celem tego działania jest tworzenie modelu gospodarki społecznej.

²⁶ Informacje na stronach internetowych: <http://www.efs.gov.pl/>.

²⁷ Informacja na stronach internetowych: <http://www.equel.mgip.gov.pl/>, dziennik urzędowy Dz. U. 04. 189. 1948.

- 4.3. Temat priorytetowy F – *wspieranie zdolności dostosowania się firm i pracowników do strukturalnych zmian gospodarczych oraz wspieranie wykorzystania technologii informacyjnych i innych nowych technologii*. Ma to być zrealizowane poprzez wspieranie i utrzymanie zatrudnienia pracowników, których kwalifikacje są najmniej dostosowane do wymagań stawianych przez społeczeństwo informacyjne i gospodarkę rynkową; ułatwienie i wspomaganie wykorzystania nowych technologii i nowatorskich rozwiązań technologii informacyjno-komunikacyjnych; rozwijanie u pracodawców świadomości i konieczności szkolenia kadry zarządzającej w celu zwiększania konkurencyjności firm.
- 4.4. Temat priorytetowy G – *godzenie życia rodzinnego i zawodowego oraz ponowna integracja kobiet i mężczyzn, którzy opuścili rynek pracy, poprzez rozwój bardziej elastycznych i efektywnych form organizacji pracy oraz działań towarzyszących*. Celem tego działania jest wypracowanie modelowych rozwiązań sprzyjających godzeniu życia zawodowego i rodzinnego, w tym wsparcie rozwoju instytucji opieki nad dziećmi i osobami zależnymi, ułatwienie podnoszenia kwalifikacji, promocji elastycznych form zatrudnienia; popularyzację idei równych szans oraz tworzenie odpowiednich narzędzi i mechanizmów wyrównywania szans kobiet i mężczyzn.
- 4.5. Temat priorytetowy I – *wsparcie integracji społecznej i zawodowej osób ubiegających się o status uchodźcy*. Celem realizacji tego działania ma być poprawa systemu opieki instytucjonalnej nad osobami ubiegającymi się o status uchodźcy; rozwój analiz i badań zjawiska imigracji; wzrost świadomości społecznej w zakresie spraw związanych z problematyką imigracji.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego²⁸ – instytucje pozarządowe mogą ubiegać się o środki z tego funduszu na finansowanie projektów mających na celu:

1. Rozbudowę i modernizację infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów (I priorytet ZPORR), w tym:
 - 1.1. Regionalną infrastrukturę społeczną,
 - 1.2. Rozwój kultury i turystyki,
 - 1.3. Infrastrukturę społeczeństwa informacyjnego,
 - 1.4. Rewitalizację obszarów zdegradowanych.
2. Rozwój lokalny (III Priorytet ZPORR).

²⁸ Informacje na stronach internetowych: <http://www.zporr.gov.pl/>.

Wybrane akty prawne, na podstawie których działają instytucje okołobiznesowe/pozarządowe

Stowarzyszenia – ustawa z 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. 01.79.855)

Art. 2.1. Stowarzyszenie jest dobrowolnym, samorządnym trwałym zrzeszeniem o celach nie zarobkowych. Stowarzyszenie samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności. Stowarzyszenie opiera swoją działalność na pracy społecznej członków, do prowadzenia swych spraw może zatrudniać pracowników.

Art. 8.1. Stowarzyszenie podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Nadzór nad działalnością stowarzyszeń należy do: wojewody właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia – w zakresie nadzoru nad działalnością stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego, w przypadku innych stowarzyszeń starosty właściwego ze względu na siedzibę stowarzyszenia.

Art. 34. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą, według ogólnych zasad określonych w odrębnych przepisach. Dochód z działalności gospodarczej stowarzyszenia służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.

Art. 35. Stowarzyszenie może otrzymywać dotację według zasad określonych w odrębnych przepisach.

Art. 40. Uproszczoną formą stowarzyszenia jest stowarzyszenie zwykłe, nie posiadające osobowości prawnej.

Fundacje – ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. 91.46.203).

Art. 1. Fundacja może być ustanowiona dla realizacji zgodnych z podstawowymi interesami Rzeczypospolitej Polskiej celów społecznie lub gospodarczo użytecznych, w szczególności takich, jak: ochrona zdrowia, rozwój gospodarki i nauki, oświata i wychowanie, kultura i sztuka, opieka i pomoc społeczna, ochrona środowiska oraz opieka nad zabytkami.

Art. 2.1. Fundacje mogą ustanawiać osoby fizyczne niezależnie od ich obywatelstwa i miejsca zamieszkania bądź osoby prawne mające siedziby w Polsce lub za granicą.

2. Siedziba fundacji powinna znajdować się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 5.1. Fundator ustala statut fundacji, określający jej nazwę, siedzibę i majątek, cele, zasady, formy i zakres działalności fundacji, skład i organizację zarządu, sposób powoływania oraz obowiązki i uprawnienia tego organu i jego członków. Statut może zawierać również inne postanowienia, w szczególności dotyczące prowadzenia przez fundację działalności gospodarczej, dopuszczalności i warunków jej połączenia z inną fundacją, zmiany celu lub statutu, a także przewidywać tworzenie obok zarządu innych organów fundacji.

3. Fundacja, która ma prowadzić działalność na terenie jednego województwa, powinna mieć siedzibę na terenie województwa objętego działalnością tej fundacji.

5. Fundacja może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji jej celów

Art. 7.1. Fundacja podlega obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Izby Gospodarcze – ustawa z dnia 30 maja 1989r. (Dz. U. 89.35.185).

Art. 1. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą z wyjątkiem osób fizycznych prowadzących taką działalność jako uboczne zajęcie zarobkowe, mogą zrzeszać się w izby gospodarcze działające na postawie niniejszej ustawy i statutów.

Art. 2. Izba gospodarcza jest organizacją samorządu gospodarczego, reprezentującą interesy gospodarcze zrzeszonych w niej podmiotów w zakresie ich działalności wytwórczej, handlowej, budowlanej lub usługowej, w szczególności wobec organów państwowych.

Art. 3. Izby gospodarcze kształtują i upowszechniają zasady etyki w działalności gospodarczej, w szczególności opracowują i doskonalą normy rzetelnego postępowania w obrocie gospodarczym.

Art. 4.1. Izba gospodarcza jest uprawniona do wyrażania opinii o projektach rozwiązań odnoszących się do funkcjonowania gospodarki oraz może uczestniczyć, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w przygotowaniu projektów aktów prawnych w tym zakresie.

2. Izba gospodarcza może dokonywać ocen wdrażania i funkcjonowania przepisów prawnych dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej.

Art. 5.1. Izba gospodarcza określa samodzielnie zadania w granicach właściwości określonej w art. 2–4.

Art. 8.1. Izby gospodarcze podlegają obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego.

Art. 11.1. Izby gospodarcze mogą na zasadzie dobrowolności zrzeszać się w **Krajowej Izbie Gospodarczej**. W Krajowej Izbie Gospodarczej mogą zrzeszać się również organizacje gospodarcze i społeczne, których przedmiotem działania jest wspieranie rozwoju gospodarczego.

Art. 11.2. Krajowa Izba Gospodarcza reprezentuje wspólne interesy gospodarcze zrzeszonych członków.

Art. 11.3. Siedzibą Krajowej Izby Gospodarczej jest miasto Warszawa.

Art. 12.2. Dla wykonywania wspólnych zadań w zakresie promocji handlu zagranicznego Krajowa Izba Gospodarcza tworzy funkcjonalnie i organizacyjnie wyodrębnioną Polską Izbę Handlu Zagranicznego.

Art. 14.1. Majątek izby gospodarczej i Krajowej Izby Gospodarczej powstaje ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, z własnej działalności oraz dochodów z majątku izby.

2. Izby, o których mowa w ust. 1, mogą prowadzić działalność gospodarczą na zasadach ogólnych. Dochód z działalności gospodarczej izby służy realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jej członków.

Organizacje Pracodawców – ustawa o organizacjach pracodawców z dnia 23 maja 1991r. (Dz.U.91.55.235)

Art. 1.1. Pracownicy mają prawo tworzyć, bez uzyskania uprzedniego zezwolenia, związki według swego uznania, jak też przystępować do tych organizacji, z zastrzeżeniem stosowania się do ich statutów.

2. Pracodawcą w rozumieniu ustawy jest podmiot, o którym mowa w art. 3 Kodeksu pracy.

Art. 2. Związki pracodawców mają prawo tworzenia federacji i konfederacji, jak też przystępowania do nich, a każdy związek, federacja i konfederacja ma prawo do przystępowania do międzynarodowych organizacji pracodawców.

Art. 3. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje są samorządne i niezależne w swej działalności statutowej od organów administracji państwowej, samorządu terytorialnego oraz innych organizacji.

Art. 5. Podstawowym zadaniem związków pracodawców, ich federacji i konfederacji jest ochrona praw i reprezentowanie interesów zrzeszonych członków wobec związków zawodowych pracowników, organów władzy i administracji państwowej oraz organów samorządu terytorialnego.

Art. 9. Związek pracodawców podlega obowiązkowi rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Art. 15. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje mają prawo uchwalania swych statutów i regulaminów wewnętrznych, swobodnego wybierania swych przedstawicieli, powoływania zarządów oraz układania programów działania.

Art. 16.1. Organizacja pracodawców, reprezentatywna w rozumieniu ustawy z dnia 6 lipca 2001 r. o trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych i wojewódzkich komisjach dialogu społecznego (Dz.U. Nr 100, poz. 1080), ma prawo opiniowania założeń i projektów aktów prawnych w zakresie objętym zdaniem związków pracodawców. Nie dotyczy to założeń projektu budżetu państwa oraz projektu ustawy budżetowej, których opiniowanie regulują odrębne przepisy.

Art. 17. Związki pracodawców uczestniczą, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, w prowadzeniu rokowań zbiorowych, w zawieraniu układów zbiorowych pracy oraz odrębnych porozumień w zakresie objętym ich zadaniami statutowymi.

Art. 18.1. Dochód z działalności gospodarczej prowadzonej przez związki pracodawców oraz federacje i konfederacje służy realizacji ich zadań statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między ich członków.

2. Związki pracodawców, ich federacje i konfederacje korzystają ze zwolnień podatkowych przewidzianych dla stowarzyszeń.

Izby rzemieślnicze – ustawa o rzemiośle z dnia 30 marca 1989 r. (Dz.U.89.17.92).

Art. 11.1 Izby rzemieślnicze są organizacjami samorządu gospodarczego rzemiosła zrzeszającymi cechy, spółdzielnie rzemieślnicze, rzemieślników nie należących do cechów, a także inne jednostki organizacyjne, jeżeli ich celem jest wspieranie rozwoju gospodarczego rzemiosła. Izby mogą w swych statutach przyjmować nazwy z dodatkiem wyrazów przedsiębiorczość lub przedsiębiorca użytych w odpowiednim przypadku, a także określić zawierających wskazanie regionu.

2. Podstawowym zadaniem izb rzemieślniczych jest pomoc w reprezentowaniu zrzeszonych organizacji oraz rzemieślników wobec organów administracji publicznej oraz innych organizacji i instytucji udzielanie swym członkom pomocy instruktazowej i doradczej oraz przeprowadzanie egzaminów kwalifikacyjnych. Szczegółowy zakres zadań izb rzemieślniczych określają ich statuty.

Organizacje pożytku publicznego – ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie została uchwalona przez Sejm 24 kwietnia 2003 roku. Reguluje kwestie prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe. Ustawa m.in. nakłada na administrację publiczną obowiązek współpracy z organizacjami pozarządowymi i wprowadza możliwość odprowadzania przez osoby fizyczne 1 proc. podatku dochodowego na rzecz trzeciego sektora. Z ustawy wynika również przepis o utworzeniu Rady Działalności Pożytku Publicznego, która jest ciałem opiniodawczo-doradczym ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego.

Inicjatywy dotyczące instytucji okołobiznesowych/pozarządowych

Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – narzędzie do wspierania nowych i istniejących inicjatyw organizacji pozarządowych,

Strategia Trzeciego Sektora (w opracowaniu, Ministerstwo Gospodarki i Pracy),

Krajowy Plan Działań na Rzecz Integracji Społecznych (w opracowaniu, MGiP),

Ustawa o wspieraniu działalności innowacyjnej (Ministerstwo Gospodarki i Pracy) – ustawa przewiduje rozszerzenie zakresu zadań PARP ma poprawić warunki wdrażania polityki innowacyjnej, a w szczególności doprowadzić do zwiększenia zainteresowania i wzrostu nakładów na działalność innowacyjną ze strony przedsiębiorstw. Projektowane zadania PARP:

- a) działanie na rzecz realizacji założeń polityki innowacyjnej państwa,
- b) wspieranie i promocja przedsięwzięć, w tym: programów centralnych i regionalnych w zakresie rozwoju innowacyjności,
- c) przygotowanie i realizacja własnych programów działań wspierających działalność innowacyjną,
- d) wspomaganie organów administracji rządowej i samorządowej w zbieraniu i przetwarzaniu danych o potrzebach gospodarki narodowej w zakresie innowacyjności,
- e) wspieranie działalności instytucji otoczenia przedsiębiorstw i gospodarki, takich jak: jednostki badawczo-rozwojowe, centra badawczo-rozwojowe, centra transferu technologii, inkubatory przedsiębiorczości i parki technologiczne,
- f) współpraca międzynarodowa w zakresie promocji i rozwoju innowacyjności,
- g) podejmowanie, wspieranie i finansowanie przedsięwzięć w zakresie transferu nowej technologii,
- h) nadzorowanie i koordynacja Krajowej Sieci Innowacji oraz wspieranie jej działań.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1.1.	Forma organizacyjno-prawna badanych instytucji [%]	9
Wykres 1.2.	Rozkład terytorialny badanych instytucji [%]	10
Wykres 1.3.	Zestawienie zasięgu działania i odbioru oferty/usług badanych instytucji [%]	11
Wykres 1.4.	Zestawienie podmiotów, do których kierowana jest oferta/usługi badanych instytucji [%]	12
Wykres 1.5.	Średni procent klientów w kategorii firm i osób fizycznych rozpoczynających działalność [%]	13
Wykres 1.6.	Średni procent klientów w kategorii instytucji publicznych i grup społecznych [%]	14
Wykres 1.7.	Podział instytucji ze względu na czas działania wyrażony w latach [%]	16
Wykres 1.8.	Struktura zatrudnienia w badanych instytucjach, personel stały i okresowy [%] ..	17
Wykres 1.9.	Źródła finansowania działalności instytucji, dane z ostatniego roku [%]	19
Wykres 1.10.	Zestawienie znaczenia źródeł finansowania działalności instytucji w ciągu ostatniego roku [%]	19
Wykres 1.11.	Zestawienie znaczenia pomocowych źródeł finansowania i pozostałych w działalności instytucji w ciągu ostatniego roku [%]	20
Wykres 2.1.	Zestawienie posiadanych certyfikatów [%]	25
Wykres 2.2.	Obszary, na które kierowana była akcja promocyjna oferty/usług [%]	30
Wykres 2.3.	Grupy odbiorców, do których kierowana była akcja promocyjna oferty/usług [%]	31
Wykres 2.4.	Sposób komunikacji z klientem za pośrednictwem Internetu [%]	33
Wykres 3.1.	Znaczenie współpracy z krajowymi i zagranicznymi instytucjami wspierania przedsiębiorczości [%]	36
Wykres 3.2.	Zakres współpracy z innymi krajowymi instytucjami wspierania przedsiębiorczości [%]	38
Wykres 3.3.	Przynależność do krajowych sieci świadczących usługi na rzecz sektora MSP [liczba obserwacji]	42
Wykres 3.4.	Współpraca z krajowymi instytucjami naukowymi i badawczymi [%]	45
Wykres 3.5.	Współpraca z zagranicznymi instytucjami naukowymi i badawczymi [liczba obserwacji]	46
Wykres 3.6.	Uczestnictwo w strategiach lokalnych, regionalnych i międzyregionalnych [liczba odpowiedzi]	47
Wykres 3.7.	Współpraca z samorządami przy uzgadnianiu polityki gospodarczej i regionalnej wobec sektora MSP [%]	48
Wykres 3.8.	Inicjatorzy działań podejmowanych wspólnie z samorządem terytorialnym [liczba obserwacji]	49
Wykres 4.1.	Wpływ barier na funkcjonowanie instytucji [średnia ocen, przeciętna ocena w grupie]	50
Wykres 4.2.	Ocena barier funkcjonowania instytucji [%]	51
Wykres 5.1.	Efekty osiągnięte w poprzednim roku działalności [%]	54
Wykres 5.2.	Zamierzenia dotyczące akredytacji do programów i uczestnictwa w sieciach [%]	56
Wykres 5.3.	Zamierzenia dotyczące występowania o środki finansowe z dotacji [%]	58

SPIS TABEL

Tabela 2.1	Czynniki mające wpływ na funkcjonowanie instytucji otoczenia biznesu [średnia ocen]	24
Tabela 2.2.	Charakter dokonanych zmian w ofercie/usługach	28
Tabela 2.3.	Wykonywane badania oferty/usług	29
Tabela 2.4	Praktykowane formy promocji oferty/usług	32
Tabela 2.5.	Bariery dla promocji oferty/usług [%]	32
Tabela 3.1.	Współpraca krajowa wewnątrz sektora instytucji okołobiznesowych	37
Tabela 3.2.	Zakres współpracy z krajowymi instytucjami otoczenia biznesu	39
Tabela 3.3	Współpraca z zagranicznymi instytucjami otoczenia biznesu	40
Tabela 3.4.	Zakres współpracy z zagranicznymi instytucjami otoczenia biznesu	40
Tabela 3.5.	Współpraca w ramach krajowych sieci usług	42
Tabela 3.6.	Zakres współpracy z samorządem terytorialnym	49
Tabela 5.1.	Inwestycje dokonane w ciągu ubiegłego roku	52
Tabela 5.2.	Struktura inwestycji	53
Tabela 6.1.	Klasyfikacja firm-lokatorów w inkubatorach	60

